

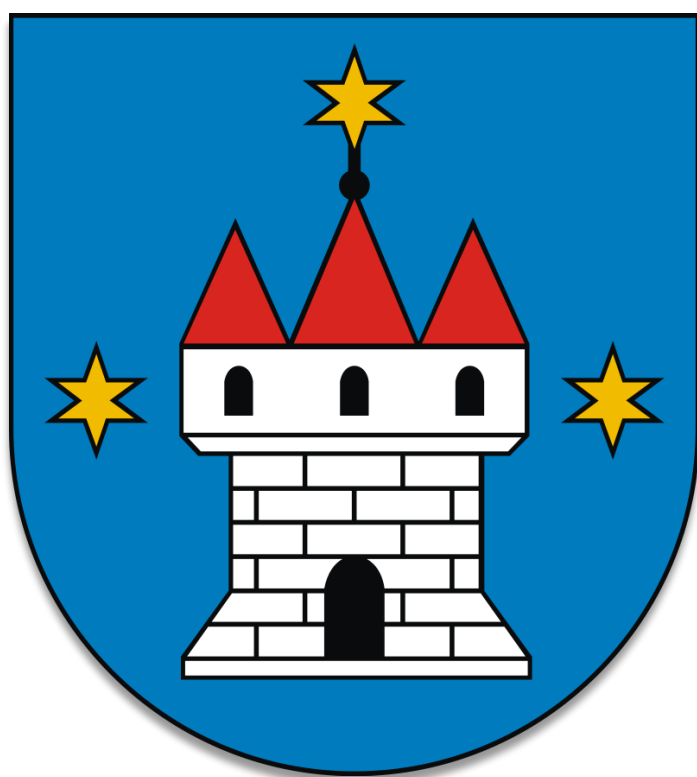

Strategia Rozwoju

Gminy i Miasta

Raszków

na lata 2023-2030

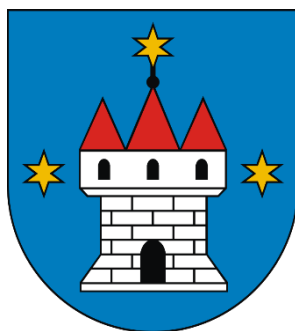
Opracowanie:

Urząd Gminy i Miasta Raszków

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Gminy i Miasta Raszków oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

Lipiec 2023

Spis treści

WPROWADZENIE.....	6
CZĘŚĆ 1 STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY I MIASTA RASZKÓW.....	9
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	10
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	12
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
4. Jakość życia w Gminie i Mieście Raszków – wyniki badań ankietowych	18
4.1. Ocena sytuacji Gminy i Miasta Raszków	18
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	20
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	23
CZĘŚĆ 2 STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY I MIASTA RASZKÓW	25
1. Misja i wizja	26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	27
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Raszków oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	40
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy i Miasta Raszków z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	45
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	51
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	52
ZAŁĄCZNIKI.....	54
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej.....	55
Gminy i Miasta Raszków.....	55
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY.....	58
1.1. Informacje ogólne	58
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	59

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	63
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	67
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	67
2.2. Infrastruktura i środowisko	70
<i>Infrastruktura drogowa i transport publiczny</i>	<i>70</i>
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>73</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>76</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>79</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	80
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>80</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>81</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>83</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	85
3.1. Demografia	85
3.2. Kapitał społeczny	88
<i>Przedszkola i żłobki</i>	<i>88</i>
<i>Edukacja</i>	<i>89</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>97</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>99</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy</i>	<i>101</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	102
Załącznik 2:	105
Wzór ankiety	105
Załącznik 3:	109
Tabela ewaluacyjna	109

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy i Miasta Raszków w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: kapitał ludzki, środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do wyboru, przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie i Mieście Raszków, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna, zapewniona dzięki zastosowaniu zróżnicowanych form konsultacji i narzędzi włączania mieszkańców w proces tworzenia dokumentu. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o wnioski z analizy kwestionariusza ankiety wypełnianego przez mieszkańców.

W prace nad niniejszą Strategią zaangażowani byli również reprezentanci władzy lokalnej i gminnych jednostek organizacyjnych, którzy wspólnie stworzyli Zespół ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030:

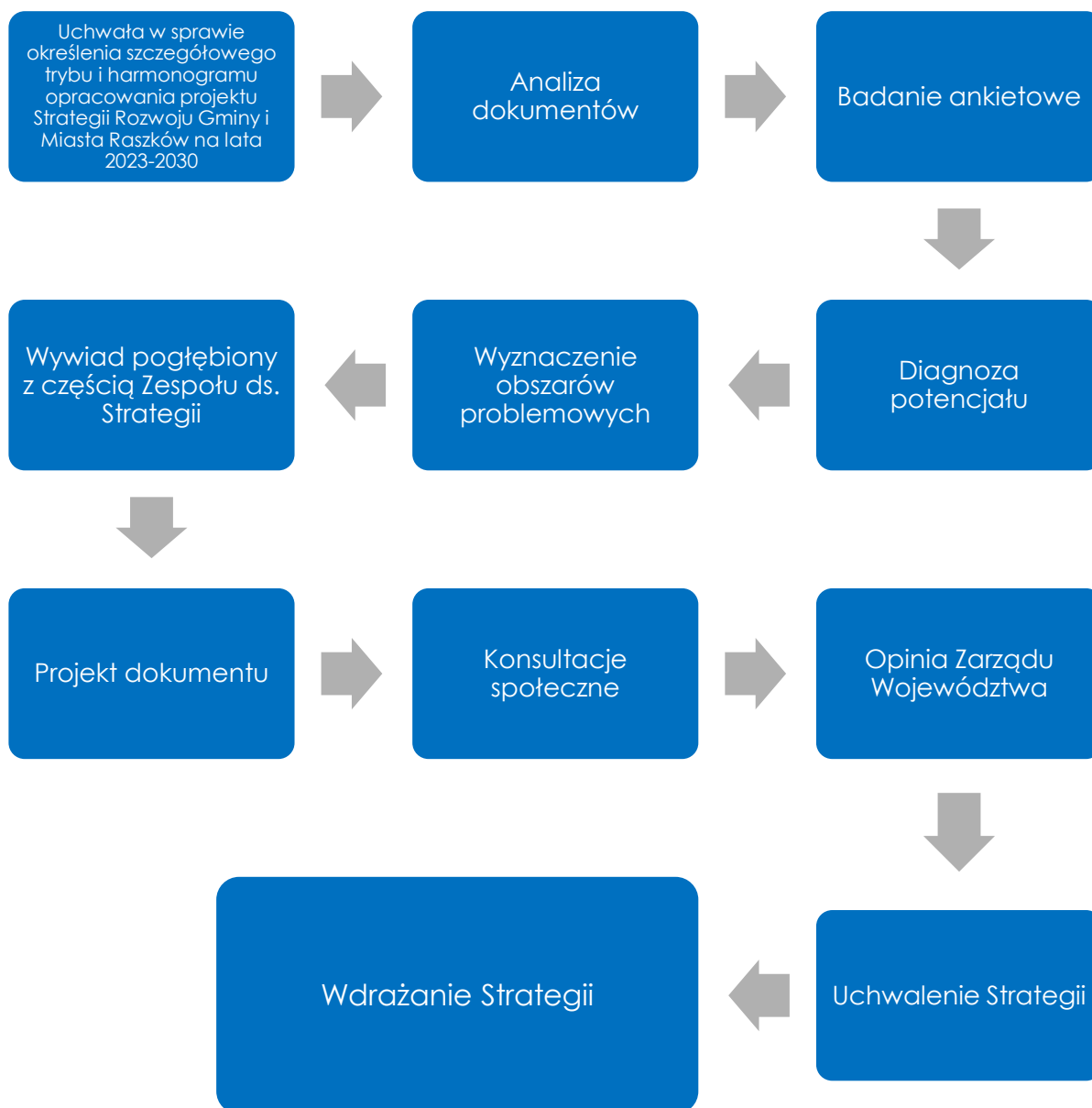
- Piotr Rokicki - Zastępca Burmistrza Gminy i Miasta Raszków - Przewodniczący Zespołu,
- Andrzej Matyba - Przewodniczący Rady Gminy i Miasta Raszków,
- Karol Marszał - Wiceprzewodniczący Rady Gminy i Miasta Raszków,
- Gabriela Sznajder - Wiceprzewodnicząca Rady Gminy i Miasta Raszków,
- Katarzyna Spiżak - Sekretarz Gminy i Miasta Raszków, kierownik Urzędu Stanu Cywilnego,
- Wioletta Obsadna - Skarbnik Gminy i Miasta Raszków,
- Mirosława Bodylska - Dyrektor Gminnego Zespołu Obsługi Placówek Oświatowych,
- Ludmiła Koczura - Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszkowie,
- Katarzyna Pawłowska - Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Raszkowie,
- Jacek Nasiadek - Kierownik Zakładu Gospodarki Komunalnej w Raszkowie,
- Tomasz Izydorek - inspektor ds. planowania przestrzennego i ochrony środowiska,
- Paulina Tomczak - inspektor ds. świadczenia usług i odbioru odpadów komunalnych,
- Małgorzata Płóciennik - inspektor ds. działalności gospodarczej, sportu, kultury i zdrowia,
- Justyna Noculak - inspektor ds. zarządzania drogami,
- Rafał Czeszyński - inspektor ds. inwestycji.

Powyższy Zespół wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Z-ca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Marta Łaniewska – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Wojciech Wasylewicz – Młodszy Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Joanna Mucha – Młodsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Prace nad Strategią rozpoczęto w sierpniu 2022 roku, kiedy to Burmistrz Gminy i Miasta Raszków podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy i Miasta Raszków, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem i pracownikami Urzędu oraz badania ankietowego wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie przeprowadzono warsztaty z Zespołem Strategicznym, podczas których opracowano misję i wizję rozwoju Gminy i Miasta Raszków, a także cele strategiczne, operacyjne oraz działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą design thinking, polegających na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i innowacyjne spojrzenie na rozwój gminy. Powyższe zagadnienia skonsultowano z Zespołem Strategicznym a następnie przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu, a następnie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią:

Część 1

Stan i wyzwania rozwoju

Gminy i Miasta Raszków

CZĘŚĆ

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina i Miasto Raszków położona jest w Powiecie Ostrowskim, w południowej części województwa wielkopolskiego. Wchodzi w skład Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Obszar Gminy znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie miasta powiatowego – Ostrowa Wielkopolskiego, do którego odległość z miejscowości Raszków wynosi około 11 km. Korzystne położenie względem tego ośrodka miejskiego sprawia, że mieszkańcy Gminy mają relatywnie łatwy dostęp do różnorodnych usług takich jak: specjalistyczne usługi medyczne, szpital, ośrodki kultury (w tym teatr czy kino), a także administracyjnych jak Powiatowy Urząd Pracy i Starostwo Powiatowe.

Układ komunikacyjny na obszarze Gminy opiera się w dużej mierze na drogach powiatowych (87,5 km) i gminnych (221,7 km). Z terenu Gminy w krótkim czasie można dojechać do drogi krajowej Nr 11 (w tym S11) oraz drogi krajowej Nr 36. Część dróg wymaga przeprowadzenia prac renowacyjnych, remontowych oraz utworzenia towarzyszących ciągów pieszych. Na obszarze Gminy brakuje także wyznaczonych dróg rowerowych. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że Gmina i Miasto Raszków nieustannie dąży do poprawy stanu infrastruktury drogowej poprzez budowę nowych dróg i przebudowę istniejących dróg gminnych oraz remonty i modernizację istniejących nawierzchni. W ramach swego budżetu realizuje budowy i remonty dróg, pozyskując na ten cel środki zewnętrzne. Ponadto Gmina przekazuje część środków finansowych z budżetu Gminy powiatowi ostrowskiemu w celu realizacji prac związanych z remontami i przebudowami dróg powiatowych znajdujących się w Granicach Gminy i Miasta Raszków. Dzięki tym działaniom stan techniczny dróg nieustannie się poprawia.

Pomimo, że przez teren Gminy przebiega linia kolejowa o znaczeniu krajowym nr 272 relacji Kluczbork-Ostrów-Wielkopolski-Jarocin-Poznań Główny, na obszarze Gminy i Miasta Raszków nie ma zlokalizowanej stacji kolejowej. Najbliższe stacje zlokalizowane są w miejscowościach Biniew (Gmina Ostrów Wielkopolski) oraz Bronów (Gmina Pleszew). Natomiast najbliższy dworzec kolejowy zlokalizowany jest w mieście Ostrów Wielkopolski.

Struktura użytkowania gruntów zdominowana jest przez tereny rolnicze (88% powierzchni Gminy). Uzupełniają ją lasy i grunty leśne (7%), grunty zabudowane i zurbanizowane (4%) oraz wody (1%).

Przedstawiony sposób użytkowania gruntów ma wpływ na kształtowanie się zabudowy w miejscowościach położonych w granicach Gminy. Zdecydowana większość budynków to zabudowania gospodarstw rolnych zlokalizowanych w pobliżu pól uprawnych. Zabudowa jest bardziej zróżnicowana w miejscowościach Raszków, Pogrzebów oraz Przybysławice, gdzie dodatkowo występują obiekty usługowe, budynki mieszkalne, administracyjne oraz zakłady produkcyjne. Ponadto zlokalizowane są tam tereny rekreacyjne z towarzyszącą infrastrukturą.

Bliskość dużego ośrodka miejskiego jakim jest Ostrów Wielkopolski stanowi potencjalne szanse i zagrożenia dla rozwoju Gminy i Miasta Raszków. Warto zaznaczyć, iż biorąc pod uwagę fazy urbanizacji, Polskę określa się jako kraj będący w fazie suburbanizacji. Szansą dla Raszkowa będzie zatem stworzenie przyjaznej przestrzeni w czystym środowisku, która będzie stanowiła atrakcyjną ofertę mieszkaniową dla osób młodych. Powiązania między miejscem pracy a miejscem zamieszkania są coraz luźniejsze, a społeczeństwo gotowe do odbywania codziennych podróży. Warunkiem koniecznym staje się zatem zapewnienie komfortowych możliwości dojazdu dla mieszkańców Gminy i Miasta Raszków do Ostrowa Wielkopolskiego. W dobie rosnącej świadomości ekologicznej, warto zdywersyfikować potencjał transportowy i umożliwić dojazd do Ostrowa z wykorzystaniem np. roweru czy hulajnogi elektrycznej. Rozwój infrastruktury transportowej, w tym ścieżek rowerowych i ciągów pieszych jawi się jako priorytet.

Wartym podkreślenia jest fakt pełnego pokrycia terenu Gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, których jest 15. Jest to zjawisko pozytywne, umożliwiające prowadzenie spójnej i uporządkowanej polityki przestrzennej w oparciu o zasady zachowania ładu przestrzennego na obszarze Gminy oraz eliminuje możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Należy jednak zaznaczyć, że

treść planów powinna być regularnie ewaluowana i w razie potrzeby aktualizowana w nawiązaniu do zmieniających się uwarunkowań zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Jest to istotny aspekt planowania przestrzennego w kontekście nasilającego się zjawiska suburbanizacji. Zabezpieczenie Gminy przed niekontrolowanym rozlewaniem się zabudowy mieszkaniowej powinno stać się priorytetem przy opracowywaniu aktualizacji do obowiązujących MPZP.

Gmina i Miasto Raszków od wielu lat przeciwdziała występowaniu negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. W tym celu wprowadzono szereg rozwiązań naprawczych, opracowano i wdrożono Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2017-2023, który pozwolił na wskazanie zagrożonych obszarów w Gminie i przeciwdziałanie występowaniu zjawisk kryzysowych. Założenia realizacyjne Lokalnego Programu Rewitalizacji opierają się na pobudzeniu i wsparciu działalności społeczności lokalnych. Gmina buduje i remontuje sale wiejskie stanowiące małe centra kultury a także zrealizowała kompleksowe prace rewitalizacyjne obiektu pałacowego w Przybysławicach w celu jego adaptacji do funkcji centrum działalności kulturalnej. Należy jednak wskazać, że istnieje potrzeba dalszego wspierania aktywności społecznej oraz realizacji programów wsparcia dla organizacji społecznych działających na terenie Gminy i Miasta Raszków.

Prawie 57% powierzchni całkowitej Gminy i Miasta Raszków stanowią obszary objęte różnego rodzaju formami ochrony przyrody. Należą do nich:

- Obszar chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”;
- Obszar NATURA 2000 – obszar specjalnej ochrony – „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” (PLH 300002);
- Obszar NATURA 2000 – obszar specjalnej ochrony – „Dąbrowy Krotoszyńskie” (PLB 300007);
- Korytarz ekologiczny Krotoszyn-Pleszew;
- Pomniki przyrody: sosna czarna (*pinus nigra*) w Przybysławicach oraz dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w Bieganinie.

Obecność tego rodzaju terenów stanowi wartość dodaną w kwestii walorów środowiskowych Gminy, natomiast należy pamiętać, że może jednocześnie być powodem powstania przeszkód administracyjnych dla lokowania nowych inwestycji.

Gmina i Miasto Raszków dużą wagę przywiązuje do dbałości o środowisko naturalne. W ostatnich latach dzięki zakupowi nowych terenów w centrum miasta Raszkowa oraz pozyskaniu środków finansowych z programów unijnych powstał duży kompleks parkowy. W parku funkcjonuje przyrodnicza ścieżka edukacyjna wyposażona w oczka wodne i woliery, dzięki którym można podziwiać różne gatunki ptaków wodnych. Dodatkowym elementem parku jest teren wybiegu dla zwierząt.

Prace związane z rozwojem terenów zielonych realizowane są również w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych – m.in. teren wokół Pałacu w Przybysławicach. Na bieżąco realizowane są prace związane z rozbudową zbiornika rekreacyjnego „Kąpielka” w Pogrzebowie. Stwarza to możliwość dogodnych warunków do wypoczynku dla mieszkańców Gminy i Miasta Raszków. Funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną pełnią również liczne Fit Parki oraz place zabaw dla dzieci zlokalizowane w każdej miejscowości Gminy. Stanowią miejsca, w którym każdy może zadbać o kondycję fizyczną lub rodzinie spędzić czas.

Obszar Gminy i Miasta Raszków wraz ze swymi zabytkowymi obiektami (kościół, kompleks pałacowy, rynek w Raszkowie) stanowi ważną część dwóch szlaków rowerowych PTTK powiatu ostrowskiego (szlaki czarny i czerwony). Jest to znakomita promocja Gminy wśród turystów rowerowych. Podobny przebieg mogą mieć również przyszłe trasy piesze i konne, które mogą wpłynąć na uwolnienie potencjału turystycznego w Gminie. Do sektora turystyki odnosi się również obowiązująca Lokalna Strategia Rozwoju przygotowana przez Lokalną Grupę Działania „Okno Południowej Wielkopolski” w celach 1.1 i 1.4 wskazując Gminę i Miasto Raszków jako: „obszar wyposażony w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę wspierającą życie społeczne” oraz jako „obszar objęty działalnością promocyjną, wzmacniającą rozpoznawalność zewnętrzną oraz identyfikację mieszkańców z lokalnym środowiskiem, w tym z uwzględnieniem dziedzictwa

lokalnego". Tym samym, oddolnie również zauważany jest potencjał rozwojowy Gminy i wyrażana jest chęć do podjęcia współpracy w ramach wzmacniania sektora turystyki.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Według klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski¹ Gmina i Miasto Raszków zalicza się do strefy zewnętrznej miejskich obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych. Z przyjętej w opracowaniu systematyki wynika zatem, że jest to obszar o ograniczonym wpływie oddziaływania gospodarczego Ostrowa Wielkopolskiego. Oznacza to, że obszar Gminy niekoniecznie będzie pierwszym wyborem dla inwestorów szukających lokalizacji dla swojej placówki. Taki stan rzeczy przekłada się na stosunkowo niski udział przedsiębiorstw Gminy i Miasta Raszków (6,5%) wśród wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na obszarze powiatu ostrowskiego. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych systematycznie rośnie, co jest zgodne z tendencją ogólnokrajową. Wpływ na to ma szereg udogodnień wprowadzonych poprzez programy krajowe i europejskie dla przedsiębiorców, w tym jednoosobowych działalności gospodarczych. Nie zmienia to jednak faktu, iż Gmina pozostaje obszarem charakteryzującym się ekstensywnym zagospodarowaniem gruntów, przeznaczanych głównie na cele rolnicze. Mówiąc o specyfice działalności gospodarczych prowadzonych na terenie Gminy można zauważyć, że lokalne przedsiębiorstwa specjalizują się przede wszystkim w handlu hurtowym i detalicznym, usługach, budownictwie i przetwórstwie przemysłowym. Największe z nich działają w branżach wyrobów meblowych, ślusarskich, betonowych oraz mechaniki pojazdowej.

Ponadto w 2021 roku odnotowano niewielki spadek udziału osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym, jednocześnie pod tym względem Gmina wypada lepiej niż średnia dla powiatu i województwa. Wśród zawodów deficytowych wymienia się profesje o profilu technicznym m.in. stolarze budowlani, elektromechanicy, spawacze oraz kadry specjalistycznej m. in. programiści i specjaliści w zakresie elektroniki, automatyki i robotyki.

Gmina i Miasto Raszków charakteryzuje się niemal całkowitym pokryciem siecią wodociągową (99,7%), jest to poziom wyższy niż średnia powiatowa (98%) i wojewódzka (96,6%). Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Raszkowie. Poziom objęcia terenu Gminy siecią kanalizacyjną wynosi 43,2%, jest to statystyka niższa niż średnia powiatowa (65,6%) oraz wojewódzka (72,8%). Najmniejszy udział wykorzystania urządzeń sieciowych w Gminie i Mieście Raszków dotyczy infrastruktury gazowej – 9,1%, pod tym względem Gmina wypada wyjątkowo negatywnie na tle powiatowym (48,3%) i wojewódzkim (51,9%). Dystrybucją gazu na obszarze Gminy i Miasta Raszków zajmuje się Wielkopolska Spółka Gazownictwa poprzez dostarczanie gazu na terenie miejscowości: Jaskółki, Jelitów, Moszczanka, Pogrzebów, Przybysławice, Radłów, Raszków i Rąbczyn. Należy jednak pamiętać, że to mieszkańiec jest obowiązany wnioskować o podłączenie swojego domu do sieci gazowej. Ponadto, dystrybutor nie ma obowiązku wykonania przyłącza w przypadku nieopłacalności inwestycji. Wszelkie prace związane z rozwojem sieci gazowej są bardzo drogie i najczęściej wymagają znacznych nakładów ze strony odbiorcy indywidualnego. Uwzględniając powyższe dane warto zapewnić mieszkańcom wsparcie merytoryczne w zakresie zaopatrywania domostw w ciepło i ciepłą wodę użytkową, co pozwoli im zoptymalizować indywidualne źródła ogrzewania. Ponadto może to stanowić dobry punkt wyjścia do rozmowy dotyczącej alternatywnych źródeł ciepła w przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Wskazane jest też, by podjęto działania związane z rozwojem sieci kanalizacyjnej lub propagowaniem nowoczesnych przydomowych oczyszczalni ścieków.

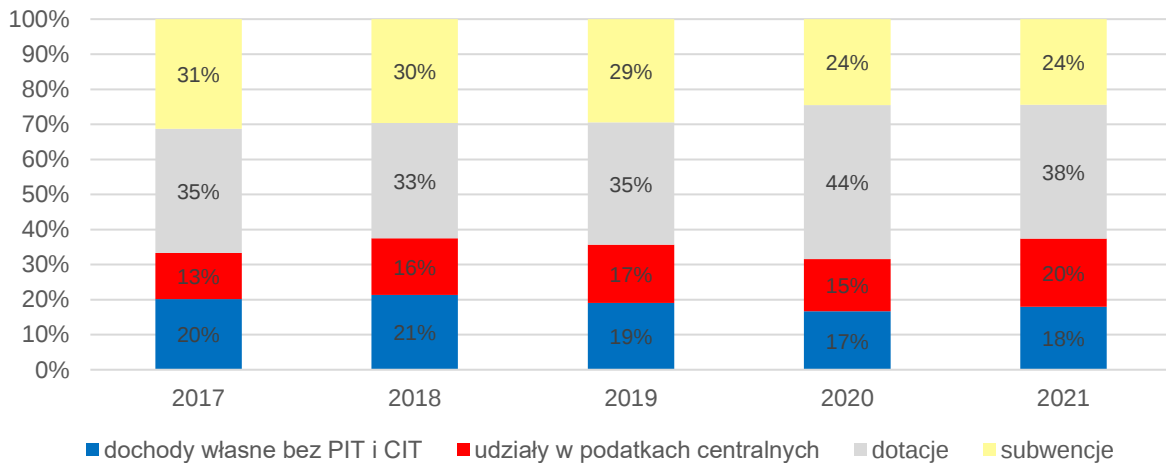
W Gminie i Mieście Raszków notuje się systematyczny wzrost udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów (z 11% w 2016 roku do 57% w 2021 roku). Gmina podejmuje sukcesywne działania związane z zachowaniem unijnych poziomów odzysku i recyklingu odpadów, na co wskazują aktualne

¹ Śleszyński P., Komornicki T., 2016. Klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, Przegląd Geograficzny 88,4, s. 469-488.

sprawozdania. Na obszarze Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Ustanowiono selektywne zbieranie odpadów m.in. papier, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe, szkło, przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe. Ponadto na terenie Gminy obowiązuje selektywna zbiórka popiołu i żużla z palenisk domowych oraz bioodpadów z podziałem na bioodpady kuchenne i bioodpady zielone. Wnioskować można, iż wzrost udziału frakcji poddawanych segregacji związany jest głównie z wprowadzonym obowiązkiem segregacji odpadów i wzrostem kosztów odbioru odpadów zmieszanych, oraz ze wzrostem świadomości ekologicznej mieszkańców. Gmina realizuje również zadania z zakresu gospodarki odpadami, innych niż komunalne a także pozyskuje środki finansowe ze źródeł zewnętrznych na realizację przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska. Dzięki temu realizowane są zadania polegające na usuwaniu odpadów rolniczych oraz azbestu. Gmina posiada doświadczenie w zakresie realizacji i rozliczania projektów współfinansowanych środkami zewnętrznymi oraz konieczną wiedzę w zakresie realizacji projektów dotyczących zbierania odpadów rolniczych oraz azbestowych.

Dochody własne Gminy stanowią ok. 20% jej budżetu, natomiast subwencje i dotacje ponad 60%. Świadczy to o znacznym uzależnieniu budżetu i możliwości inwestycyjnych od zewnętrznych źródeł finansowania, a jednocześnie o zaradności Gminy w kwestii pozyskiwania bezzwrotnych środków zewnętrznych.

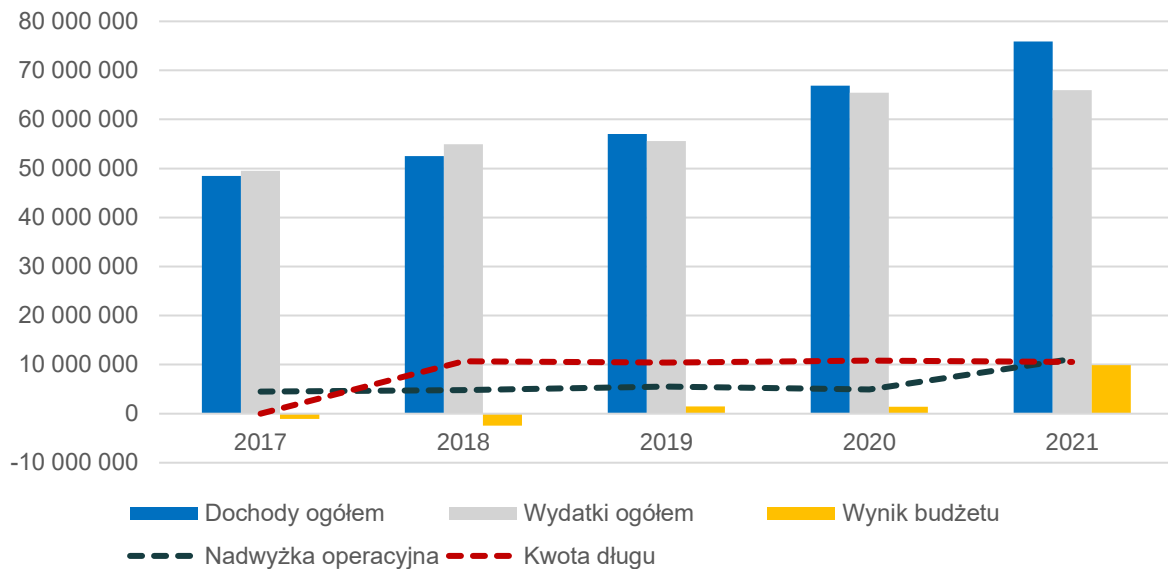

Ryc. 1 Struktura dochodów Gminy i Miasta Raszków w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Raszków.

Na przestrzeni lat 2019-2021 Gmina osiągała dodatni wynik budżetu, co stanowi odwrócenie sytuacji z lat 2017 i 2018, kiedy to ujemny wynik budżetu spowodowany był zwiększonymi nakładami na inwestycje bez udziału wystarczających bezzwrotnych źródeł zewnętrznych. Poziom uzyskanej nadwyżki operacyjnej w 2021 roku wzrósł ponad dwukrotnie, w porównaniu do roku poprzedzającego. Kwota długu w 2021 roku wyniosła ponad 10,5 mln.

Ryc. 2 Zestawienie dochodów i wydatków oraz zadłużenia i nadwyżki operacyjnej wraz z wynikiem budżetu Miasta i Gminy Raszków.

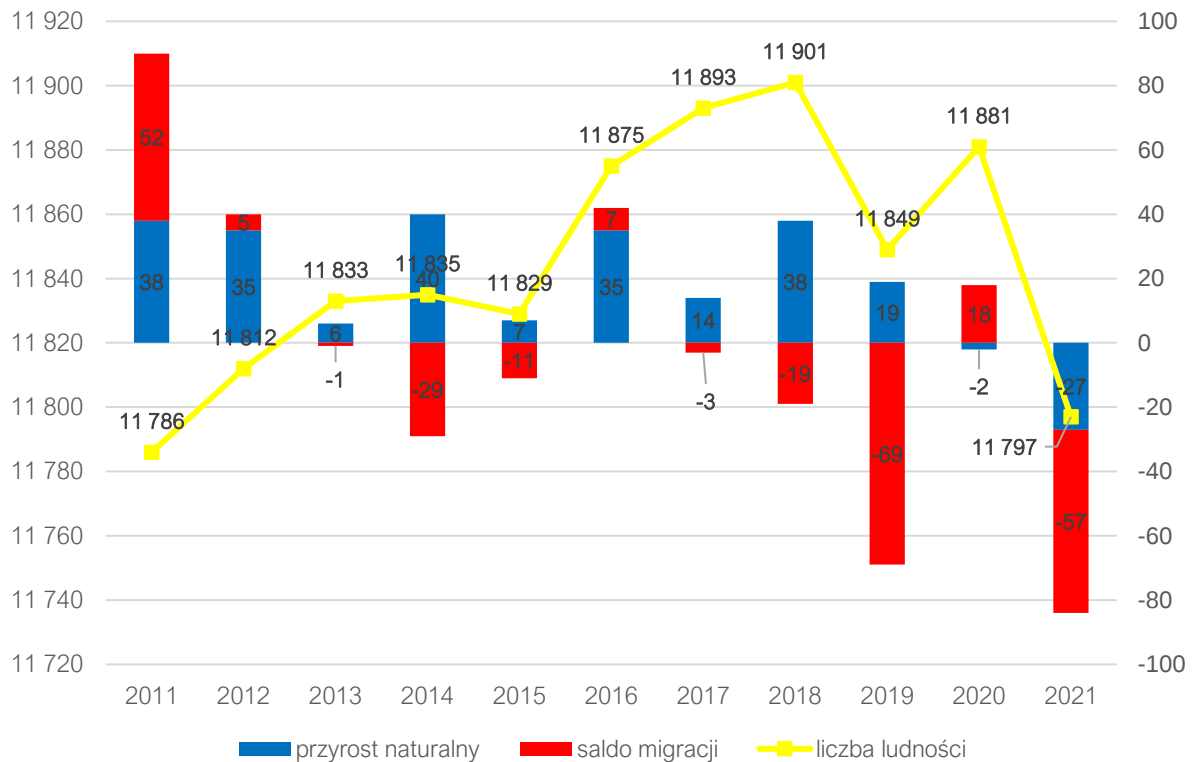
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Raszków.

Udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków w ostatnim pięcioleciu kształtował się na zbliżonym poziomie tj. między 10 a 15%. Wyjątek stanowił rok 2019 (9,2 %), aczkolwiek wstrzymanie inwestycji w tym wypadku związane było z pandemią COVID-19 jak i etapu rozpoczęcia wielu inwestycji wieloletnich. Obserwując potencjał inwestycyjny (środki finansowe pozostałe do dyspozycji po pokryciu wydatków bieżących i spłacie zaplanowanych obecnie rat kapitałowych) na lata 2023-2030, stwierdzić można, że Gmina posiada dobrą kondycję finansową na lata następne.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Diagnoza sytuacji demograficznej w Gminie i Mieście Raszków (dane GUS na 31 grudnia 2021 roku) wskazuje na niewielkie fluktuacje liczby ludności w ostatniej dekadzie. Rok 2019 i 2021 odznaczyły się wyraźnie ujemnym saldem migracji w porównaniu do analizowanego okresu. Wpływ na to mogła mieć zarówno pandemia jak i towarzyszące jej przemiany na rynku pracy. W 2021 r. Gminę i Miasto Raszków zamieszkiwało 11 797 osób. Według danych statystycznych dla tego samego roku liczba mieszkańców Gminy stanowiła 7% ludności powiatu ostrowskiego z gęstością zaludnienia 89 os./km². Na nieznaczny spadek liczby mieszkańców Gminy w ostatnich latach składa się niski poziom salda migracji oraz przyrost naturalnego. W 2021 roku oba zjawiska przybierały wartości ujemne (-57 saldo migracji, -27 przyrost naturalny).

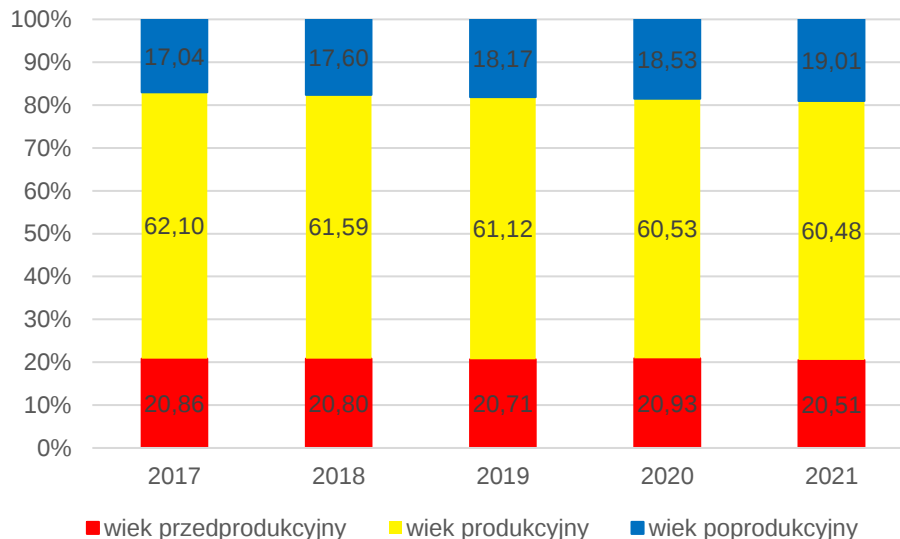

Ryc. 3 Zmiany liczby ludności w Gminie i Mieście Raszków w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze Gminy i Miasta Raszków można zauważyć stopniowe starzenie się społeczeństwa. Współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł na koniec 2021 r. 24,3 podczas, gdy w 2017 roku wynosił 19,7. Niemniej, obciążenie senioralne w Gminie wciąż jest niższe niż w powiecie czy województwie. Struktura ludności z podziałem ze względu na wiek: przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny również nie uległa większym zmianom w analizowanym okresie. W 2017 r. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie i Mieście wynosił 17,04%, a w 2021 r. – 19,01%. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym również utrzymuje się na stabilnym poziomie powyżej 20%.

Ryc. 4 Struktura ludności ze względu na wiek: przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z najważniejszych aspektów mających wpływ na jakość życia w Gminie jest zapewnienie odpowiedniej opieki dla najmłodszych oraz zagwarantowanie dobrego startu w przyszłość dla młodzieży.

Na terenie Gminy i Miasta Raszków funkcjonuje prywatny Klub Dziecięcy „Baśniowa Kraina”, w którym opiekę dzienną otrzymują dzieci w wieku od 1 roku do 3 lat. Niemniej jednak w Gminie potrzebne jest wybudowanie nowoczesnego obiektu żłobka publicznego wraz z przedszkolem – ułatwi to powrót do aktywności zawodowej rodziców najmłodszych mieszkańców Gminy.

System oświatowy w Gminie opiera się na działalności 6 szkół podstawowych oraz 2 publicznych przedszkoli i 11 oddziałów wychowania przedszkolnego zlokalizowanych w szkołach. Udział dzieci objętych opieką przedszkolną w ciągu ostatnich 6 lat był wysoki (na przestrzeni lat 2016-2021 wzrósł z 81% do 84%). Jednocześnie w tym okresie zaobserwowano wzrost liczby dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (na przestrzeni lat 2016-2021 wzrost z 56 do 68 dzieci). Podobny trend dotyczy liczby uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (na przestrzeni lat 2016-2021 wzrost z 284 do 329 uczniów). W roku szkolnym 2023/2024 Gmina dysponuje 42 nowymi miejscami w oddziałach przedszkolnych.

Szkoły zlokalizowane w Gminie i Mieście Raszków odznaczają się wysokim poziomem wyposażenia placówek. Wszystkie szkoły wyposażone są w tablice interaktywne, które służą rozwijaniu szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Uznając potrzebę otoczenia szczególną opieką uzdolnionych uczniów corocznie przyznawane są Stypendia Burmistrza Gminy i Miasta Raszków w uznaniu wysokich wyników w nauce.

W Gminie i Mieście Raszków zaobserwować można rozwiniętą ofertę z zakresu szkolnictwa podstawowego oraz opieki nad dziećmi powyżej 3 roku życia. Niemniej, zasadniczą kwestią pozostaje standard oraz jakość usług oferowanych przez niniejsze placówki. W przypadku obniżenia poziomu świadczonych usług może wystąpić zjawisko odpływu wychowanków i uczniów z obszaru Gminy do placówek zlokalizowanych poza nią. W związku z tym, Gmina mocno inwestuje w infrastrukturę oświatową budując hale sportowe i boiska sportowe. Ponadto nieustannie poprawia się standard budynków szkolnych oraz sal lekcyjnych wraz z wyposażeniem. Na ww. realizacje Gmina pozyskuje często środki zewnętrzne.

Gminę i Miasto Raszków cechuje rozwinięta oferta kulturalna. W Gminie aktywnie funkcjonuje Miejsko Gminny Ośrodek Kultury zajmujący się organizowaniem czasu wolnego mieszkańców, rozwijaniu ich

zainteresowań, organizacji uroczystości regionalnych i narodowych, zapewnieniu zajęć animacyjno-rekreacyjnych dla dzieci czy pomocy w działalności Klubu Seniora. Działalność Biblioteki Publicznej opiera się na gromadzeniu, opracowaniu i udostępnianiu księgozbioru oraz czasopism i organizacji akcji czytelniczych a także warsztatów literacko-plastycznych. MGOK mając na celu podnoszenie jakości świadczonych usług oraz ciągle wzbogacanie oferty kulturalnej według potrzeb lokalnej społeczności, planuje poszerzyć ofertę zajęć edukacyjno-kulturalnych, organizując zajęcia muzyczne dla dzieci i młodzieży. Sporym utrudnieniem przy planowaniu tego zadania są ograniczenia związane z możliwościami finansowymi oraz małą ilością pomieszczeń w budynku ośrodka kultury (pozytywnym przykładem jest powstanie Galerii pod Sceną w ośrodku). Gmina pozyskała środki finansowe na odnowienie Sali widowiskowej oraz na jej wyposażenie, a także na remont budynku MGOK (wraz z zagospodarowaniem terenu przed budynkiem). Rozwiązaniem może być wykorzystanie potencjału, jaki ma w sobie teren zespołu pałacowo-parkowego w Przybysławicach. W ramach porozumienia z podmiotem zarządzającym zespołem oraz przy uzyskaniu dofinansowania zewnętrznego na zakup instrumentów muzycznych, istnieje możliwość zorganizowania zajęć muzycznych oraz utworzenia dziecięcego amatorskiego zespołu muzycznego. Galeria pod Sceną oraz pałacowe pomieszczenia dają również duże możliwości do organizowania wystaw i wernisaży. W celu wykorzystania tych przestrzeni na potrzeby kulturalne, MGOK zamierza nawiązać współpracę z większymi placówkami muzealnymi sąsiadującymi z Gminą i Miastem Raszków, by z pomocą tych instytucji móc organizować cykliczne wystawy sztuk plastycznych. Biorąc pod uwagę uwarunkowanie terenu, walory przyrodnicze i architektoniczne, obszar Gminy jest idealnym miejscem do organizowania plenerów malarskich, które mogłyby na stałe wpisać się w kalendarz wydarzeń i tym samym dać możliwość rozwijania amatorskiej twórczości plastycznej we wszystkich grupach wiekowych.

Na obszarze Gminy funkcjonują rozmaite organizacje i stowarzyszenia o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Działają one aktywnie na rzecz rozwijania kultury sportu w ramach wielu dyscyplin: kolarstwa, tenisa stołowego, biegu na orientację, aerobiku, piłki nożnej, siatkówki, kick-boxingu, wędkarstwa czy strzelectwa (dwa Bractwa Kurkowe w Raszkowie i Ligocie).

Głównym celem działań związanych z ochroną zabytków w Gminie i Mieście Raszków jest zachowanie wartościowych elementów dziedzictwa kulturowego i zapobieganie ich degradacji. Warto zaznaczyć, że wśród mieszkańców rośnie lokalna świadomość historyczna i dbałość o estetykę miejscowości gminnych. Działania edukacyjne związane z poszanowaniem zabytków i ich prawidłową ochroną oraz wzrost świadomości społeczności lokalnej w tym obszarze, spowodowały, że na bieżąco realizowane są prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków. Renowacje finansowane są ze środków pochodzących z budżetu Gminy i Miasta Raszków i pomagają w tworzeniu atrakcyjnego wizerunku Gminy.

Placówką odpowiedzialną za bezpieczeństwo gminne jest Komisariat Policji zlokalizowany w Raszkowie. W ramach funkcjonowania jednostki policyjnej obszar Gminy został podzielony na trzy dzielnice o znaczeniu interwencyjnym. Ponadto za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiada 18 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (jedna z nich – OSP Raszków jest ujęta w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym).

Na terenie Gminy działa 16 organizacji pozarządowych, których działalność dotyczy zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie rozwoju ich zainteresowań, promowania zdrowego trybu życia i pielęgnowania wartości lokalno-kulturowych Gminy. Wśród funkcjonujących na terenie Gminy organizacji pozarządowych przeważają kluby sportowe organizujące zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz towarzystwa na rzecz rozwoju ziemi raszkowskiej. Ponadto najważniejszym i najprężniej działającym podmiotem jest Lokalna Grupa Działania „Okno Południowej Wielkopolski”. Gmina i Miasto Raszków ma podpisane umowy o współpracy partnerskiej z gminami Dourges (Francja) i Palata (Włochy). Wspólne działania dotyczą realizacji przedsięwzięć kulturalnych rozwijających i wzbogacających lokalne społeczności poprzez wzajemne delegacje lokalnych zespołów ludowych i wokalnych.

Opieka zdrowotna w Gminie jest zapewniona przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej zlokalizowany w Raszkowie, ponadto w mieście funkcjonuje baza ratownictwa medycznego, która służy mieszkańcom

Gminy oraz północnej części powiatu ostrowskiego. W leki i pozostałe produkty medyczne mieszkańcy mogą zaopatrywać się w trzech aptekach zlokalizowanych w mieście Raszków oraz jednym punkcie aptecznym w Ligocie.

Za działania z zakresu opieki społecznej odpowiada Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie, którego działalność opiera się na wsparciu osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zajmuje się również działaniami zapobiegającymi trudnym sytuacjom życiowym oraz inicjatywami związanymi z życiowym usamodzielnieniem osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ponadto na obszarze Gminy funkcjonuje Klub „SENIOR+”, który zajmuje się zapewnieniem wsparcia seniorom, umożliwieniem im wspólnego spędzania czasu wolnego oraz udziału w życiu kulturalnym, edukacyjnym społecznym i turystycznym.

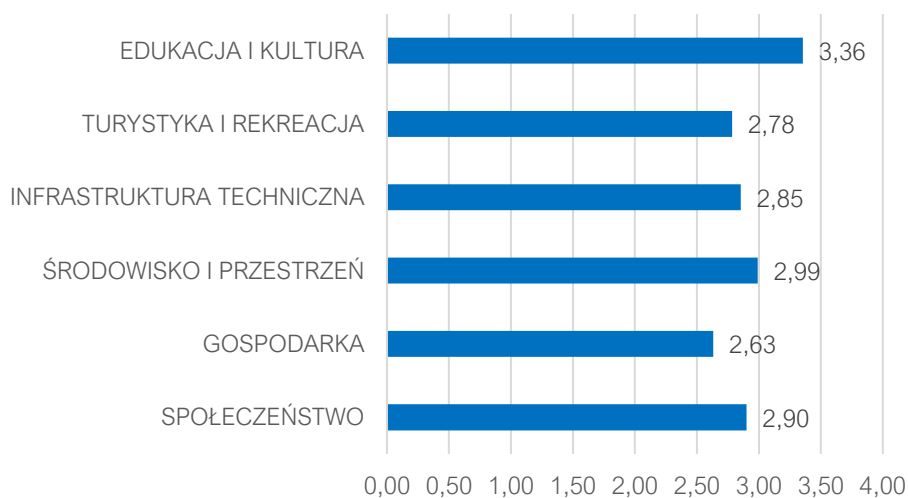
4. Jakość życia w Gminie i Mieście Raszków – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy i Miasta Raszków przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach **od 1 września 2022 roku do 14 października 2022 roku**.

Respondenci odpowiadali na 64 pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 60 ankiet, z których największą część respondentów stanowiły kobiety (51,7%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 36-45 lat (41,7%), a 61,7% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy i Miasta Raszków

W Gminie i Mieście Raszków, w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy **najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury** (średnia ocena wynosiła 3,36), z kolei najgorzej gospodarkę (średnia ocena wynosiła 2,63). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,78 do 2,99). Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,92 (nieco poniżej średniej).

Ryc. 5 Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,79). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy, infrastruktury melioracji szczegółowej (rowów, sieci drenarskiej, przepustów itp.), działań promocyjnych Gminy, mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów, dostępu do żłobków/klubów malucha, oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy. Powyższe elementy uzyskały średnią ocenę poniżej 2, co oznacza, że mieszkańcy mają w stosunku do nich złą i bardzo złą opinię.

Tab. 1 Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Społeczeństwo	Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (np. funkcjonowanie Klubu Seniora)	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy
Środowisko i przestrzeń	Estetyka Gminy	Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu w Gminie	Jakość sieci gazowej
Turystyka i rekreacja	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

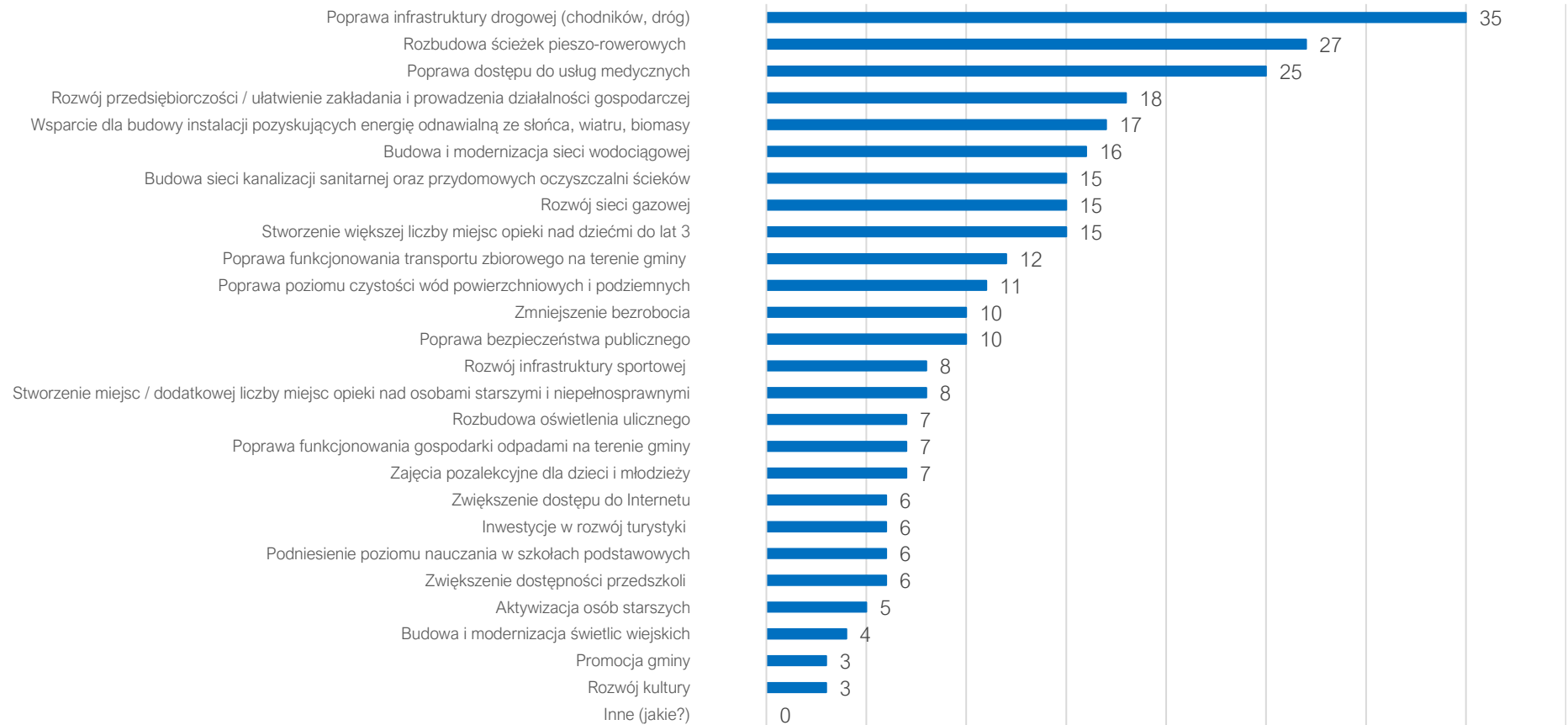
Żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobył dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, estetyka Gminy, działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki, jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne), wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz jakość edukacji przedszkolnej w gminie (powyższe obszary zdobyły ocenę powyżej 3). Należy jednak zaznaczyć, że pomimo wysokiej oceny dostępności szkół jednocześnie w obszarze edukacji i kultury respondenci wskazali na potrzebę realizacji działań rozwojowych w ramach wsparcia dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (35 odpowiedzi), następnie rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (27 odpowiedzi), poprawa dostępu do usług medycznych (25 odpowiedzi), rozwój przedsiębiorczości / ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (18 odpowiedzi), wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy (17 odpowiedzi) oraz budowa i modernizacja sieci wodociągowej (16 odpowiedzi). Znacznie rzadziej, myśląc o priorytetach rozwojowych mieszkańcy wskazywali na rozwój kultury, promocję Gminy, budowę i modernizację świetlic wiejskich, aktywizację osób starszych, zwiększenie dostępności przedszkoli, podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych oraz inwestycje w rozwój turystyki.

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na wysoką jakość infrastruktury drogowej tereny zieleni i rekreacji, bezpieczeństwo mieszkańców, czystość środowiska, rynek w Raszkowie, a także rozwój gospodarczy.

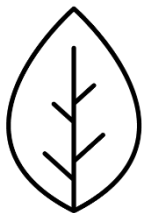

Ryc. 6 Główne priorytety rozwoju Gminy i Miasta Raszków według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

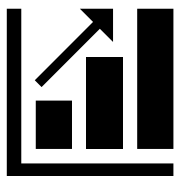

WIZYTÓWKA GMINY I MIASTA RASZKÓW WEDŁUG MIESZKAŃCÓW

Tereny zielone i czystość środowiska

Wysoka jakość infrastruktury drogowej

Rozwój gospodarczy

Bezpieczeństwo mieszkańców

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

- 1) INFRASTRUKTURA TECHNICZNA;
- 2) USŁUGI PUBLICZNE;
- 3) ROZWÓJ GOSPODARCZY;
- 4) EKOLOGICZNA POLITYKA ENERGETYCZNA

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie, jest rozwój infrastruktury technicznej, w tym dróg oraz ścieżek pieszo-rowerowych. Ważnym elementem jest też poprawa dostępności specjalistycznych usług medycznych, rozwój przedsiębiorczości oraz wsparcie powstawania instalacji odnawialnych źródeł energii.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- ✓ diagnozę sytuacji Gminy;
- ✓ dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- ✓ wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 1 września 2022 roku do 14 października 2022 roku;
- ✓ wywiad pogłębiony z Zespołem Strategicznym.

S mocne strony	W słabe strony
O szanse	T zagrożenia

Analizę SWOT dla Gminy i Miasta Raszków przedstawia poniższe zestawienie:

Mocne strony	Słabe strony
100% powierzchni Gminy pokryte MPZP; - Blisko 57% powierzchni gminy zajmują obszary przyrody prawnie chronionej; - Zrewitalizowane zespoły pałacowo-parkowe z XVIII, XIX oraz XX wieku stanowiące wizytówkę Gminy; - Szlaki rowerowe PTTK powiatu ostrowskiego, przebiegające przez teren Gminy, których elementami są gminne zabytki – zachęta i impuls do rozwoju turystyki rowerowej i aktywnego spędzania czasu na terenie gminy; - Nowoczesna oczyszczalnia ścieków w Rąbczynie (najnowocześniejsza w skali powiatu), zaspokajająca potrzeby mieszkańców w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych. Obiekt stwarza możliwość rozbudowy sieci na terenie Gminy, obsługuje również Miasto i Gminę Ostrów Wlkp. i Gminę Przygodzice; - Rozwinięta sieć wodociągowa (zaspokaja blisko 100% potrzeb konsumentów); - Zadowolająca jakość powietrza; - Funkcjonujący na terenie Gminy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych; - Tereny rekreacyjne (kąpielisko, boiska, strzelnica), wykorzystywane przez lokalne organizacje i stowarzyszenia oraz indywidualnie przez mieszkańców; - Sąsiedztwo ośrodka regionalnego i siedziby powiatu (Ostrowa Wlkp.); - Rozwinięta i dobrze skomunikowana sieć placówek oświatowych; - Wdrażanie systemu wsparcia dla zdolnych uczniów oraz systemu stypendialnego (w	- Niezadowalający stan niektórych dróg powiatowych i gminnych, brak chodników w wielu miejscach o kluczowym znaczeniu dla uczestników ruchu drogowego; - Brak ścieżek rowerowych (pomimo występowania dwóch szlaków rowerowych PTTK) uniemożliwiających wykorzystanie roweru jako środka transportu w drodze do np. pracy, szkoły; - Małe zróżnicowanie użytkowania terenu – niski stopień zalesienia; - Brak pieszych i konnych szlaków turystycznych; - Niski odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, bardzo niski odsetek osób mających dostęp do sieci gazowej; - Brak dostępu do Internetu szerokopasmowego w części miejscowości, skutkujący brakiem możliwości sprawnego nauki lub pracy w trybie zdalnym; - Brak atrakcyjnych miejsc pracy poza rolnictwem na obszarze gminy, znaczna część mieszkańców zatrudniona poza gminą zamieszkania np. w Ostrowie Wlkp.; - Niski poziom przedsiębiorczości na obszarze gminy – niewielka liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców; - Spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wiąże się ze zmniejszeniem potencjału gospodarczego oraz brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy; - Wysoki odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie, praca w rolnictwie postrzegana jako jedyna możliwa droga zawodowa, utrzymywanie gospodarstw tylko ze

tym stypendium Burmistrza dla najzdolniejszych uczniów); • Szeroka oferta MGOK-u i Biblioteki Publicznej, zaspokajających potrzeby mieszkańców z różnych grup wiekowych; • Funkcjonujący Klub Senior+; • Realizacja polityki prorodzinnej (Raszkowska Karta Rodziny 3+, Raszkowska Wyprawka Niemowlaka); • Zespoły ludowe i folklorystyczne pielęgnujące lokalne tradycje; • Kluby i związki sportowe realizujące zajęcia w ramach różnych dyscyplin; • Duża liczba stowarzyszeń i organizacji o szerokim wachlarzu działalności kulturalnej i sportowej; • Szeroka sieć OSP na terenie gminy: duża liczba dobrze zorganizowanych, wyposażonych i licznych jednostek będących lokalną kuźnią aktywności i społecznej odpowiedzialności; • Baza ratownictwa medycznego na terenie gminy podnosząca poziom bezpieczeństwa mieszkańców; • Szeroka działalność GOPS-u, spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej; • Ciekawa historia miasta Raszków, historyczne przykłady solidarności społecznej mieszkańców.	względem na wielopokoleniowe tradycje i przywiązanie do ziemi; • Niekorzystna sytuacja demograficzna (spadek liczby ludności ogółem, ujemne saldo migracji i przyrost naturalny, rosnące senioralne obciążenie demograficzne, spadający odsetek osób w wieku kreatywnym); • Brak gminnego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 – utrudniony powrót do pracy dla rodziców po urodzeniu dziecka; • Dalszy spadek ilości uczniów uczęszczających do szkół w granicach gminy skutkować może koniecznością zamknięcia części placówek; • Zwiększające się koszty utrzymania przedszkoli i szkół; • Niskie wyniki egzaminów zewnętrznych w gminnych szkołach podstawowych (wyniki egzaminu ósmoklasisty niższe niż średnia dla powiatu i województwa); • Niedostatecznie rozwinięta oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach; • Niedostateczne wsparcie dla uczniów z problemami w nauce.
Szanse	Zagrożenia
• Gmina wchodzi w skład Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, współpraca AKO z Bankiem Światowym i Komisją Europejską w ramach wspólnych projektów inwestycyjnych i społeczno-kulturalnych; • Członkostwo Gminy w Lokalnej Grupie Działania „Okno Południowej Wielkopolski” – realizacja wspólnych projektów społeczno-kulturalnych; • MPZP przygotowane pod rozwój instalacji OZE (elektrownie wiatrowe) – zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju; • Bliskość i dostępność Ostrowa Wielkopolskiego – Gmina i Miasto Raszków dobrym miejscem do zamieszkania dla osób pracujących w jednej ze stolic AKO oraz korzystających z ich oferty usługowej (wykorzystanie zjawiska suburbanizacji).	• Ograniczony wpływ Gminy na stan drogowej infrastruktury powiatowej; • Silna antropopresja na środowisko przyrodnicze – rozwój czynników zanieczyszczających środowisko (wzrost natężenia ruchu drogowego); • Duża powierzchnia Gminy objęta formami ochrony przyrody jako czynnik ograniczający możliwości rozwojowe budownictwa mieszkaniowego; • Zagrożenie wykluczeniem społecznym (głównie wśród seniorów); • Pogłębiające się negatywne trendy demograficzne w skali gminy i subregionu; • Negatywne skutki suburbanizacji – problemy społeczne, możliwość niskiego powiązania nowych mieszkańców z nowym miejscem zamieszkania, rosnące konflikty społeczne między „starymi” i „nowymi” mieszkańcami; • Brak zrozumienia specyfiki mieszkania na wsi przez nowych mieszkańców.

Część 2
Strategiczne
kierunki rozwoju
Gminy i Miasta Raszków

CZĘŚĆ

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację przestrzenną i społeczno-gospodarczą jednostki. Zwrócono uwagę zarówno na atuty, jak i obszary wymagające poprawy. W procesie tworzenia i realizacji Strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy ukazujące kierunek, w jakim dąży samorząd.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem? Uwzględniając przyjęte założenia, sformułowano **misję Gminy i Miasta Raszków**, która brzmi:

Gmina i Miasto Raszków stwarza warunki do komfortowego życia dla swoich mieszkańców, wykorzystując lokalne uwarunkowania przestrzenne, społeczne i kulturowe.

Z kolei wizja to obraz przyszłości, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Ukazuje Gminę i Miasto Raszków w perspektywie strategicznej – w 2030 roku. Jest to obraz Gminy będący efektem zrealizowanych działań i osiągniętych przez samorząd celów.

WIZJA GMINY I MIASTA RASZKÓW

**Gmina i Miasto Raszków w
2030 roku stanowi bardziej
przyjazne miejsce do życia.
Oferowane usługi gminne
kompleksowo
odpowiadają potrzebom
mieszkańców.**

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy i Miasta Raszków, jej sytuacji przestrzennej, gospodarczej, społecznej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 2 cele strategiczne, którymi są:

I. STWORZENIE ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI ŻYCIOWEJ DLA MIESZKAŃCÓW W OPARCIU O WALORY ŚRODOWISKOWE GMINY

II. WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO I KULTURALNEGO W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, DOSTOSOWANIE USŁUG DO MIEJSCOWYCH POTRZEB

Powyższe postulaty w sposób syntetyczny ujmują ogół działań niezbędnych do realizacji, celem osiągnięcia wizji Gminy w 2030 roku. Cele strategiczne odwzorowują zamiary rozwojowe w trzech sferach: przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Sfery, w których planowane są działania rozwojowe przenikają się - podejmowane działania w sferze przestrzennej będą wpływały na gospodarkę lokalną, a ta z kolei na sytuację społeczną. Aktywne i świadome społeczeństwo lokalne w dobrej sytuacji materialnej będzie z kolei wpływało na jakość środowiska przyrodniczego. Dla osiągnięcia równowagi konieczne jest równoległe realizowanie zadań w każdej z wymienionych sfer. Aby urzeczywistnić realizację celów strategicznych, dla każdego z nich ustanowiono szereg celów operacyjnych, porządkujących poszczególne działania. Cele operacyjne przedstawiono na poniższej grafice.

CEL STRATEGICZNY I

Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni życiowej dla mieszkańców w oparciu o walory środowiskowe Gminy

Cel operacyjny 1.1

Gmina i Miasto Raszków: dobrze skomunikowana i dostępna

Cel operacyjny 1.2

Gmina i Miasto Raszków: atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców, wykorzystującym walory przyrodnicze i rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną

Cel operacyjny 1.3

Gmina i Miasto Raszków: czyste środowisko stanowi jej wizytówkę

Cel operacyjny 1.4

Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania

CEL STRATEGICZNY II

Wykorzystanie lokalnego potencjału społecznego i kulturalnego, dostosowanie usług do miejscowych potrzeb

Cel operacyjny 2.1

Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania systemu oświaty

Cel operacyjny 2.2

Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania usług zdrowotnych i społecznych

Cel operacyjny 2.3

Gmina i Miasto Raszków: odznaczająca się szeroką ofertą kulturalną dopasowaną do potrzeb mieszkańców

Cel operacyjny 2.4

Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców

CEL STRATEGICZNY I: STWORZENIE ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI ŻYCIOWEJ DLA MIESZKAŃCÓW W OPARCIU O WALORY ŚRODOWISKOWE GMINY

Cele operacyjne:

- 1.1** Gmina i Miasto Raszków: dobrze skomunikowana i dostępna
- 1.2** Gmina i Miasto Raszków: atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców, wykorzystującym walory przyrodnicze i rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną
- 1.3** Gmina i Miasto Raszków: czyste środowisko stanowi jej wizytówkę
- 1.4** Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania

Atrakcyjna przestrzeń jest jednym z najważniejszych elementów budujących wysoki poziom zadowolenia mieszkańców danej jednostki terytorialnej. Każda z Gmin odznacza się indywidualnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, które należy wykorzystywać zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i zachowaniem ładu przestrzennego.

Poszczególne obszary tworzące przestrzeń winny być odpowiednio skomunikowane. Łatwy i realizowany w komfortowy sposób dostęp do miejsc docelowych, sprawia, że mogą one być traktowane jako wizytówka Gminy bez obaw o nadzwyczajne zagospodarowanie czasu i środków na dojazd. Układ drogowy Gminy i Miasta Raszków częściowo wymaga przeprowadzenia modernizacji infrastrukturalnej, by w efektywny sposób spełniać swoje założenia komunikacyjne w ramach połączeń wewnątrzgminnych oraz w ramach aglomeracji kalisko-ostrowskiej.

Na obszarze Gminy występują rozmaite formy ochrony przyrody. Cenione na europejską skalę siedliska dębowe w ramach obszaru Natura 2000 oraz pomniki przyrody są bazą do rozwinięcia potencjału turystycznego i promocji Gminy. Należy jednak pamiętać, by planowane działania w zakresie turystyki na obszarach form ochrony przyrody były zharmonizowane z właściwościami gatunków, ekosystemów, krajobrazów oraz dóbr naturalnych zgodnie z zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Ważnym elementem promowania walorów krajoznawczych w ramach zrównoważonego rozwoju turystyki w danej Gminie jest powstawanie pieszych, rowerowych oraz wodnych szlaków turystycznych. Na obszarze Gminy i Miasta Raszków zlokalizowane są różnego rodzaju obiekty zabytkowe, a ich potencjał kulturowy i edukacyjny sprawia, że mogą pełnić ważną rolę w planowaniu tematycznych szlaków.

Globalne ocieplenie jest skutkiem generowania energii z wysokoemisyjnych i wyczerpywalnych paliw kopalnych. W związku z tym samorządy w coraz większym stopniu przywiązują wagę do ekologicznych inwestycji. Do takich zalicza się instalacje odnawialnych źródeł energii, które mają coraz większy udział w produkcji energii elektrycznej na świecie. W związku z tym, istotne jest by założenia przestrzenne w dokumentach planistycznych Gminy i Miasta Raszków uwzględniały przyszłe lokalizacje tego typu instalacji. Uchwalony w 2012 roku Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, który przewiduje lokalizacje elektrowni wiatrowych na obszarze miejscowości Gminy i Miasta Raszków może być traktowany jako jedna z praktyk o charakterze ekologicznym lokalnego samorządu i stanowić bazę merytoryczną dla opracowania dalszych dokumentów tego rodzaju. Ponadto sporządzony jest MPZP pod budowę odnawialnych źródeł

energii (w tym farm fotowoltaicznych) m.in. w obrębie miejscowości Rąbczyn. Konieczny jest rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz uwzględnienie rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód i przywracające w możliwym zakresie naturalny, gruntowy charakter ich odpływu. Efekt taki można osiągnąć poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki lub powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych, unikanie „betonowania” przestrzeni, sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników, zakładanie terenów zielonych, zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach, zakładanie oczek wodnych lub ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką. Działania te mają przyczynić się do zwiększania odporności Gminy na zagrożenia związane ze zmianami klimatu takimi jak susza, podtopienia czy powodzie „błyskawiczne”.

Jakość przestrzeni publicznych zależy od jej wyposażenia w elementy zagospodarowania, które zaspokajają potrzeby mieszkańców związane z ich codzienną aktywnością. Istotnym jest by kształtowanie zagospodarowania na danym obszarze wiązało się z wykorzystywaniem lokalnych tradycji i wartości kulturowych oraz elementów przestrzeni z użyciem materiałów, kształtów i proporcji wpisujących się w miejscowy krajobraz. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjnych może pozytywnie wpłynąć na wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości oraz promować aktywny tryb życia. Przykładem takiej przestrzeni w Gminie i Mieście Raszków jest Zalew Kąpielka - kąpielisko to w okresie letnim jest miejscem aktywności rekreacyjnej i wzajemnej integracji mieszkańców. Przykład ten wskazuje, że powstawanie kolejnych miejsc o takim charakterze wpłynie pozytywnie na rozwój gminnej wspólnoty.

CEL STRATEGICZNY I: STWORZENIE ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI DLA MIESZKAŃCÓW W OPARCIU O WALORY ŚRODOWISKOWE GMINY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1 Gmina i Miasto Raszków: dobrze skomunikowana i dostępna	1) Modernizacja i rozbudowa dróg gminnych; 2) Modernizacja i rozbudowa gminnej infrastruktury drogowej (chodniki, oświetlenie uliczne); 3) Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych i dróg dla pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą 4) Montaż urządzeń podnoszących poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym (bezpieczne przejścia dla pieszych, lustra, monitoring, sygnalizacja świetlna); 5) Organizowanie bezpiecznych i dostępnych miejsc parkingowych na terenie Gminy; 6) Zwiększenie dostępności transportu zbiorowego (wewnętrznego i w ramach AKO); 7) Współpraca z zarządcami dróg ponadlokalnych w ramach powstania i modernizacji infrastruktury drogowej (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne).	✓ Skrócenie czasów dojazdów; ✓ Wzrost jakości infrastruktury drogowej; ✓ Zmniejszenie ruchu samochodowego na rzecz rozwoju poruszania się rowerami; ✓ Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; ✓ Zwiększenie możliwości dotarcia do miejsca zamieszkania, ośrodka gminnego oraz ośrodka powiatowego w ramach regularnie kursującego transportu publicznego.	• Długość zmodernizowanych i rozbudowanych dróg gminnych (km); • Długość zmodernizowanych dróg powiatowych (km); • Długość zmodernizowanych chodników (km); • Łączna długość dróg rowerowych (km); • Spadek liczby wypadków drogowych (szt.); • Liczba zmodernizowanych i nowych punktów oświetlenia przydrożnego (szt.); • Liczba urządzeń podnoszących poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym (szt.); • Liczba bezpiecznych przejść dla pieszych (szt.); • Liczba nowych miejsc parkingowych (szt.); • Liczba miejscowości w Gminie objętych systemem komunikacji zbiorowej (szt.).

1.2 Gmina i Miasto Raszków: atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców, wykorzystującym walory przyrodnicze i rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną	1) Zwiększenie liczby elementów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej; 2) Zwiększenie stopnia wykorzystania zbiorników wodnych jako miejsca spędzania wolnego czasu mieszkańców (m.in. dalszy rozwój Zalewu Kąpielka); 3) Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej (boiska wielofunkcyjne, strzelnice, obiekty pływackie); 4) Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejącej infrastruktury rekreacyjnej i zabytków do szerokiej działalności rekreacyjno-kulturalnej (m.in. w zespole pałacowo-parkowym w Przybysławicach, w Zoo Gminnym w Parku, na obszarze Zalewu Kąpielka); 5) Promocja terenów rekreacyjnych (np. organizacja rajdów rowerowych, wodnych wydarzeń rekreacyjnych dla mieszkańców).	✓ Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznych; ✓ Powiększenie oferty spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Gminy wykorzystująca lokalny potencjał przestrzenny; ✓ Rozbudowanie infrastruktury sportowej będzie miało wpływ na kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej przez mieszkańców; ✓ Realizowanie działań rozwojowych dotyczących przestrzeni rekreacyjno-sportowych pozwala na spełnianie pasji i zainteresowań mieszkańców w tych lokalizacjach; ✓ Zwiększenie popularności terenów przy zbiornikach wodnych dzięki utworzonej infrastrukturze wypoczynkowo-rekreacyjnej; ✓ Realizowanie przedsięwzięć odbywa się z poszanowaniem zasad dotyczących ochrony przyrody;	• Liczba elementów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (szt.); • Liczba nowoutworzonych miejsc wypoczynku/spędzania wolnego czasu (szt.) • Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.); • Liczba zorganizowanych wydarzeń rekreacyjno-kulturalnych w ciągu roku (szt.);
1.3 Gmina i Miasto Raszków: czyste środowisko stanowi jej wizytówkę	1) Kontynuacja działań związanych z montażem instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej; 2) Dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii (m.in. instalacji fotowoltaicznych); 3) Dalsza aktualizacja MPZP względem lokalizacji instalacji OZE; 4) Podjęcie działań związanych z zachowaniem bioróżnorodności i dbaniem o tereny objęte formami ochrony przyrody;	✓ Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców; ✓ Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; ✓ Wzrost powierzchni biologicznie czynnej i zachowanie bioróżnorodności w granicach Gminy; ✓ Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców;	• Liczba instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej (szt.); • Liczba MPZP z zapisami o lokalizacji OZE. (szt.); • Mierzona jakość ochrony powietrza (stężenie pyłów PM_{2.5} oraz PM₁₀); • Wzrost powierzchni terenów czynnych biologicznie (ha); • Liczba zorganizowanych akcji, warsztatów i konkursów promujących ochronę środowiska (szt.);

	5) Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców – władze samorządowe pośredniczą w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych na realizację przedsięwzięć ekologicznych; 6) Zwiększenie odporności środowiska na zmiany klimatu m.in. poprzez zwiększenie terenów czynnych biologicznie, wprowadzanie zadrzewień (skwery - redukcja efektu wyspy ciepła); 7) Działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej społeczności lokalnej, w szczególności w zakresie zmian klimatu (wydarzenia promujące ochronę środowiska, prowadzenie warsztatów i konkursów dla najmłodszych); 8) Podjęcie działań związanych z rozwojem elektromobilności.	✓ Wzrost poziomu zabezpieczenia Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych; ✓ Powstanie na terenie Gminy stacji i punktów ładowania pojazdów elektrycznych; ✓ Kształtowanie ekologicznego wizerunku Gminy.	Liczba wybudowanych stacji i punktów ładowania samochodów elektrycznych (szt.).
1.4 Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania	1) Znoszenie barier architektonicznych w przestrzeni publicznej; 2) Zwiększenie dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz poprawa jej jakości; 3) Zwiększenie dostępu do sieci wodociągowej oraz poprawa jej jakości; 4) Wsparcie działań w zwiększeniu dostępu do sieci gazowej oraz poprawa jej jakości; 5) Wsparcie działań związanych ze zwiększeniem dostępu do Internetu szerokopasmowego;	✓ Zwiększenie dostępności obiektów w przestrzeni publicznej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami; ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do infrastruktury podstawowej; ✓ zwiększenie udziału mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej; ✓ Poprawa jakości środowiska dzięki zmniejszeniu niekontrolowanego odpływu ścieków; ✓ Zwiększenie udziału mieszkańców korzystających z sieci gazowej;	- Liczba usuniętych barier architektonicznych (szt.); - Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km); - Długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej (km); - Długość nowo wybudowanej sieci gazowej (km); - Liczba mieszkańców korzystających z Internetu szerokopasmowego (os.); - Liczba mieszkańców korzystających z gminnych e-usług (os.);

	6) Rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy (śródmieście, tereny rekreacyjne, sportowe); 7) Podjęcie działań na rzecz poszerzenia oferty mieszkaniowej dla nowych mieszkańców (uzbrojenie wyznaczonych w dokumentach planistycznych terenów mieszkaniowych, promocja terenów mieszkaniowych); 8) Popularyzacja i zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w usługach publicznych, gospodarstwach domowych i sektorze przedsiębiorstw; 9) Dbłość o wysoką jakość estetyki przestrzeni publicznej.	✓ Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości sieci internetowej na terenie Gminy; ✓ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców dzięki funkcjonującemu monitoringowi miejskiemu; ✓ Rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego, wzrost liczby nowych mieszkańców; ✓ Podniesienie poziomu cyfryzacji Gminy; ✓ Zwiększenie jakości estetyki przestrzeni publicznej; ✓ Zwiększenie komfortu życia w Gminie zachęci potencjalnych mieszkańców do osiedlenia się na jej obszarze.	• Powierzchnia terenów nowo wyznaczonych pod zabudowę mieszkalną (ha); • Powierzchnia nowo uzbrojonych terenów mieszkaniowych (ha); • Liczba zainstalowanych punktów monitoringu gminnego (szt.); • Liczba nowych mieszkańców Gminy na wyznaczonych terenach mieszkaniowych (os.).
--	---	--	---

CEL STRATEGICZNY II: WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO I KULTURALNEGO W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, DOSTOSOWANIE USŁUG DO MIEJSCOWYCH POTRZEB

Cele operacyjne:

- 2.1 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania systemu oświaty
- 2.2 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania usług zdrowotnych i społecznych
- 2.3 Gmina i Miasto Raszków: odznaczająca się szeroką ofertą kulturalną dopasowaną do potrzeb mieszkańców
- 2.4 Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców

Jakość życia mieszkańców danej gminy w dużym stopniu uwarunkowana jest poziomem usług edukacyjnych, zdrowotnych oraz społecznych. Na obszarze Gminy i Miasta Raszków nie funkcjonuje miejsce opieki nad dziećmi do lat 3 w postaci żłobka (funkcjonuje prywatny klub dziecięcy). Powstanie dodatkowego publicznego żłobka umożliwi rodzicom szybsze podjęcie pracy oraz zapewni profesjonalną opiekę nad dzieckiem wraz z realizacją zajęć dodatkowych. W Gminie i Mieście Raszków, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się zjawisko starzenia społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i w najbliższym okresie może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Aktywizacja społeczna i profilaktyka zdrowotna mają być realizowane w ramach kierunków działań dedykowanych dla wymienionych grup społecznych. Tym samym planowane jest utworzenie żłobka oraz nowego przedszkola, a także doposażenie szkolnych gabinetów pielęgniarstwa. Przewiduje się również rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych. O zapewnienie aktywności fizycznej i społecznej troszczy się funkcjonujący Klub Senior+.

Klub Senior+ zapewnia pomoc wsparcia dziennego dla 40 osób. Działa w strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszkowie z siedzibą w Przybysławicach. Oferta placówki skierowana jest do mieszkańców Gminy i Miasta Raszków, w szczególności seniorów (60+).

Działalność Klubu ma na celu uwzględnienie potrzeb ludzi starszych i ich aktywizację w środowisku lokalnym. Podstawowym zadaniem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych. Klub jest miejscem, w którym seniorzy mogą się spotkać, porozmawiać, zagrać w grę, wspólnie obejrzeć film, a także zawierać nowe znajomości. Na spotkaniach prowadzone są zajęcia usprawniające aktywność psycho-fizyczną oraz rozwijające zainteresowania i pasje – plastyczne, muzyczne i kulinarne.

Ponadto realizowane są spotkania tematyczne o charakterze edukacyjnym. Seniorzy mogą również aktywnie spędzać czas na wycieczkach, spacerach i piknikach.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje wiele programów społecznych dla mieszkańców Gminy i Miasta Raszków, takich jak:

- Program „Opieka 75+” – usługi opiekuńcze dla Seniorów;
- Program Asystent rodziny i Koordynator pieczy zastępczej – wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- Program „Posiłek w szkole i w domu” – posiłek lub świadczenie pieniężne na zakup posiłku;
- Program osłonowy Gminy i Miasta Raszków w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” – zapewnienie posiłku każdemu uczniowi na wniosek Dyrektora Placówki Oświatowej;
- Program Korpus Wsparcia Seniorów – teleopieka na odległość;
- Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – usługi Asystenta dla osób niepełnosprawnych.

Wśród osób dorosłych planuje się utworzenie i promowanie programów profilaktyki zdrowotnej, w tym profilaktyki uzależnień. Ponadto, rozwój społeczności lokalnej ma być wspierany poprzez szereg inicjatyw służących integracji międzypokoleniowej.

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna w Raszkowie to instytucje, które oferują szeroką gamę usług o charakterze kulturalno-społecznym. Warte podkreślenia są przede wszystkim inicjatywy wykorzystujące lokalne walory tradycyjno-kulturowe (zespoły artystyczne, organizowanie imprez tematycznych). Tego rodzaju działania mają pozytywny wpływ na budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców i zwiększają ich przywiązanie do danego obszaru. W związku z tym samorząd gminny powinien wspierać projekty kulturowe, które mogą być również częścią działań promocyjnych gminy w skali regionalnej.

Jednym z dynamicznie rozwijających się zjawisk demograficzno-przestrzennych w ostatnich latach jest suburbanizacja. Polega ona na przenoszeniu się mieszkańców miast na tereny podmiejskie, które oferują dostęp do natury, ciszę i relatywnie niższe koszty życia. Gmina i Miasto Raszków położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodka o znaczeniu regionalnym – Ostrowa Wielkopolskiego, który wraz z Kaliszem tworzy aglomerację bicentryczną. AKO, wyłączając stolicę województwa wielkopolskiego – Poznań, jest najważniejszym układem miejskim w regionie o silnym oddziaływaniu rozwojowym. Niemniej, stając naprzeciw oczekiwaniom ludności, co do warunków życia i zamieszkania, obszar Ostrowa Wielkopolskiego jest miejscem, z którego należy spodziewać się ewentualnego napływu ludności do Gminy i Miasta Raszków. Napływ nowej ludności i miejskiego stylu życia na tereny wiejskie zawsze będzie się wiązał z szeregiem wyzwań, z którymi wiele gmin w Polsce próbuje sobie radzić. Raszków w swojej strategicznej perspektywie uwzględnia i przewiduje, a nawet kierunkuje działania celem zachęcenia nowych mieszkańców do osiedlania się na terenie Gminy. Jest to kompleks przemyślanych działań zmierzających do rozwoju potencjału ludzkiego w Gminie, który będzie w przyszłości stanowił o jej pozycji i znaczeniu. Ważnym jest by ludzie, którzy przeprowadzili się do nowego miejsca mieli możliwość integracji z innymi mieszkańcami. Samorząd terytorialny powinien organizować cykliczne wydarzenia o charakterze rekreacyjno-integracyjnym, których efektem będzie zacieśnianie więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami i budowanie tożsamości lokalnej wśród nowo zamieszkałej ludności. Spotkania te mogą również pełnić formę forów dyskusyjnych, na których rozwiązywane będą problemy mieszkańców. Nastawienie na integrację i współpracę, podparte rozwojem infrastruktury komunikacyjnej stanowi komplementarne zadania zmierzające do przygotowania Gminy na przyjęcie nowych mieszkańców.

Powyższe działania stanowią będą podstawę do realizacji celu strategicznego w sferze społecznej. Ich zbiorcze zestawienie prezentuje poniższa tabela.

CEL STRATEGICZNY II: WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO I KULTURALNEGO W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, DOSTOSOWANIE USŁUG DO MIEJSCOWYCH POTRZEB			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania systemu oświaty	1) Restrukturyzacja gminnego systemu opieki przedszkolnej – powstanie nowego przedszkola; 2) Wsparcie rozwoju kompetencji językowych uczniów poprzez działania związane z unowocześnieniem istniejących pracowni językowych w szkołach; 3) Doposażenie istniejących gabinetów pielęgniarских w szkołach; 4) Wsparcie rozwoju profilaktyki medycznej w szkołach; 5) Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli i opiekunów przedszkolnych poprzez organizację szkoleń i projektów rozwijających i wspierających edukację; 6) Doposażenie szkół w brakujący sprzęt dydaktyczno-multimedialny (komputery, projektory, tablice interaktywne); 7) Modernizacja szkolnych obiektów sportowych; 8) Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym w szczególności zajęć sportowych, zajęć językowych i innych rozwijających umiejętności kluczowe uczniów; 9) Rozwój działań wspierających uczniów z problemami (organizacja zajęć pozalekcyjnych wyrównujących szanse).	✓ Powstanie nowej placówki przedszkolnej na terenie Gminy wpłynie na zwiększenie dostępności oferty zajęć dydaktycznych dla dzieci w wieku przedszkolnym; ✓ Poprawa jakości życia; ✓ Rozwój bazy dydaktycznej i infrastruktury szkolnej, a także wysokie kompetencje kadry oświatowej będą miały wpływ na wysokie wyniki nauczania; ✓ Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży szkolnej; ✓ Wzrost zainteresowania dzieci i młodzieży sportem i aktywnością ruchową; ✓ Wzrost liczby zajęć dodatkowych wspierających uczniów z problemami w nauce.	• Liczba dzieci uczęszczających do nowej placówki przedszkolnej (os.) • Liczba zmodernizowanych pracowni językowych oraz gabinetów pielęgniarских w szkołach (szt.); • Liczba przeprowadzonych kursów/szkoleń dla kadry oświatowej (szt.); • Liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych (szt.) • Ilość sprzętu dydaktycznego przypadająca na liczbę uczniów (szt.); • Liczba zmodernizowanych szkolnych obiektów sportowych (szt.); • Liczba prowadzonych zajęć wyrównawczych (szt.).

2.2 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania usług zdrowotnych i społecznych	1) Powstanie żłobka (placówki opieki nad dziećmi do lat 3) na terenie Gminy; 2) Tworzenie i wspieranie programów profilaktyki zdrowotnej; 3) Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia; 4) Poszerzenie zakresu działań gminnej polityki senioralnej we współpracy z funkcjonującym Klubem Seniora (zapewnienie seniorom miejsc rekreacji ruchowej dla umożliwienia regularnej aktywności ruchowej, promowanie oferty aktywności edukacyjno-kulturalnej dla seniorów); 5) Podejmowanie inicjatyw służących integracji międzypokoleniowej; 6) Modernizacja i rozwój istniejącego zasobu komunalnego;	✓ Zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców poprzez wzmocnienie systemu opieki nad najmłodszymi dziećmi; ✓ Przyciągnięcie nowych mieszkańców z małymi dziećmi dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia, aż do momentu ukończenia szkoły podstawowej; ✓ Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego; ✓ Poprawienie warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami; ✓ Kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej przez mieszkańców; ✓ Pełnienie przez Klub Seniora funkcji nieformalnego centrum gminnej polityki senioralnej; ✓ Funkcjonowanie zintegrowanego społeczeństwa o charakterze międzypokoleniowym; ✓ Zapewnienie lokali socjalnych lub komunalnych dla osób lub rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;	• Liczba kampanii związanych z walką z uzależnieniami i promocją aktywnego trybu życia (szt.); • Liczba nowych miejsc w żłobkach (szt.); • Liczba nowopowstałych programów profilaktyki zdrowotnej (szt.); • Liczba nowopowstałych miejsc rekreacji dla seniorów (szt.); • Liczba inicjatyw związanych z aktywnością edukacyjno-kulturalną dla seniorów (szt.); • Liczba zorganizowanych inicjatyw służących integracji międzypokoleniowej (szt.); • Liczba zmodernizowanych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.);
2.3 Gmina i Miasto Raszków: odznaczająca się szeroką ofertą kulturalną dopasowaną do potrzeb mieszkańców	1) Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury kulturalnej poprzez modernizację i doposażenie obiektów (m.in. świetlice wiejskie) w różnych miejscowościach Gminy; 2) Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych odpowiadających potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców; 3) Tworzenie i rozwój miejsc spotkań i integracji dla mieszkańców;	✓ Poprawa jakości życia; ✓ Poszerzenie oferty kulturalnej, dopasowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych; ✓ Dalsze tworzenie miejsc do rozwoju pasji i zainteresowań mieszkańców w różnych lokalizacjach na terenie Gminy; ✓ Integrowanie mieszkańców i wzmocnienie tożsamości lokalnej;	• Liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych (szt.); • Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych (szt.); • Liczba uczestników zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych (os.); • Liczba utworzonych miejsc spotkań i integracji dla mieszkańców (szt.); • Liczba inicjatyw związanych z promocją lokalnych tradycji/folkloru (szt.);

	4) Kształtowanie tożsamości lokalnej (promocja i wspieranie lokalnych tradycji/folkloru) we współpracy m.in. z Kołami Gospodyń Wiejskich.		
2.4 Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców	1) Rozwój współpracy gminnych jednostek organizacyjnych z organizacjami pozarządowymi (współorganizacja inicjatyw i wydarzeń kulturalnych, społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, rekreacyjno-sportowych); 2) Realizacja projektów społecznych w ramach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej; 3) Realizacja projektów społeczno-kulturalnych w ramach LGD (Okno Południowej Wielkopolski); 4) Wspieranie działań LGD Okno Południowej Wielkopolski w celu stworzenia możliwości pozyskania środków zewnętrznych dla podmiotów gospodarczych z terenu Gminy i Miasta Raszków; 5) Kontynuacja i rozwój współpracy z miastami partnerskimi	✓ Poprawa funkcjonowania organizacji pozarządowych wspierających rozwój Gminy; ✓ Realizacja wspólnych inicjatyw gminnych jednostek organizacyjnych z organizacjami pozarządowymi pozwala na pełne wykorzystanie potencjału społeczno-kulturalnego w Gminie; ✓ Realizacja projektów społecznych, kulturalnych, promocyjnych i gospodarczych w ramach AKO i LGD, Gmina stanowi atrakcyjne miejsce zamieszkania; ✓ Rozwój międzynarodowej wymiany doświadczeń z miastami partnerskimi, która wzbogaca Gminę w różnych dziedzinach i stanowi ważne narzędzie promocyjne.	• Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych (szt.); • Liczba wspólnych inicjatyw i wydarzeń realizowanych w ramach współpracy gminnych jednostek organizacyjnych z organizacjami pozarządowymi (szt.); • Liczba zrealizowanych projektów społecznych, kulturalnych i promocyjnych w ramach AKO i LGD (szt.); • Liczba podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w Gminie, którym udało się pozyskać środki wewnętrzne w ramach współpracy z LGD OPW (szt.); • Liczba wspólnych inicjatyw w ramach współpracy z miastami partnerskimi (szt.).

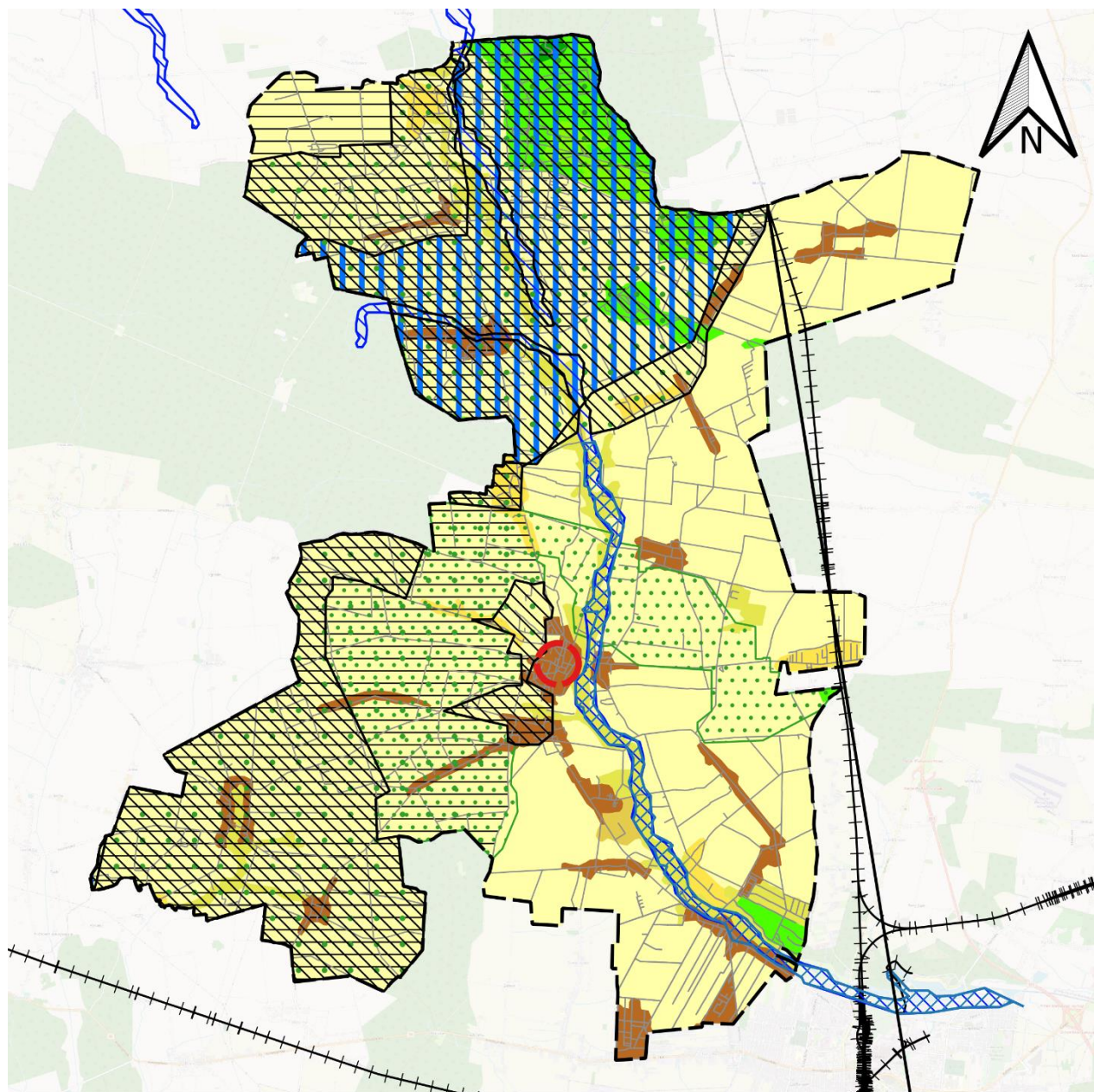
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Raszków oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Obszar Gminy i Miasta Raszków zlokalizowany jest w południowej części województwa wielkopolskiego. Ośrodek gminny – miasto Raszków znajduje się w odległości 10 km od ośrodka regionalnego – Ostrowa wielkopolskiego. Odległość do miast o znaczeniu wojewódzkim Poznania i Wrocławia – wynosi odpowiednio 107 km i 119 km. Sieć komunikacyjną Gminy stanowią drogi gminne i powiatowe. Wzdłuż fragmentu południowej granicy Gminy przebiega droga krajowa nr 36 (jednak nie wchodząca w skład jej obszaru), natomiast na wschód od obszaru Gminy przebiega droga krajowa nr 11. We wschodniej części gminy przebiega linia kolejowa relacji Kluczbork-Ostrów Wielkopolski-Jarocin-Poznań Główny.

Strukturę użytkowania terenu w zdecydowanej większości stanowią tereny rolnicze rozciągające się na obszarze niemal całej Gminy. Są to głównie złożone systemy upraw i działek poprzedzielane łąkami i pastwiskami. Tereny leśne występują głównie w północnej części. Ten obszar, podobnie jak zachodnia część Gminy, objęta jest formami ochrony przyrody (obszar chronionego krajobrazu, obszary NATURA 2000, korytarz ekologiczny). Mniejsze kompleksy leśne położone są w południowo-wschodniej części Gminy.

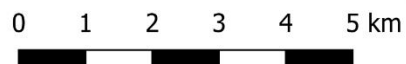
Tereny zabudowane stanowią niewielki udział struktury użytkowania terenu i występują w większości w postaci luźnych zabudowań zlokalizowanych wzdłuż dróg, charakterystycznych dla obszarów wiejskich. Układy osadnicze rozwinięte są w największym stopniu w miejscowościach Raszków, Pogrzebów, Przybysławice, Janków Zalesny, Korytnica oraz Radłów – bezpośrednie sąsiedztwo Ostrowa Wielkopolskiego.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy i Miasta Raszków przedstawiono na poniższej rycinie.

Legenda

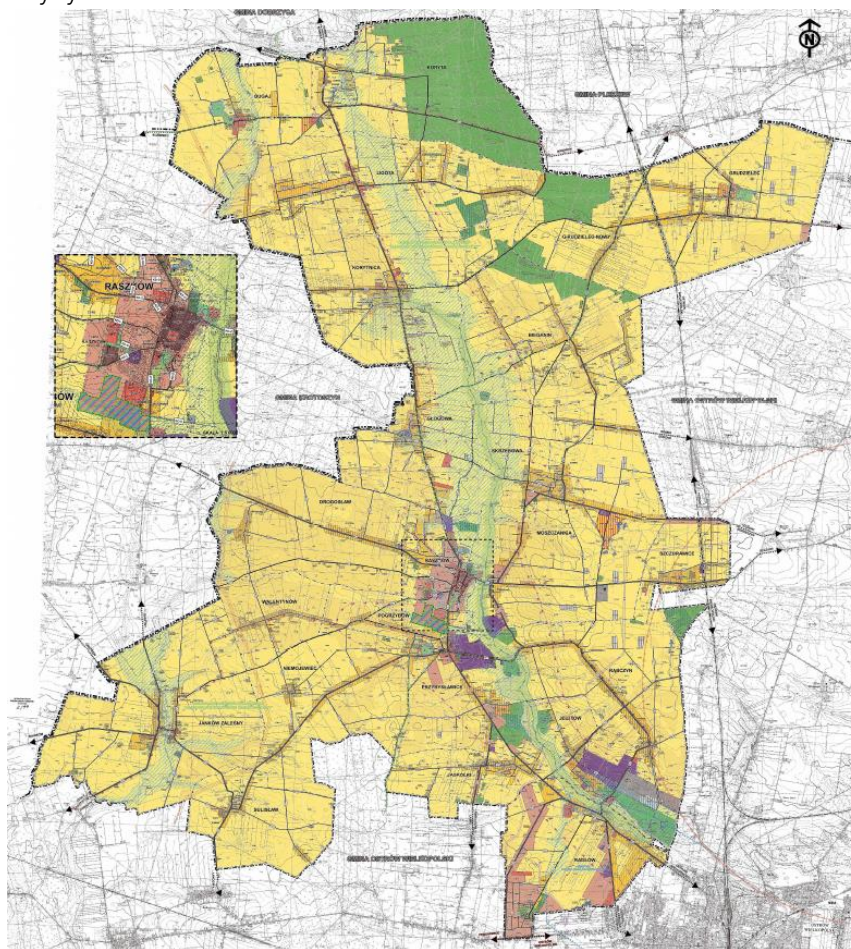
■ zabudowa rozproszona	▨ korytarze ekologiczne w ciągu dolin rzecznych
■ grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających	▩ lądowe korytarze ekologiczne
■ łąki, pastwiska	▨ strefa ograniczania intensywności procesów osadniczych
■ złożone systemy upraw i działek	▨ strefa zielonych pierścieni
■ tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	- - - obszary Natura 2000
■ lasy liściaste	- - - obszar chronionego krajobrazu
■ lasy iglaste	○ Raszków
■ lasy mieszane	▭ granica Gminy i Miasta Raszków
▨ korytarze dolin rzecznych	+ + + tory kolejowe
	— układ komunikacyjny

Ryc. 7 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy i Miasta Raszków

Źródło: Opracowanie własne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego w Gminie i Mieście Raszków jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Raszków. Aktualna wersja dokumentu została przyjęta uchwałą nr XXXVI/240/2021 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 26 sierpnia 2021 roku. Zgodnie z rysunkiem studium dalszy rozwój przestrzenny Gminy i Miasta Raszków będzie kontynuowany w oparciu o dotychczasowe zagospodarowanie. Tereny zabudowy zagrodowej będą lokalizowane na obszarach wiejskich, w pobliżu istniejących gospodarstw rolnych (wzdłuż przebiegu dróg gminnych i powiatowych). Rozwój terenów przemysłowych przewidywany jest na obszarach większych miejscowości: Raszkowa i Radłowa. Tam również będą lokalizowane tereny zabudowy mieszkaniowej. Zalew Kąpielka ma z kolei stanowić największy obszar pełniący funkcje rekreacyjno-sportowe na terenie Gminy. W ramach planowanych opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy i Miasta Raszków, planowane są nowe dolesienia zwłaszcza w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych. Podstawą transformacji energetycznej jest zarówno energetyka wiatrowa jak i energetyka słoneczna (fotowoltaika). W rejonie wsi: Grudzielec, Moszczanka, Skrzebowa, Szczurawice, Bieganin, Przybysławice, Rąbczyn i Jaskółki przewidziano tereny przeznaczone pod lokalizację elektrowni wiatrowych, które obecnie są przeznaczane pod lokalizację źródeł odnawialnych a przede wszystkim pod budowę paneli fotowoltaicznych. Stworzenie nowych terenów w ramach planowania przestrzennego pod lokalizację paneli fotowoltaicznych będzie miało duży wpływ na transformację energetyczną Gminy i Miasta Raszków. Tereny te należy rozpatrywać również w kategorii inwestycyjnych i mogących potencjalnie przynosić dochód w przyszłości. Głównym ośrodkiem wielofunkcyjnym Gminy pozostanie miasto Raszków wraz z sąsiadującymi wsiami Pogrzebów i Przybysławice.

Ryc. 8 Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego w Gminie i Mieście Raszków

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Raszków.

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikających z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW). Zgodnie z jego zapisami, Gmina i Miasto Raszków została zaklasyfikowana do obszaru funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym - Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

PZPWW wyznacza **następujące cele polityki przestrzennej** dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej:

1. **Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej;**
2. **Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej;**
3. **Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;**
4. **Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,**
5. **Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,**
6. **Rozwój systemów infrastruktury technicznej.**

Dla każdego z wymienionych celów, PZPWW określa zasady zagospodarowania. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje w zakresie zagospodarowania przestrzennego, istotne dla Gminy i Miasta Raszków:

- ✓ w zakresie kształtowania efektywnej struktury sieci osadniczej:
 - rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miast centralnych: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz w granicach ośrodków gminnych, położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych;
 - ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;
 - dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;
 - zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną;
 - zalesianie nieużytków i słabych gruntów rolnych;
 - zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
 - zalesianie odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych;
 - zachowanie dotychczasowej funkcji użytkowania terenów rolnych i leśnych oraz ograniczanie ich przekształcania na inne cele;
 - zachowanie mozaikowego krajobrazu rolniczego;
 - ograniczanie rozwoju nowej zabudowy i innych trwałych form infrastruktury technicznej w obrębie naturalnych struktur przyrodniczych (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.), które pełnią rolę łączników ekologicznych w systemie przyrodniczym;
 - wyłączenie z zabudowy terenów leśnych i ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych), korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych, obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%) oraz w pasie 50 m od wału przeciwpowodziowego, a także terenów łąkowych w zasięgu systemu przyrodniczego;

- wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrów miast oraz cennych układów ruralistycznych.
- ✓ w zakresie poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej:
 - poprawa parametrów technicznych układu drogowego;
 - rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych.
- ✓ w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:
 - budowa lub modernizacja wałów przeciwpowodziowych;
 - zwiększanie zdolności retencyjnej zlewni;
 - ograniczanie zabudowy w sąsiedztwie kompleksów leśnych, w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych oraz pozostałych obszarów zagrożenia powodziowego;
 - zapewnianie rezerw terenu dla ewentualnej relokacji zabudowy z terenów zagrożonych powodzią, poprawa retencji wód opadowych w obszarach gęstej zabudowy dla zmniejszenia wezbrań powodziowych;
 - zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę przed zainwestowaniem korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzeki Ołobok dla utrzymania łączności przestrzennej pomiędzy zielonym pierścieniem a wewnątrzmijskimi systemami zieleni;
 - obniżanie emisji zanieczyszczeń, m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, stosowanie kotłów gazowych lub olejowych, wykorzystanie na szerszą skalę odnawialnych źródeł energii oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle i systemach komunikacji;
 - zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych.
- ✓ w zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego:
 - określanie przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu;
 - wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej.
- ✓ w zakresie wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego:
 - dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych;
 - ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.
- ✓ w zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
 - rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych;

- o budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy i Miasta Raszków z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy i Miasta Raszków, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

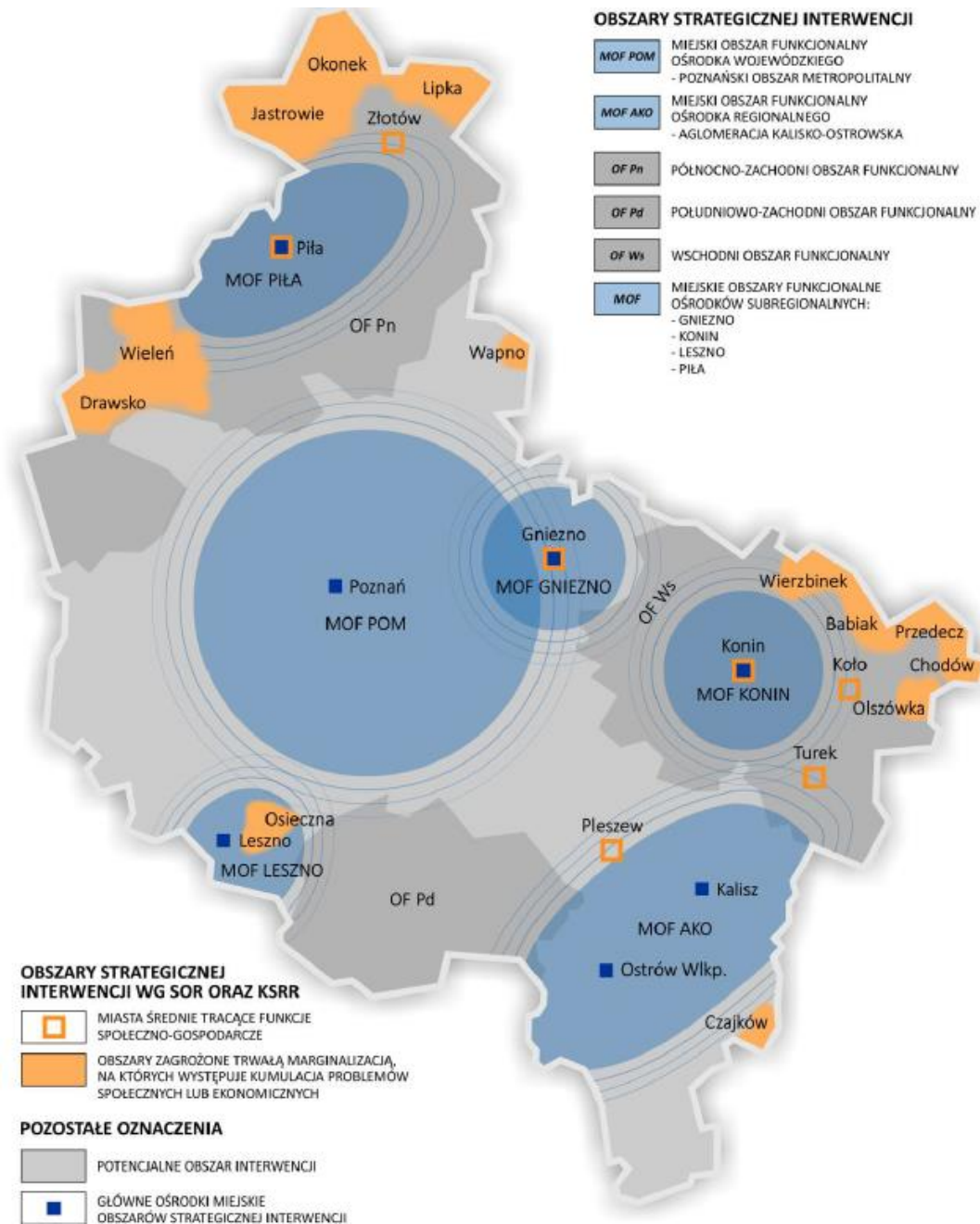
Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Tab. 2 Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego.

Cele	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Cel II: Wykorzystanie lokalnego potencjału społecznego i kulturalnego, dostosowanie usług do miejscowych potrzeb 2.1 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania systemu oświaty
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Cel I: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni życiowej dla mieszkańców w oparciu o walory środowiskowe Gminy. 1.4 Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania.

	Cel II: Wykorzystanie lokalnego potencjału społecznego i kulturalnego, dostosowanie usług do miejscowych potrzeb 2.1 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania usług zdrowotnych i społecznych. 2.2 Gmina i Miasto Raszków: odznaczająca się szeroką ofertą kulturalną dopasowaną do potrzeb mieszkańców. 2.3 Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel I: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni życiowej dla mieszkańców w oparciu o walory środowiskowe Gminy 1.1. Gmina i Miasto Raszków: dobrze skomunikowana i dostępna. 1.2. Gmina i Miasto Raszków: atrakcyjnym miejscem do wypoczynku dla mieszkańców, wykorzystującym walory przyrodnicze i rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną. 1.3. Gmina i Miasto Raszków: czyste środowisko stanowi jej wizytówkę.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	Cel I: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni życiowej dla mieszkańców w oparciu o walory środowiskowe Gminy 1.4. Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania Cel II: Wykorzystanie lokalnego potencjału społecznego i kulturalnego, dostosowanie usług do miejscowych potrzeb 2.4 Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. Do obszarów strategicznej interwencji (OSI) należą zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne, jak i obszary o skumulowanych problemach rozwojowych. Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) to wyodrębnione obszary najintensywniej oddziałujące na otoczenie, charakteryzujące się silnymi powiązaniami funkcjonalno-przestrzennymi. Na terenie województwa wielkopolskiego wyodrębniono 6 takich obszarów, które obejmują najważniejsze ośrodki miejskie wraz z ich otoczeniem – ośrodek wojewódzki (Poznań), regionalny (Kalisz z Ostrowem Wielkopolskim) oraz 4 ośrodki subregionalne (Gniezno, Konin, Leszno i Piła). Obszary te przedstawia poniższa mapa.

Ryc. 9 Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatorywnym zasięgu

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Gmina i Miasto Raszków została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Jest to obszar funkcjonalny wysunięty najbardziej na południe województwa wielkopolskiego, skupiający szereg funkcji wyższego rzędu m.in. z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, biznesu i handlu. Obszar ten charakteryzuje się zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi, co potwierdza wzrost liczby ludności, wzrost liczby mieszkańców i terenów zurbanizowanych w gminach sąsiadujących z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim oraz pozytywne trendy rozwoju poziomu aktywizacji gospodarczej. Jednocześnie kryteria dotyczące dostępności komunikacyjnej miast, obsługi komunalnej i społecznej, wskazują na silne powiązania gmin z miastami centralnymi i ich zależności między sobą.

Tab. 3 Spójność celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków z celami Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zawartymi w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego.

MOF Ośrodka Regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska		Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030
Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	- o podnoszenie i promocja atrakcyjności inwestycyjnej jako jedno z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność AKO - o podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej - o promowanie i wspieranie samozatrudnienia, m.in. przez opracowanie atrakcyjnej oferty instrumentów finansowych - o podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, w tym wymagań wysokotechnologicznego przemysłu, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, dualnego i zawodowego - o podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej - o wzmocnienie potencjału IOB i zapewnienie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza usług doradczych dla MŚP i rzemiosła - o wsparcie działalności klastrów, w tym klastra lotniczego i spożywczego - o mobilizacja współpracy nauki i biznesu, zwiększenie zainteresowania sektora prywatnego działalnością B+R, rozwój szkolnictwa wyższego AKO - o wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu	2.1 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania systemu oświaty
Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	- o rozwój usług wyższego rzędu stanowiących istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa, dotyczących w szczególności obsługi biznesu, usług kulturalnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej - o rozwój usług społecznych - o upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców AKO - o rozwój obsługi turystycznej z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i stworzenie produktu kulturalno-turystycznego AKO - o wykorzystanie potencjału przyrodniczego przez modernizację dróg wodnych dla celów turystycznych, wykorzystanie walorów nadrzecznych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe	1.2 Gmina i Miasto Raszków: atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców, wykorzystującym walory przyrodnicze i rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną 2.2 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania usług zdrowotnych i społecznych 2.3 Gmina i Miasto Raszków: odznaczająca się szeroką ofertą kulturalną dopasowaną do potrzeb mieszkańców
Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski	- o rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej - o zapewnienie sprawnego i bezpiecznego połączenia pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji wzmacniających integrację AKO, m.in. przez budowę obwodnicy miasta Kalisza w ciągu DK nr 25; modernizację i rozbudowę DK nr 12 i 25; - o dążenie do lepszego skomunikowania AKO z Poznaniem przez budowę drogi S11 oraz zwiększenie liczby połączeń kolejowych między Kaliszem a Poznaniem - o rozwój linii Kolei Dużych Prędkości „Y” w wariantcie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji - o wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej AKO przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, rozwój transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, uruchomienie kolei	1.1 Gmina i Miasto Raszków: dobrze skomunikowana i dostępna 1.3 Gmina i Miasto Raszków: czyste środowisko stanowi jej wizytówkę

	- aglomeracyjnej, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu - o zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych - o budowa multimodalnego węzła transportowego i centrum logistycznego o szerokim zasięgu - o rozwój portu lotniczego Michałków przez integrację funkcji sportowo-rekreacyjnych z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego - o wsparcie kształtowania zielonego pierścienia AKO w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji - o wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń - o przeciwdziałanie suszy i powodzi – wzrost retencji wody, w tym budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie - o poprawa jakości powietrza, m.in. przez działania na rzecz efektywności energetycznej i rozwój alternatywnych źródeł energii - o rozwój inicjatyw klastrowych w sektorze energetycznym, w tym dalsza rozbudowa Ostrowskiego Rynku Energii jako narzędzia do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej - o zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną	
Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	- o prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym mieszkaniowej - o rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych - o wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach - o rozwój współpracy w ramach ZIT AKO przez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych w działania rozwojowe obszaru, rozwój współpracy na wszystkich szczeblach administracji	1.4 Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania 2.4 Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców

Poza wymienionym obszarem funkcjonalnym, Gmina i Miasto Raszków należy również do innych obszarów terytorializacji polityki rozwoju ujętych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego:

- o Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych
- o Obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej;
- o Obszar ochrony krajobrazów kulturowych;
- o Obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych;
- o Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

W ujęciu spójności kierunków i działań strategicznych należy również zestawzić proponowaną Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 ze Strategią rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku, przyjętą uchwałą Nr 9/2023 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 29 września 2023 roku. Głównymi sferami wsparcia w projekcie Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO są: transport i mobilność, środowisko i klimat, społeczeństwo, gospodarka i inteligentne zarządzanie. Cele strategiczne i operacyjne przyjęte w projekcie dokumentu brzmią następująco:

1. Agglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność

1.1 Rozwój zintegrowanego transportu,

1.2 Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.

2. **Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska**
 - 2.1 Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacja do zmian klimatu.
 - 2.2 Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.
 - 2.3 Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.
 - 2.4 Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowiska systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym.
3. **Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny**
 - 3.1 Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.
 - 3.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz deinstytucjonalizacja usług społecznych.
 - 3.3 Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.
 - 3.4 Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.
 - 3.5 Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
4. **Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.**
 - 4.1 Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
 - 4.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
 - 4.3 Integracja i wzmocnienie współpracy pomiędzy samorządami, sektorem nauki i biznesu.
 - 4.4 Wsparcie lokalnego rynku pracy.
5. **Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.**
 - 5.1 Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy oraz rewitalizacja miast i wsi.
 - 5.2 Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.
 - 5.3 Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.

*podkreślono cele strategiczne i operacyjne, które są spójne z niniejszym projektem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030.

Warto również zaznaczyć, iż w projekcie Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO prezentuje kluczowe obszary działania. Gmina i Miasto Raszków w tym modelu znalazły się na pograniczu strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych i strefy zielonego pierścienia. Tym samym, spójnie z założeniami niniejszego dokumentu Raszków traktowany jest jako miejsce potencjalnie korzystne do zamieszkiwania, cechujące się wysokimi walorami przyrodniczymi. Spójność w wizji ośrodka i jego rozwoju na różnych szczeblach planowania strategicznego jest o tyle istotna, iż często daje podstawy do ubiegania się o wsparcie finansowe w ramach realizowanych działań na wyższym szczeblu władz samorządowych.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- o Lokalny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Raszków na Lata 2017-2023;
- o Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy i Miasta Raszków;
- o Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2015-2030 (w związku z nowelizacją ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne projekt założeń będzie musiał zostać poddany aktualizacji).

Dokumentem, w którym będzie można dokonać aktualizacji w okresie realizacji Strategii będzie Lokalny program Rewitalizacji Gminy i Miasta Raszków. Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji Gminy, które przyjęły Lokalne Programy Rewitalizacji, będą mogły realizować je do 31 grudnia 2023 roku. Po tym terminie gminne działania rewitalizacyjne mogą być prowadzone wyłącznie w oparciu o Gminny Program Rewitalizacji. Istotnym jest również, by regularnie dokonywano oceny aktualności Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejsowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat ostrowski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą

wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane lub nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakim stopniu osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina i Miasto Raszków na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW2021), a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Nowa perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szanse na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Środki unijne w nowej perspektywie będą lokowane w ramach dotychczasowych funduszy, m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS) czy Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+).

Ponadto samorządy będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- **FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027** – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska),
- **FENG – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu),
- **FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne),
- **FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe),
- **PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,**
- **FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,**
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

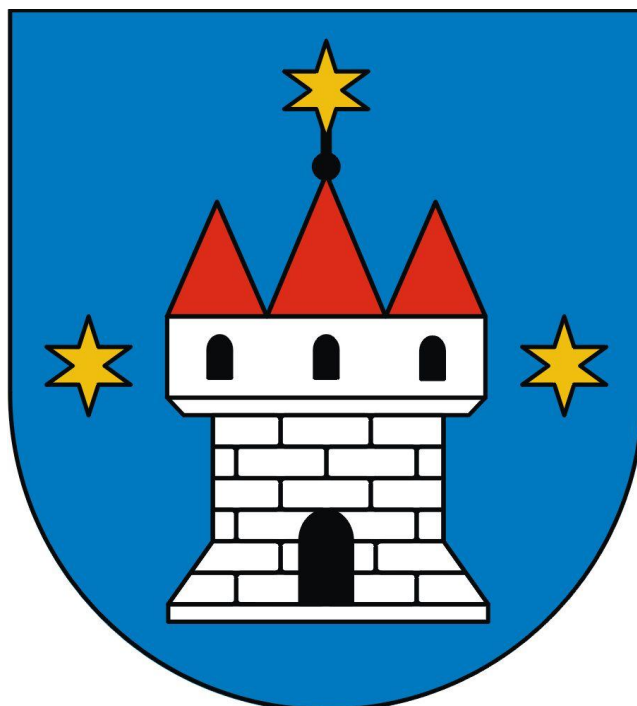
Gmina będzie miała do dyspozycji również środki z nowego programu Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW2021+), będącego kontynuacją Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. W nowej perspektywie budżet dla województwa wielkopolskiego wyniesie 2 154 405 816 EUR. Filarami FEW2021+ będą: zielona transformacja, transformacja cyfrowa oraz przejście na nurt gospodarki 4.0, a głównym celem będzie osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2040 r.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy w Raszkowie oraz jednostek organizacyjnych Gminy i Miasta Raszków.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać wytyczne dotyczące uchwalania budżetu w sposób umożliwiający uzyskanie pozytywnej opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o projekcie uchwały budżetu, poprzez spełnienie wytycznych w sprawie projektów budżetów wynikających z ustawy o finansach publicznych jednocześnie realizując wszystkie nałożone zadania oraz umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Ponadto będzie realizować budżet w sposób celowy i oszczędny nie zagrażając dyscyplinie finansów publicznych. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy i Miasta Raszków

Czerwiec 2023

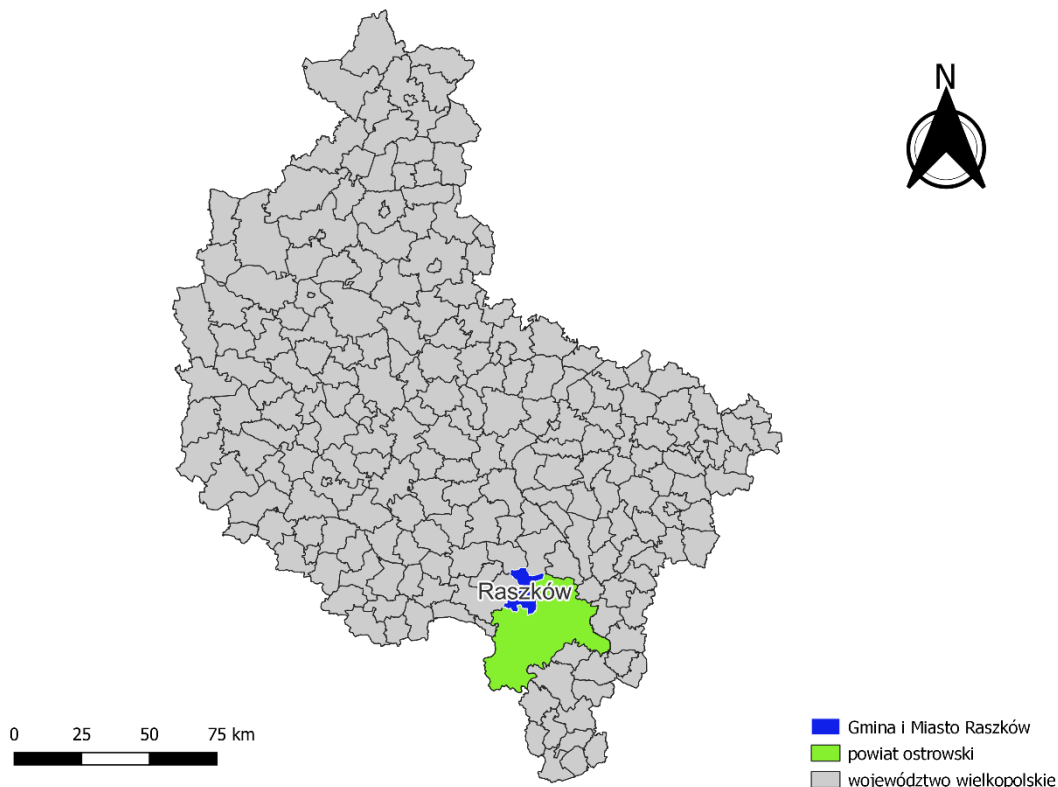
Spis treści

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY.....	58
1.1. Informacje ogólne	58
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	59
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	63
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	67
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	67
2.2. Infrastruktura i środowisko	70
<i>Infrastruktura drogowa i transport publiczny</i>	<i>70</i>
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>73</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>76</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>79</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	80
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>80</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>81</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>83</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	85
3.1. Demografia	85
3.2. Kapitał społeczny	88
<i>Przedszkola i żłobki.....</i>	<i>88</i>
<i>Edukacja</i>	<i>89</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>97</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>99</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy</i>	<i>101</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	102

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Raszków to gmina miejsko-wiejska, położona w powiecie ostrowskim, w południowej części województwa wielkopolskiego. Powierzchnia Gminy wynosi 132,3 km². W jej granicach położone są 24 miejscowości. Jednostką miejską jest Raszków, a pozostałe posiadają status sołectwa: Bieganin, Bugaj, Drogosław, Głogowa, Grudzielec, Grudzielec Nowy, Janków Zalesny, Jaskółki, Jelitów, Józefów, Koryta, Korytnica, Ligota, Moszczanka, Niemojewiec, Pogrzebów, Przybysławice, Radłów, Rąbczyn, Skrzebowa, Sulisław, Szczurawice, Walentynów.

Ryc. 1. Położenie Gminy i Miasta Raszków na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina graniczy od wschodu i południa z Gminą Ostrów Wielkopolski oraz Miastem Ostrów Wielkopolski, od zachodu z Gminą Krotoszyn (powiat krotoszyński), od północnego zachodu z Gminą Dobrzyca (powiat pleszewski), i od północnego wschodu z Gminą Pleszew (powiat pleszewski).

Ryc. 2. Położenie Gminy i Miasta Raszków na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W granicach Gminy nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. Sieć komunikacyjną Gminy stanowi zatem 87,5 km dróg powiatowych oraz 221,7 km dróg gminnych. We wschodniej części Gminy przebiega linia kolejowa nr 272 relacji o znaczeniu państwowym Kluczbork-Ostrów Wielkopolski-Jarocin-Poznań Główny. Odległość z miasta Raszkowa do jednostki miejskiej o znaczeniu powiatowym – Ostrowa Wielkopolskiego wynosi 11 km, podróż samochodem zajmuje czas około 20 minut. Miasta o znaczeniu wojewódzkim: Poznań i Wrocław znajdują się kolejno w odległości ok. 110 km od miasta Raszków, natomiast czas dojazdu samochodem do obydwu miast jest porównywalny i wynosi ok. 1 godziny i 45 minut.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zostały wyróżnione następujące obszary funkcjonalne:

- podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Gniezno;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Konin;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Leszno;
 - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Piła;
 - wiejski obszar funkcjonalny;
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej:

- Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny;
- Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny;
- Wschodni Obszar Funkcjonalny.

Powyższe obszary wyznaczono w celu potrzeby wdrażania indywidualnego podejścia do różnych terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym, w celu wykorzystania endogenicznych potencjałów i czynników rozwoju oraz intensyfikacji zachodzących procesów integracji funkcjonalnej.

Gmina i Miasto Raszków została zakwalifikowana do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. W granicach obszaru znalazły się 22 gminy, w tym:

- 2 gminy miejskie: Kalisz i Ostrów Wielkopolski;
- 7 gmin miejsko-wiejskich: Koźminek, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Pleszew, Raszków, Stawiszyn;
- 13 gmin wiejskich: Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Lisków, Mycielin, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Sieroszewice, Sośnie, Szczytniki, Żelazków.

Obszar zajmuje 8,5% powierzchni województwa, zamieszkuje go ponad 10% mieszkańców Wielkopolski. Głównymi ośrodkami obszaru są miasta o charakterze przemysłowo-usługowym: Kalisz i Ostrów Wielkopolski. W granicach tych miast skoncentrowany jest szereg funkcji wyższego rzędu, takich jak: nauki i szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, biznesu oraz handlu. Ze stolicą regionu – Poznaniem, obszar powiązany jest funkcjami administracyjnymi, społecznymi i gospodarczymi oraz metropolitalnymi.

Potencjał rozwojowy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej opiera się na zasobach ze sfer: społeczno-gospodarczej (miejsca koncentracji aktywności gospodarczej, istniejąca struktura sektorów gospodarczych, miejsca lokalizacji największych pracodawców oraz usług specjalistycznych i usług wyższego rzędu), specjalistycznej działalności rolniczej, środowiska przyrodniczego, środowiska kulturowego oraz elementy zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego.

Nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest osiągnięcie wysokiego poziomu spójności, konkurencyjności i dostępności obszaru, służącego podnoszeniu jakości życia mieszkańców, poprzez kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem jej rozpoznawalności w przestrzeni regionu i kraju.

Realizacja celu nadrzędnego oparta jest na wypełnieniu zdefiniowanych celów polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie efektywnej struktury osadniczej;
2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej;
3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego;
5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego;
6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Pod względem użytkowania, teren Gminy i Miasta Raszków w zdecydowanej większości zalicza się do użytków rolnych (88% powierzchni Gminy). Strukturę użytkowania uzupełniają lasy i grunty leśne (7%), grunty zabudowane i zurbanizowane (4%) oraz wody (1%). W związku z tym dominującą funkcją Gminy jest rolnictwo. Funkcjami uzupełniającymi (głównie w obrębie większych jednostek osadniczych) są funkcje przemysłowo-usługowe, mieszkaniowe, oraz sportu i rekreacji. Na podstawie naturalnych warunków przyrodniczych, teren Gminy i Miasta Raszków można podzielić na 2 główne części:

- obszar po zachodniej stronie rzeki Ołobok: prócz terenów rolnych w jego północnej części zlokalizowane są największe kompleksy leśne w Gminie, mniejsze powierzchniowo lasy znajdują się w południowej części. Ponadto w tym obszarze przepływają rzeki Lutynia oraz Kuroch. Mniejsze zbiorniki wodne zlokalizowane są w pobliżu miejscowości Koryta, Raszków, Niemojewiec i Radłów;

- obszar po wschodniej części rzeki Ołobok: prócz terenów rolnych w całym jego obszarze rozlokowane są mniejsze kompleksy leśne. Mniejsze zbiorniki wodne zlokalizowane są w pobliżu miejscowości Grudzielec, Moszczanka oraz Jelitów.

Zarówno rzeka Ołobok jak i rzeka Lutynia mają swe źródła w granicach Gminy i Miasta Raszków.

Głównym ośrodkiem osadniczym Gminy jest miasto Raszków, w którym znajdują się najważniejsze instytucje o charakterze administracyjnym, usługowym i kulturalnym. Jest węzłem komunikacyjnym gminy w kierunkach Pleszew-Ostrów Wielkopolski oraz Krotoszyn-Szczury.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w Gminie i Mieście Raszków jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Raszków, aktualna wersja dokumentu została przyjęta uchwałą nr XXXVI/240/2021 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 26 sierpnia 2021 roku.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Raszków.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy i Miasta Raszków obowiązuje 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają 100% powierzchni Gminy.

Uchwałą nr XXXVI/291/2018 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 8 lutego 2018 roku przyjęto Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2017-2023. W wyniku przeprowadzonych analiz pogłębionych wskazano obszary miejscowości zdegradowanych o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, są to: Bugaj, Drogosław, Grudzielec Nowy, Pogrzybów, Przybysławice. Obszary te stanowią 19,39% powierzchni i zamieszkane są przez 13,68% mieszkańców Gminy. Nie wszystkie z nich posiadają wspólne granice. W związku z powyższym, tereny wymienionych miejscowości wskazano jako podobszary rewitalizacji. Jako cel strategiczny programu wskazano poprawę jakości życia mieszkańców i prowadzenia działalności gospodarczej na podobszarach rewitalizacji Gminy i Miasta Raszków. Jego realizacji ma służyć spełnienie następujących celów szczegółowych:

1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji. Główne działania:
 - rozwój różnych form działalności społecznej skierowanej do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
 - aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem;
 - poprawa jakości życia seniorów;
 - zaangażowanie społeczności lokalnej przy projektowaniu i pielęgnowaniu przestrzeni wspólnych oraz tworzenie miejsc potrzebnych i atrakcyjnych dla mieszkańców;
 - poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości;
 - tworzenie uwarunkowań do rozwoju oddolnych inicjatyw gospodarczych, m.in. w formie targowisk, festynów, jarmarków, wystaw i innych.
2. Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Główne działania:
 - rozwój infrastruktury;
 - ograniczenie niskiej emisji (termomodernizacja, wymiana źródła ciepła);
 - zachowanie, rewitalizacja i modernizacja substancji budowlanej, szczególnie o znaczeniu historycznym, architektonicznym, przestrzenno-funkcjonalnym (renowacja i modernizacja zabytkowych obiektów);
 - utworzenie miejsc spotkań, wypoczynku i rekreacji.

Realizacja powyższych przedsięwzięć ma umożliwić osiągnięcie następujących rezultatów na określonym obszarze rewitalizacji: zmniejszenie natężenia problemów społecznych, wzrost aktywności społecznej mieszkańców, rozwój gospodarczy, poprawa jakości przestrzeni publicznej.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Teren Gminy i Miasta Raszków zlokalizowany jest w granicach mezoregionu Wysoczyzna Kaliska. Morfologicznie teren jest mało urozmaicony. Forma rzeźby terenu została ukształtowana w wyniku transgresji lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego. Na obszarze Gminy występują obszary wysoczyzny morenowej, które stanowią płasko-falistą równinę oraz doliny rzeczne, które rozcinają wysoczyznę. Formy te wypełnione są plejstoceniowymi utworami wodnolodowcowymi (piaski, żwiry) oraz mineralnymi i organicznymi utworami holoceniowymi (piaski, żwiry, muły, namuły, mady, torfy). Forma ukształtowania terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa, przemysłu oraz osadnictwa. W związku z tym, że teren Gminy nie został objęty działalnością ostatniego zlodowacenia, zaliczany jest do obszarów o niskiej zasobności występowania wód powierzchniowych. Należy jednak zaznaczyć, że tereny okresowo lub stale podmokłe obejmują

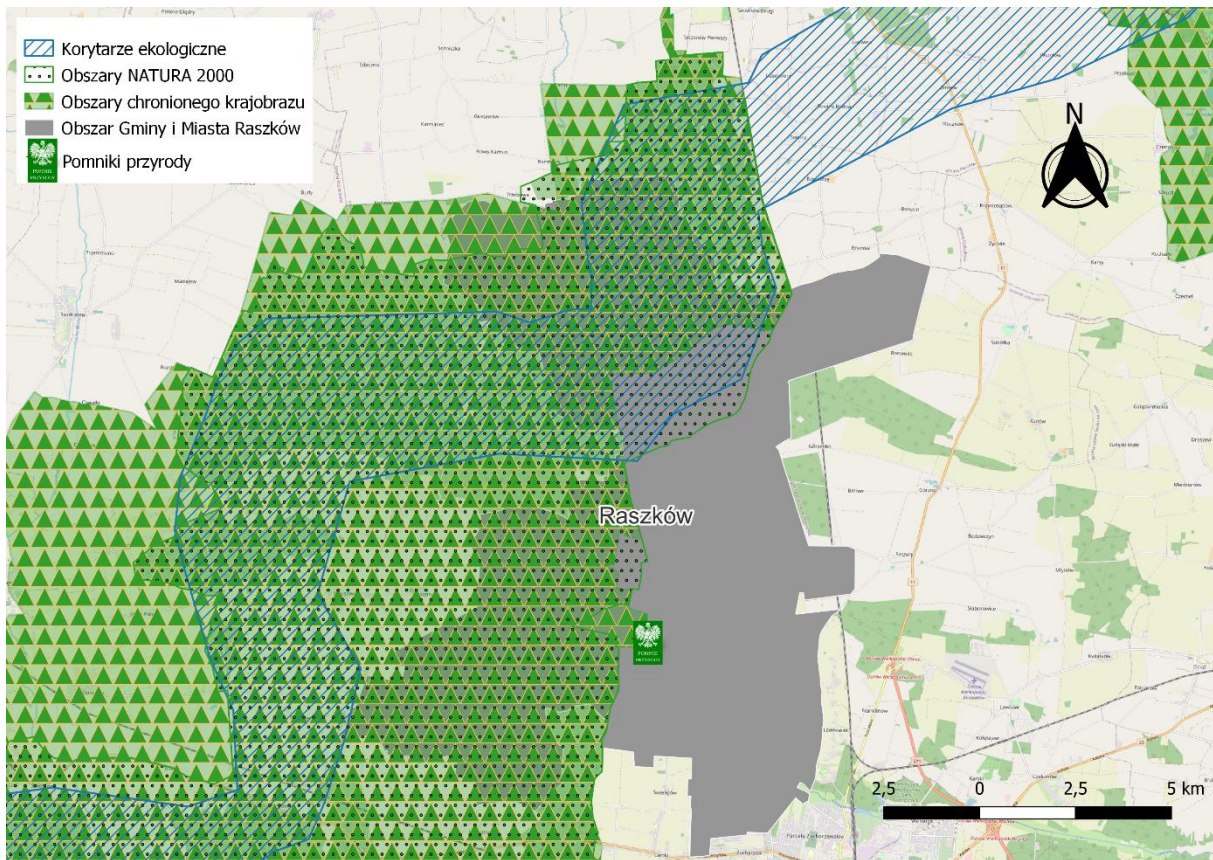
znaczne obszary Gminy. Wyróżniającymi elementami sieci wodnej są mniejsze zbiorniki wodne zaliczane do obiektów małej retencji, do których należą stawy, śródpolne oczka wodne zlokalizowane w dolinach rzecznych oraz wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą, w których w większości dno osiągnęło strop gliny. Pełnią one nie tylko funkcję biocenotyczną, ale stanowią także cenny element charakteryzujący lokalny krajobraz rolniczy. Do najistotniejszych zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie gminy należą: zbiornik „Kąpielka”, staw „Ryba”, zbiornik „Zalew”, a także stawy w Parkach w Raszkowie i Przybysławicach. Wśród wyżej wymienionych zbiorników wodnych na szczególną uwagę zasługuje zbiornik „Kąpielka” pełniący funkcję kompleksu wypoczynkowo-rekreacyjnego dla mieszkańców gminy i okolicznych miejscowości. Oddany do użytkowania w roku 2014 zbiornik o powierzchni ponad 1,3 ha jest obecnie rozbudowywany do powierzchni prawie 5,8 ha. W ramach realizacji zadania wybudowany zostanie również ciąg pieszo-rowerowy wokół zbiornika oraz instalacja fotowoltaiczna zasilająca energooszczędną instalację oświetleniową oraz komplet aeratorów, zapewniających uzyskanie optymalnych parametrów jakościowych wody. Największą rzeką przepływającą przez Gminę jest Ołobok. Do mniejszych rzek zaliczane są: Lutynia, Kuroch, Trzebówka. Obszar Gminy charakteryzuje rozbudowana sieć rowów melioracyjnych. Gmina i Miasto Raszków jest obszarem o stosunkowo korzystnych warunkach klimatycznych. Uwarunkowania klimatu lokalnego poszczególnych fragmentów Gminy wynikają z różnic w ukształtowaniu powierzchni terenu, pokryciu roślinnością, zaleganiu wód gruntowych, czy obecności wód powierzchniowych. Powierzchnie wysoczyzny odznaczają się na ogół wyrównanymi warunkami technicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, niedużą wilgotnością i korzystną wymianą powietrza. Na terenie Gminy i Miasta Raszków występują dobre warunki glebowe. Spowodowane jest to tym, że w dużym stopniu jest ona użytkowana na potrzeby rolnictwa o rozwiniętej produkcji roślinnej i hodowlanej. Użytki rolne w stosunku do całkowitej powierzchni Gminy zajmują 88,06%. Na obszarze Gminy występują przede wszystkim gleby lekkie i bardzo lekkie do uprawy mechanicznej (88,8%). Gleby bardzo lekkie, w których występuje piasek słabo gliniasty lub luźny w wierzchnich warstwach stanowią 41,4% ogółu gruntów ornych. Pozostałe 47,4% to gleby lekkie zawierające w wierzchniej warstwie piaski gliniaste lekkie i piaski gliniaste mocne. Strukturę uzupełniają gleby trudne do uprawy. Lasy położone w granicach Gminy stanowią 6,6% jej ogólnej powierzchni. W składzie gatunkowym dominuje dąb (84%), który będąc dominantą gatunkową, buduje drzewostany określane jako dąbrowy świetliste. Do pozostałych gatunków należą lipa, jesion i robinia biała. Powierzchnie leśne zarządzane są przez dwa Nadleśnictwa: Nadleśnictwo Krotoszyn i Nadleśnictwo Taczanów. Zieleni urządzonej na terenie Gminy i Miasta Raszków stanowią park miejski w Raszkowie, kompleksy pałacowo-dworskie w Przybysławicach i Bugaju oraz zieleni śródpolna. Najistotniejsze kompleksy zadrzewień śródpolnych zlokalizowane są wzdłuż większości dróg, a także w rejonie oczek wodnych, cieków, rowów i miedz. Przeważające gatunki w zadrzewieniach to grusza, topola, wierzba, kasztanowiec, jesion oraz olsza czarna, a także kruszyna pospolita oraz kalina koralowa. Teren Gminy charakteryzuje się stosunkowo dużym bogactwem zieleni pałacowo-dworskiej. Wśród nich znajdują się również obiekty objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Uzupełnienie roślinności na terenie Gminy stanowi zieleni cmentarna.

W granicach Gminy i Miasta Raszków występują obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione, wyznaczone na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.):

- Obszar chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy” – całkowita powierzchnia obszaru wynosi 34245,3 ha (na terenie Gminy i Miasta Raszków 7211,2 ha). Jest to jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów lasów dębowych. Obszar obejmuje ochroną zwarte dąbrowy, w których dęby osiągają 40 m wysokości;
- Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony – Dąbrowy Krotoszyńskie PLB 300007 - głównym celem jego utworzenia jest ochrona największego w Europie zwanego kompleksu lasów dębowych. Siedliska złożone głównie z dębu szypułkowego, tzw. kwaśne dąbrowy zajmują 60% powierzchni ostoi. W sumie na terenie ostoi stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk cennych z europejskiego punktu widzenia, w tym trzech uznanych za priorytetowe: lasów łęgowych,

śródlądowych muraw napiaskowych i lasów bagiennych. Obszar ten jest również cenną z europejskiego punktu widzenia ostoją dla żurawia, muchołówki białoszyjej i skowronka borowego;

- Obszar Natura 2000 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej PLH 300002 - granice obszaru w większości pokrywają się z opisanym wcześniej obszarem specjalnej ochrony „Dąbrowy Krotoszyńskie”. Jest to jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów dębowych. Na omawianym obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 12 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 3 uznane za priorytetowe;
- Korytarz ekologiczny Krotoszyn-Pleszew;
- Pomniki przyrody – sosna czarna (*Pinus nigra*) w Przybysławicach, której obwód wynosi 270 cm przy wysokości 12 m oraz dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w Bieganinie o obwodzie pnia wynoszącym 480 cm, wysokość ok. 28 m;

Ryc. 4. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy i Miasta Raszków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Główny ośrodek osadniczy Gminy – Miasto Raszków, otrzymało akt lokacyjny 8 stycznia 1444 roku, za panowania Króla Władysława Jagiełły. Dokument ten został wystawiony w języku łacińskim na Wojciecha de Raschkow, który od tej pory był uważany za założyciela miasta na prawie niemieckim. W akcie zawarto zapis, że miasto powstało „in cruda radice” – co oznacza „na surowym korzeniu”, określenie to dotyczyło dużej przestrzeni pustej, niezagospodarowanej. W związku z tym zapisem, mieszkańcy Raszkowa byli objęci ulgą od podatków i opłat królewskich przez okres 24 lat (okres wolnizny). Miało to wpływ na późniejszy rozwój gospodarczy Raszkowa, który stanowił ważny punkt na średniowiecznej mapie dla kupców z całej Wielkopolski. Na obszarze miasta odbywały się cotygodniowe jarmarki, gdzie swoje dzieła wystawiali cenieni raszkowscy rzemieślnicy. W jego granicach osiedlała się ludność niemiecka i żydowska. W 1454 roku powstała parafia raszkowska. W 1540 roku Raszków został własnością rodu Chwalczewskich. W następnych latach kolejnymi właścicielami Raszkowa były rody: Raszkowskich, Zadorskich, Kościeleckich,

Miłoszewskich, Sieniutów, Leszczyńskich, Milewskich, Mycielskich i Skórzewskich. W końcu XVI wieku Raszków był jednym z najważniejszych ośrodków miejskich regionu. Niestety w wyniku Potopu Szwedzkiego (lata 1655-1660) oraz szalejących epidemii miasto zostało dotknięte dużymi stratami ludzkimi i infrastrukturalnymi. Pod Raszkowem została stoczona bitwa w czasach Konfederacji Barskiej. W okresie zaborów Raszków był ważnym ośrodkiem pielęgnującym tradycje narodowe. Do krzewienia postaw patriotycznych, w znacznym stopniu przyczyniły się lokalne organizacje: Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Towarzystwo Oświaty Ludowej, spółki kredytowo-zarobkowe, Straż Pożarna, Towarzystwo Śpiewacze, Bank Ludowy oraz Liga Polska. W 1839 roku Jan Niemojewski i Wojciech Lipski przyczynili się do powstania kasyna ziemiańskiego, które stało się miejscem dyskusji, w jaki sposób przeciwstawić się dominacji niemieckiej w sferze gospodarczej. Wielu mieszkańców Raszkowa brało udział zarówno w Powstaniu Listopadowym (1830-1831), jak i Styczniowym (1863-1864). W 1839 roku w Raszkowie uruchomiono oddział pocztowy, natomiast w 1876 roku działalność rozpoczęła pierwsza apteka. Raszków nazywany jest często miastem trzech kultur, związane jest to z długowiecznym, bezkonfliktowym funkcjonowaniem społeczności polskiej, niemieckiej i żydowskiej. Niemcy wybudowali na obszarze Raszkowa zbór ewangelicki, natomiast Żydzi wzniesli synagogę i kirkut. Za inicjatywą księdza Kazimierza Jagielskiego w 1886 roku w Raszkowie wybudowano neogotycki kościół pw. Podwyższenia Św. Krzyża.

Mieszkańcy Raszkowa brali czynny udział w walkach na frontach I Wojny Światowej, Powstania Wielkopolskiego oraz wojnie polsko-bolszewickiej z 1920 roku. Uczestnicy wymienionych konfliktów zostali upamiętnieni pomnikiem zlokalizowanym na raszkowskim Rynku.

Podczas II wojny światowej mieszkańcy Ziemi Raszkowskiej uczestniczyli w działaniach obronnych we wrześniu 1939 r., brali udział w zdobyciu Monte Cassino oraz w Powstaniu Warszawskim.

W granicach Gminy i Miasta Raszków znajdują się następujące obiekty wpisane do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- **Bugaj** – zespół pałacowo-parkowy i folwarczny, nr rej.: 455/A z 16.07.1988;
- **Janków Zaleśny** – kościół par. pw. św. Wojciecha, 1905-07, nr rej.: 490/A z 14.12.1987;
- **Pogrzebów** – kościół par. pw. św. Katarzyny, 1801-1806, nr rej.: kl. IV-73/55/54 z 19.05.1954;
- **Raszków** – układ urbanistyczny wraz z archeologicznymi warstwami osadniczymi, XV-XIX, nr rej.: 670/A z 15.04.1993;
- **Skrzebowo** – ruiny kaplicy Loretańskiej, k. XVI, 1663, nr rej.: 888/Wlkp/A z 12.03.2013; teren d. cmentarza, j.w.

Spośród wymienionych obiektów zabytkowych na uwagę zasługuje w szczególności **zespół pałacowo-parkowy w Bugaju**. Pałac w XVIII w. stanowił własność gen. Augusta Gorzeńskiego – właściciela Dobrzycy, a następnie trafił w ręce hrabiego Józefa Czarnieckiego i był w rękach tej rodziny do 1939 r. Zrujnowany i zdewastowany w czasach wojny pałac trwał w takiej formie aż do 2008 roku, kiedy to wykupiła go rodzina Podonowskich i przywróciła mu dawną świetność.

Do gminnego rejestru zabytków zostało wpisanych 136 obiektów, głównie są to wiejskie budynki mieszkalne i gospodarcze z przełomu XIX i XX wieku. Wśród najistotniejszych obiektów należy wymienić **zespół pałacowo-parkowy i folwarczny w Przybysławicach**, który stał się prawdziwą wizytówką gminy, dzięki dokonanej w latach 2019-2020 przebudowie. Koszt realizacji zadania wyniósł ponad 6,3 miliona zł, a główne prace wykonane w ramach przebudowy Pałacu to m.in. wymiana pokrycia dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, renowacja tynków i gzymsów oraz kompleksowe wykonanie wnętrz. Odnowiony Pałac szybko stał się jednym z ważniejszych ośrodków życia kulturalnego gminy – organizowane są w nim m.in. koncerty, wernisaże oraz inne wydarzenia kulturalne i spotkania z mieszkańcami gminy, a w niedalekiej przyszłości planowane jest utworzenie w nim Izby Pamięci Ziemi Raszkowskiej.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Gmina i Miasto Raszków jest gminą o dominującej funkcji rolniczej. Rolnicy specjalizują się głównie w uprawie buraków cukrowych, rzepaku oraz produkcji zwierzęcej. Gospodarstwa to najczęściej rodzinne działalności o niewielkich wielkościach i mocach przerobowych. W przeciągu ostatnich lat w Gminie i Mieście Raszków spada liczba osób zajmujących się rolnictwem, w konsekwencji maleje liczba gospodarstw rolnych.

Pomimo rolniczego charakteru Gminy, na jej terenie funkcjonują również zakłady usługowo-produkcyjne i rzemieślnicze w branży wyrobów meblowych, betonowych, mechaniki pojazdowej i innych. Największe z nich to:

- Z.P.H.U. Frontczak Marcin (produkcja mebli);
- KA Company B. Kaźmierczak i K. Kaźmierczak Spółka Cywilna (akcesoria meblowe);
- NOMIT 2 Akcesoria Meblowe Barbara Nowicka s.c. (akcesoria meblowe);
- IZAWIT ZPW Jadwiga Idziorek (produkcja części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych);
- Nawrocka Sylwia Przedsiębiorstwo Wytwórczo-Usługowo-Handlowe "METPOL" (produkcja i obróbka mechaniczna elementów metalowych);
- ATLAS Sp. z o.o. (wyroby betonowe i metalowe, obudowy instalacji technologicznych);
- AZYMUT Sp. z o.o. (oznakowania i sygnalizacja);
- Tartak A. Lis i Synowie sp. j. (produkcja mozaiki parkietowej);
- Zakład betoniarski Henryk Uciechowski (produkcja prefabrykatów betonowych);
- Weko Polska (branża spożywcza);
- Slam Poland Sp. z o.o. (transport).

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych gmin powiatu ostrowskiego w latach 2017-2021. Na obszarze Gminy i Miasta Raszków w analizowanym okresie przybyło 148 nowych podmiotów gospodarczych. W 2021 roku ich łączna liczba wynosiła 1233, stanowiło to 6,5% wszystkich podmiotów powiatu ostrowskiego zarejestrowanych w REGON.

Tab. 1. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie ostrowskim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat ostrowski	16 527	100,0%	18 956	100,0%	2 429
Raszków	1 085	6,6%	1 233	6,5%	148
Ostrów Wielkopolski (Miasto)	9 116	55,2%	9 920	52,3%	804
Nowe Skalmierzyce	1 134	6,9%	1 421	7,5%	287
Odolanów	1 160	7,0%	1 361	7,2%	201
Ostrów Wielkopolski (Gmina)	1 751	10,6%	2 161	11,4%	410
Przygodzice	1 103	6,7%	1 378	7,3%	275
Sieroszewice	749	4,5%	955	5,0%	206
Sośnie	429	2,6%	527	2,8%	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę podział podmiotów gospodarczych na sekcje PKD, Gmina i Miasto Raszków odznacza się największą liczbą firm działających w sektorze handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotny udział wśród podmiotów gospodarczych, stanowią te, które działają w sektorach budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe.

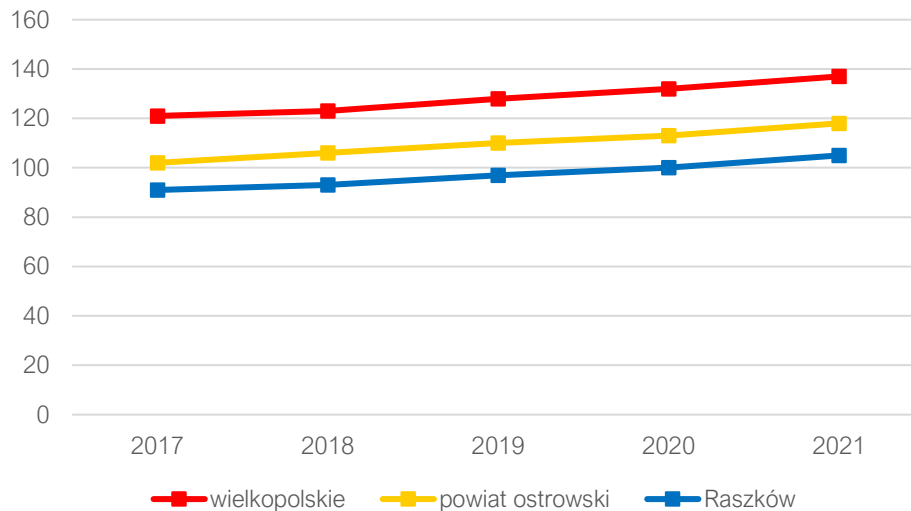
Tab. 2. Podmioty działające na terenie Gminy i Miasta Raszków w 2021 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	72	6%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	172	14%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0%
SEKCJA F Budownictwo	242	20%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	304	25%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	49	4%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	17	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	23	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	1%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	59	5%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	38	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	20	2%
SEKCJA P Edukacja	22	2%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	26	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	115	9%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na wykresie poniżej ukazano liczbę podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021. Z wykresu

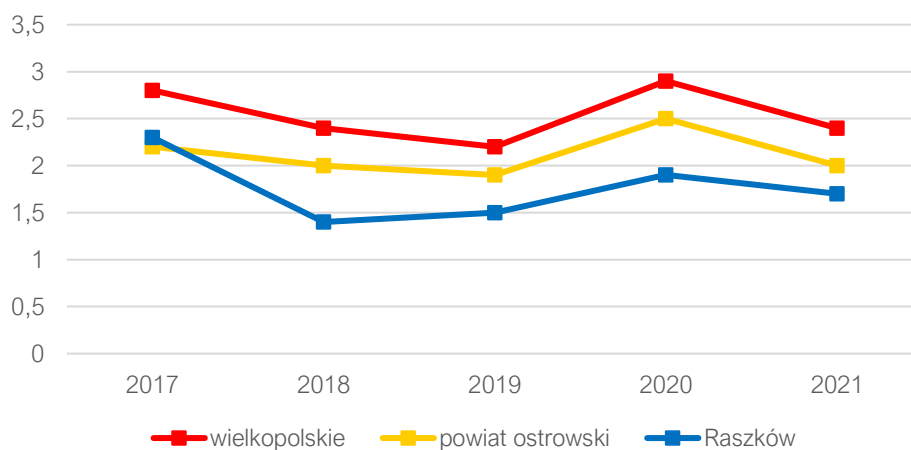
wynika, że w analizowanym okresie liczba podmiotów wzrastała, co jest zjawiskiem pozytywnym i świadczy o sprzyjających warunkach do rozwoju przedsiębiorczości. Analizowana średnia w Gminie i Mieście Raszków była jednak poniżej poziomu powiatowego i wojewódzkiego.

Ryc. 5. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres ukazuje udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021. Z wykresu wynika, że zarejestrowani bezrobotni w latach 2018-2021 w Gminie i Mieście Raszków stanowili mniejszy udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym aniżeli w powiecie ostrowskim i województwie wielkopolskim. We wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych od 2020 roku udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych spada, fakt ten wskazuje na zwiększenie atrakcyjności regionu w zakresie powiększenia rynku pracy.

Ryc. 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według Barometru Zawodów 2022 w Gminie i Mieście Raszków zauważa się deficyt w następujących zawodach:

- analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych;
- betoniarze i zbrojarze;

- brukarze;
- cieśle i stolarze budowlani;
- dekarze i blacharze budowlani;
- elektrycy, elektromechanicy i elektrycy;
- kierowcy autobusów;
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych;
- krawcy i pracownicy produkcji odzieży;
- kucharze;
- lekarze;
- magazynierzy;
- mechanicy maszyn i urządzeń;
- monterzy elektroniki;
- monterzy instalacji budowlanych;
- murarze i tynkarze;
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu;
- nauczyciele przedmiotów zawodowych;
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych;
- operatorzy obrabiarek skrawających;
- piekarze;
- pielęgniarki i położne;
- pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych;
- pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie;
- projektanci i administratorzy baz danych, programiści;
- przetwórcy mięsa i ryb;
- robotnicy budowlani;
- robotnicy obróbki drewna i stolarze;
- spawacze;
- specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki;
- spedycytorzy i logistycy;
- tapicerzy.

Wśród prognozowanych zawodów nadwyżkowych wymienia się:

- pedagogów;
- pracowników biur podróży i obsługi turystycznej;
- specjalistów technologii żywności i żywienia.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa i transport publiczny

W granicach Gminy i Miasta Raszków przebiega 87,5 km dróg powiatowych oraz 221,7 km dróg gminnych. Droga krajowa nr 36 przebiega na granicy gmin Raszków i Ostrów Wielkopolski, wzdłuż południowej granicy Gminy i Miasta Raszków. Na terenie Gminy i Miasta Raszków znajduje się jedynie fragment pasa drogowego (działka nr 306, obręb Radłów), zatem nie jest wymieniana jako element układu drogowego zlokalizowanego w gminie.

Przez teren Gminy przebiega 20 dróg powiatowych o relacjach:

- 5158 P – (Roszki) – granica powiatu ostrowskiego-Raszków (ul. Krotoszyńska, Koźmińska);

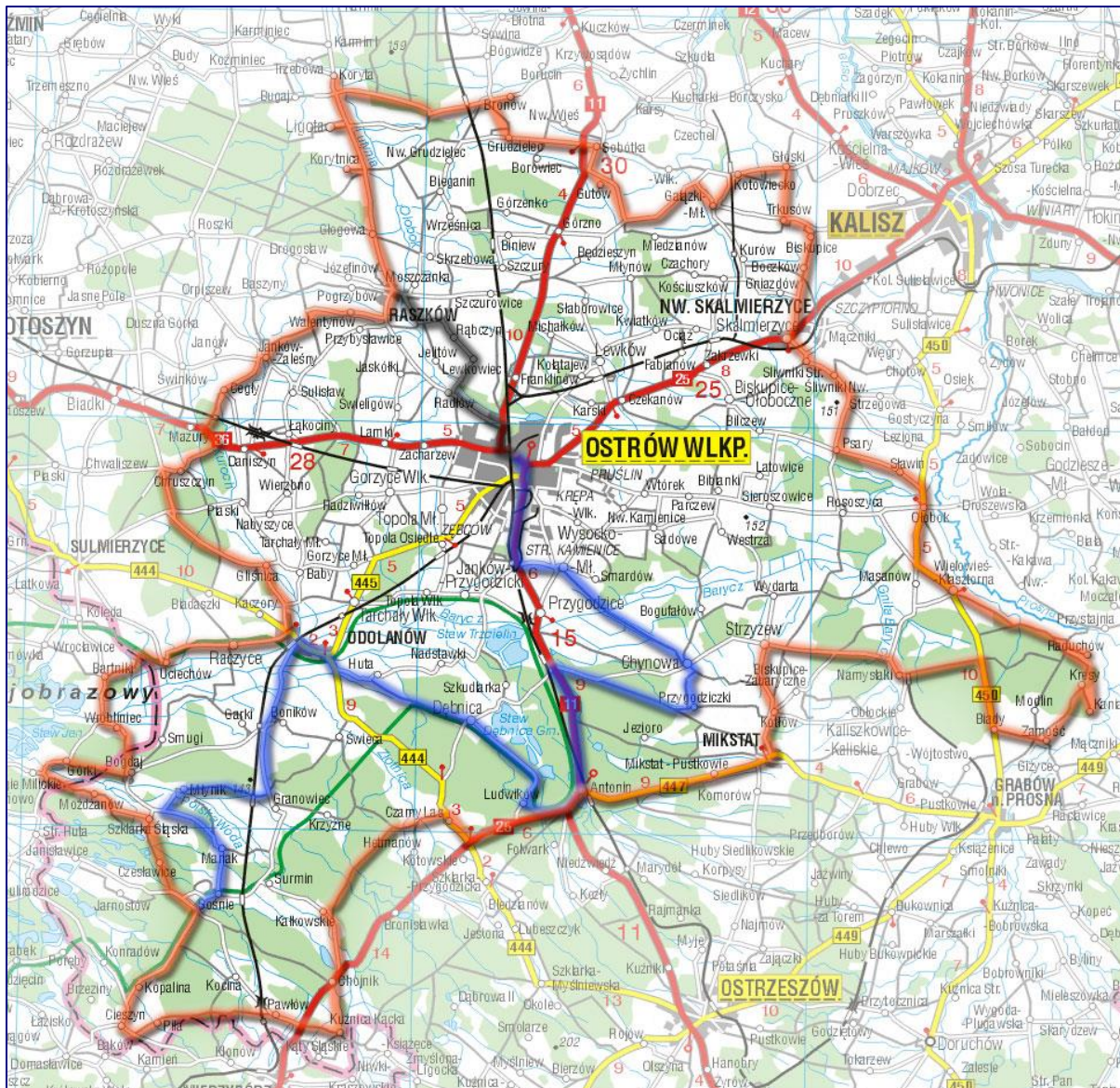
- 5161 P – (Baszyny)-granica powiatu ostrowskiego-Janków Zaleśny-Cegły-Daniszyn-do drogi krajowej nr 36;
- 5162 P – (Świnków)-granica powiatu ostrowskiego-Janków Zaleśny;
- 4174 P – (Karmin)-granica powiatu ostrowskiego-Koryta;
- 4332 P – (Orpiszew)-granica powiatu ostrowskiego-Janków Zaleśny-Sulisław-Łąkociny;
- 4333 P – (Kozminiec)-granica powiatu ostrowskiego-Bugaj-Koryta-granica powiatu pleszewskiego (Bronów);
- 5285 P – (Trzebowa)-granica powiatu ostrowskiego-Koryta-Ligota-Głogowa-Raszków (ul. Jarocińska, Wałowa, Ostrowska)-Przybysławice-Radłów-Ostrów Wielkopolski (ul. Radłowska)-do drogi krajowej nr 11;
- 5286 P – Ligota-granica powiatu pleszewskiego;
- 5287 P – Sulisław-Niemojewiec-Przybysławice-do drogi powiatowej nr 5285 P;
- 5288 P – Raszków (ul. Pleszewska)-Moszczanka-Bieganin-Nowy Grudzielec-granica powiatu pleszewskiego;
- 5289 P – Przybysławice-Jaskółki-Świeligów-Lamki-do drogi krajowej nr 36;
- 5290 P – Moszczanka-Rąbczyn-Radłów-Ostrów Wielkopolski (ul. Wiklinowa)-do drogi krajowej nr 36;
- 5291 P – Moszczanka-Szczurawice-Szczury-do drogi krajowej nr 11;
- 5292 P – Moszczanka-Szczury-Będzieszyn-do drogi powiatowej nr 5297 P;
- 5294 P – od dr. pow. nr 5288 P-Biniew-Górzno-do drogi krajowej nr 11;
- 5295 P – Nowy Grudzielec-Grudzielec-Sobótka-granica powiatu pleszewskiego (Karsy);
- 5466 P – Raszków, ul. Krotoszyńska (odcinek od ul. Jarocińskiej do ul. Koźmińskiej);
- 5467 P – Raszków, ul. Jarocińska (odcinek od ul. Rynek do ul. Wałowej);
- 5468 P – Raszków, ul. Polna, ul. Ostrowska (odcinek od ul. Polnej do ul. Kościelnej), ul. Kościelna;
- 5469 P – Raszków, ul. Orpiszewska, ul. Ostrowska (odcinek od ul. Rynek do ul. Kościelnej).

Gmina i Miasto Raszków nieustannie dąży do poprawy stanu infrastruktury drogowej poprzez budowę nowych dróg i przebudowę istniejących dróg gminnych oraz remonty i modernizację istniejących nawierzchni. Na poprawę infrastruktury drogowej Gmina aktywnie pozyskuje również dofinansowania zewnętrzne. Inwestycje drogowe realizowane są również w porozumieniu ze Starostwem Ostrowskim.

We wschodniej części Gminy i Miasta Raszków swój przebieg ma linia kolejowa nr 272 o znaczeniu państwowym, relacji Kluczbork-Ostrów Wielkopolski-Jarocin-Poznań Główny. Jej łączna długość na terenie Gminy wynosi 17,54 km. Linia jest dwutorowa, zelektryfikowana, klasa techniczna – pierwszorzędna, obsługująca transport pasażerski i towarowy z węzłem kolejowym w Ostrowie Wielkopolskim.

Do infrastruktury kolejowej związanej z obsługą linii należą: nastawnie, drożnicówki oraz przejazdy kolejowe (zlokalizowane na drogach powiatowych: 5288 P-Bronów; 5295 P-Karsy, 5292 P-Szczury, 5291 P-Szczury oraz na drogach gminnych: 782593 P-Szczurawice i 682666 P-Grudzielec Nowy). W związku z tym, że na terenie Gminy nie występuje infrastruktura związana z obsługą transportu pasażerskiego (dworców kolejowych, peronów), obsługa transportu pasażerskiego odbywa się poprzez stacje kolejowe zlokalizowane w sąsiednich gminach: dworzec Ostrów Wielkopolski, stacja Biniew w Gminie Ostrów Wielkopolski oraz stacja Bronów w Gminie Pleszew.

Komunikacja autobusowa na terenie Gminy i Miasta Raszków obsługiwana jest przez MZK S.A. Ostrów Wielkopolski oraz przez przewoźnika prywatnego (firma Euromatpol).

Ryc. 8. Przebieg szlaków rowerowych powiatu ostrowskiego

Źródło: Strona internetowa powiatu ostrowskiego.

Do obiektów zapewniających podstawową obsługę ruchu samochodowego w Gminie zalicza się stacje paliw zlokalizowane przy drodze powiatowej nr 5285 P w miejscowościach Pogrzebów, Przybysławice i Ligota a także stacja paliw w Rąbczynie. Usługi z zakresu serwisu pojazdów zapewniają m.in. dwie Stacje Kontroli Pojazdów w Raszkowie, w tym jedna okręgowa oraz prywatne warsztaty naprawcze, elektromechaniczne, lakiernicze i wulkanizacyjne zlokalizowane na terenie całej Gminy.

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody i odbiór ścieków na obszarze Gminy i Miasta Raszków jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Raszkowie. Ponadto zakład obsługuje również w ww. zakresie częściowo Gminę Ostrow Wielkopolski.

Dodatkowo, do obowiązków podmiotu dostarczającego wodę należą następujące działania związane z eksploatacją ujęć wodnych:

- utrzymanie w należytym stanie technicznym urządzeń do poboru wody, oczyszczania oraz odprowadzania ścieków oraz wód popłucznych i eksploataowanie ich zgodnie z udzielonym pozwoleniem;
- prowadzenie systematycznych pomiarów ilości pobieranej wody;
- prowadzenie okresowych pomiarów wydajności i jakości poziomu zwierciadła wody ujmowanych ze studni z częstotliwością 2 razy w roku;
- wykonywanie regularnych analiz laboratoryjnych dostarczanej wody.

Studnie głębinowe na terenie Gminy zlokalizowane są w miejscowościach: Raszków, Moszczanka i Grudzielec. Odwierty sięgają bardzo wartościowych czwartorzędowych pokładów wody kategorii B. Woda jest uzdatniana, pozbawiana nadmiaru żelaza, manganu i innych niepożądanych składników, a w końcowej fazie natleniania – dzięki czemu nie ma potrzeby jej chlorowania. Woda charakteryzuje się dużą twardością.

Za działania z zakresu oczyszczania ścieków (ścieki odprowadzane przez ZGK) na terenie Gminy i Miasta Raszków odpowiedzialna jest Oczyszczalnia Ścieków w Rąbczynie. Jest najnowszym i najnowocześniejszym obiektem tego typu na terenie powiatu i rozwiązuje dodatkowo problem gospodarki ściekowej Miasta Ostrow Wielkopolski, Gminy Ostrow Wielkopolski oraz Gminy Przygodzice. Oczyszczalnia zapewnia wielostopniowe oczyszczanie ścieków poprzez czyszczenie mechaniczne (z największych frakcji poprzez kraty sita), biologiczne (komory beztlenowe i tlenowe a także osadniki wtórne), chemiczne (stacja reagentów wraz z komorą mieszania i flokulacji), następnie ścieki pozbawione osadów pokoagulacyjnych są dodatkowo przefiltrowane przez złoża żwirowe filtrów piaskowych. W efekcie uzyskuje się wskaźniki zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach, które spełniają wymogi Unii Europejskiej. W wyniku beztlenowej fermentacji powstaje biogaz, który wykorzystywany jest do ogrzewania osadów fermentujących oraz obiektów oczyszczalni. Oczyszczalnia jest głównym elementem systemu, na który składa się centralna przepompownia ścieków, dwa kolektory tłoczne (długość 6,6 km, rury o przekroju 600 mm), a także kolektor łączący starą i nową przepompownię ścieków. Maksymalna zdolność oczyszczania ścieków to 26 tys. m³ na dobę.

Gmina i Miasto Raszków została ujęta w VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (VI AKPOŚK). Gmina została uwzględniona w aglomeracji kanalizacyjnej ustanowionej w drodze uchwały nr XIX/332/2020 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Ostrow Wielkopolski. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) objęta aglomeracją wynosi 96 205 osób w 4 gminach: Miasto Ostrow Wielkopolski, Gmina Ostrow Wielkopolski, Gmina i Miasto Raszków, Gmina Przygodzice. Aglomeracja obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków w Rąbczynie.

Sieć gazowa w obszarze Gminy i Miasta Raszków zlokalizowana jest w obrębach miejscowości: Raszków, Przybysławice, Jaskółki, Jelitów, Rąbczyn i Radłów. Podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie siecią jest Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

W południowo-wschodniej części Gminy i Miasta Raszków, przebiega rurociąg produktów naftowych (benzyny i oleje napędowe), łączący „Petrochemię Płock” z bazą paliw w Ostrowie Wielkopolskim. Długość odcinka rurociągu na terenie Gminy wynosi ok. 9 km, przebiega on przez miejscowości: Szczurowice, Rąbczyn, Jelitów i Radłów. Wzdłuż rurociągu utworzono strefę bezpieczeństwa o szerokości 30 m, w jej zakresie nie może być zlokalizowana zabudowa. Na zasięg potencjalnych zagrożeń i oddziaływań wzdłuż trasy rurociągu mają wpływ lokalne warunki środowiskowe, a także strefa zagrożeń oraz wrażliwość elementu i jego odległość od rurociągu. Największe oddziaływanie dotyczy następujących elementów:

- rzeki i ich doliny;
- lasy i zadrzewienia;
- obszary narażone na erozję;
- torfowiska niskie i tereny zabagnione.

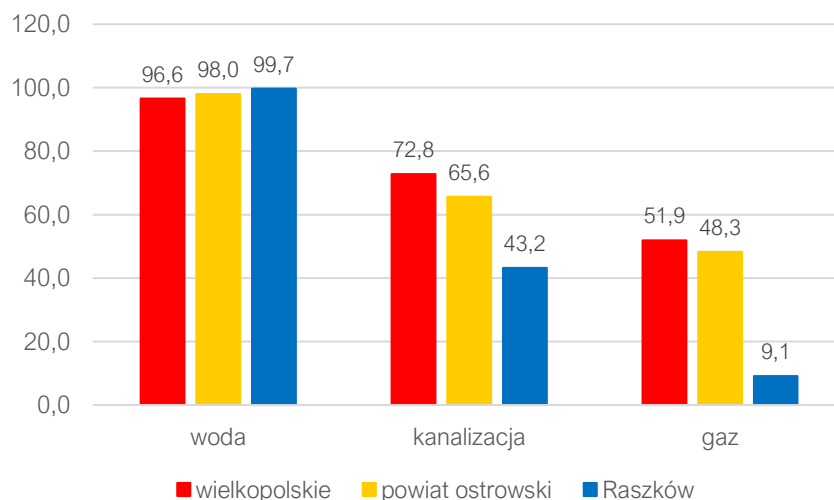
Do najważniejszych zagrożeń spowodowanych eksploatacją rurociągu paliwowego zalicza się:

- zaburzenia warunków gruntowo-wodnych uzależnionych od sposobu przeprowadzenia robót ziemnych, a w szczególności technologii likwidowania wykopów i restytuowania powierzchni terenu;
- naruszenie struktury gruntu słabo rozpuszczalnego trasą wykopu i zasypanie go gruntem bardziej przepuszczalnym może powodować powstanie stref drenażowych;
- obniżenie poziomu zwierciadła wód gruntowych;
- osiadania gruntów związane ze zmianą stanu naprężeń efektywnych w podłożu gruntowym.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że istnienie rurociągu wpływa na ograniczenie dużej ilości transportu kołowego i kolejowego produktów naftowych, co wiąże się ze zniwelowaniem zagrożeń środowiskowych w tym zakresie.

Przez granice Gminy przebiega linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Kromolice-Ostrów.

Poniższe przedstawienie graficzne ukazuje udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie i Mieście Raszków w 2020 roku na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Odczytać z niego można, że na obszarze Gminy i Miasta Raszków, niemal wszyscy mieszkańcy (99,7%) korzystają z sieci wodociągowej, jednocześnie jest to wyższy wynik niż dane powiatowe i wojewódzkie. Niższy stopień wykorzystania sieci, w porównaniu do powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego, Gmina i Miasto Raszków reprezentuje w zakresie kanalizacji – w 2020 r. siecią kanalizacyjną było objęte 43,2% obszaru Gminy. Z kolei do sieci gazowej na terenie Gminy i Miasta Raszków podłączonych było 9,1% mieszkańców – jest to około 40 punktów procentowych mniej w porównaniu do powiatu i województwa.

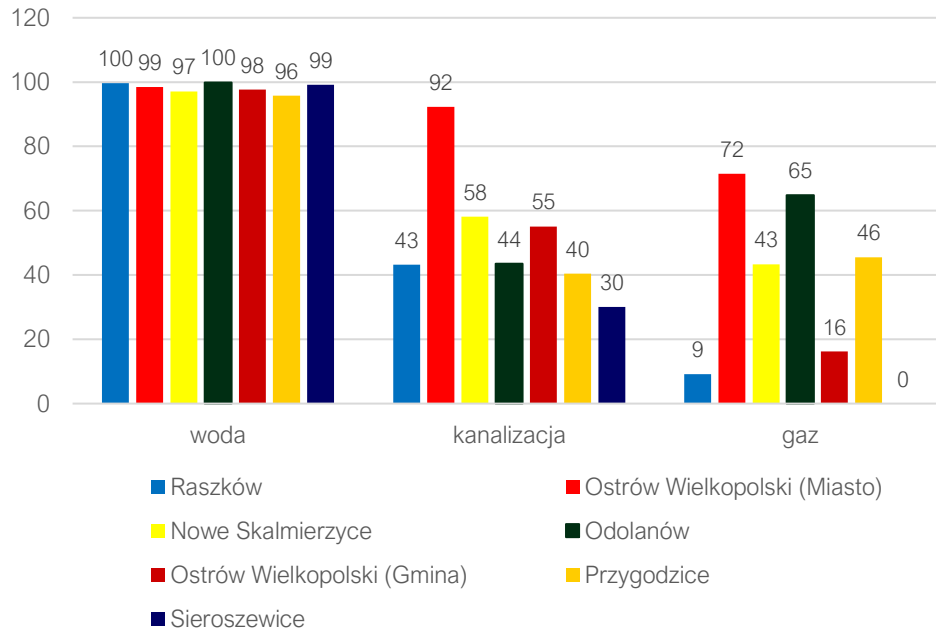

Ryc. 9. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie i Mieście Raszków w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród wszystkich gmin powiatu ostrowskiego Gmina i Miasto Raszków również osiąga najwyższy wynik (razem z Gminą Odolanów) w udziale wykorzystania przez mieszkańców sieci wodociągowej, natomiast w wykorzystaniu sieci gazowej wyprzedza wyłącznie Gminę Sieroszewice, która w ogóle nie posiada sieci gazowej. W zakresie wykorzystania sieci kanalizacyjnej, Gmina i Miasto Raszków zajmuje piąte miejsce. Warto zwrócić uwagę, że rozwój sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy i Miasta Raszków jest ograniczony ze względu na ukształtowanie terenu oraz rozproszony układ zabudowy, co wymagałoby wybudowania długich odcinków sieci przesyłowych, a to z kolei wymagałoby poniesienia znacznych nakładów finansowych. Budowa systemu kanalizacyjnego na obszarach, gdzie znajdują się spadki terenu wymagałaby ponadto zastosowania specjalnych rozwiązań umożliwiających zachowanie pożądanych parametrów przepływu, tj. przepompowni. Przełożyłoby się to na zwiększone koszty eksploatacji systemu kanalizacyjnego oraz zwiększone opłaty za odprowadzanie ścieków. Biorąc pod uwagę powyższe czynniki, rozwój sieci

kanalizacyjnej na tego typu obszarach jest nieuzasadniony ekonomicznie. Na obszarach nieobjętych siecią kanalizacyjną na terenie Gminy i Miasta Raszków zainstalowane są szamba i oczyszczalnie przydomowe. Ponadto Gmina prowadzi wsparcie dla mieszkańców w postaci udzielania dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, przekazywanych mieszkańcom na podstawie podpisanych indywidualnych umów.

Ryc. 10. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie i Mieście Raszków w 2020 roku na tle gmin powiatu ostrowskiego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Za organizację i nadzór nad gospodarką odpadami komunalnymi w Gminie i Mieście Raszków odpowiedzialny jest Urząd Gminy i Miasta Raszków.

W miejscu dawnego wysypiska śmieci w Moszczance znajduje się gminny punkt PSZOK, obiekt zarządzany jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej.

Zadania z zakresu odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Gminy realizują obecnie następujące podmioty:

- Konsorcjum EKO KAR, MZO reprezentowany przez Firmę Usługową EKO KAR ul. Polna 17, 63-440 Raszków,
- ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu.

Ponadto Gmina i Miasto Raszków jest mniejszościowym udziałowcem Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim.

Odpady komunalne zbierane są w sposób selektywny. Odpady odbierane są od mieszkańców z następującą częstotliwością:

- odpady zmieszane – w przypadku budynków jednorodzinnych: 1 raz na dwa tygodnie, w przypadku budynków wielolokalowych w okresie od kwietnia do października 1 raz na tydzień, w okresie od listopada do marca 1 raz na dwa tygodnie;
- odpady segregowane – papier i tektura, tworzywo sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe oraz szkło – 1 raz w miesiącu;
- bioodpady zielone – w przypadku budynków mieszkalnych jednorodzinnych 1 raz na dwa tygodnie, z tym, że w okresie od 1 listopada do 31 marca 1 raz w miesiącu, w przypadku budynków wielolokalowych 1 raz na tydzień, z tym, że w okresie od 1 listopada do 31 marca 1 raz w miesiącu;
- bioodpady kuchenne – 1 raz na dwa tygodnie w przypadku budynków jednorodzinnych, 1 raz na tydzień w przypadku budynków wielolokalowych;
- popiół – 1 raz na dwa tygodnie w okresie od października do kwietnia, jeden raz w miesiącach: maj, sierpień i wrzesień.

Gminnym systemem zbiórki odpadów komunalnych nie są objęte odpady komunalne podmiotów gospodarczych oraz nieruchomości niezamieszkałe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne są zobowiązani do posiadania umowy na odbiór odpadów z podmiotem wpisanym do Rejestru Działalności Regulowanej.

Zbieraniem i transportem odpadów niebezpiecznych w granicach Gminy zajmuje się Zakład Betoniarski Henryk Uciechowski (Raszków ul. Krotoszyńska 13). Działalność dotyczy odzysku żużli, popiołów paleniskowych i pyłów z kotłów, które w wyniku rozdrobnienia i odpowiedniej obróbki przetwarzane są na elementy ścienne lub stropowe.

Prowadzeniem działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne w obrębie Gminy i Miasta Raszków zajmuje się Zakład Betoniarski Henryk Uciechowski (Raszków ul. Krotoszyńska 13).

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie i Mieście Raszków w latach 2016-2021. Odczytać z niego można, że rokrocznie zwiększała się liczba mieszkańców Gminy objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (poza niewielkimi spadkami w 2019 i 2021 roku). Jednocześnie do 2020 roku zwiększała się łączna ilość zebranych odpadów komunalnych, natomiast w roku 2021 zaobserwowano tendencję spadkową w tym aspekcie. Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów росł bardzo dynamicznie (z 11% w 2016 roku do 57% w roku 2021), co jest pozytywnym zjawiskiem, ponieważ oznacza, że rośnie świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy. Do roku 2019 zachowywano wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, w roku 2019 do jego osiągnięcia zabrakło 8,61%, a w 2020 roku 8,76%. W analizowanych latach (w 2016 roku nie odbierano żadnych odpadów budowlanych od mieszkańców) zachowywano wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Z kolei w 2016 (o 34,96%) i 2020 (o 2,01%) roku przekroczono maksymalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Gmina i Miasto Raszków konsekwentnie i sukcesywnie podejmuje działania związane z ograniczeniem odpadów komunalnych i zachowaniem określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów. Aktualna analiza stanu gospodarki odpadami (za 2022 rok) wskazuje, że:

- Gmina i Miasto Raszków osiągnęła wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w wysokości 0,56 %, przy dopuszczalnym, ustawowym poziomie do 35%;
- Przy poziomie wymaganym do osiągnięcia w 2022 roku co najmniej 25% wagowo poziom został osiągnięty, gdyż Gmina i Miasto Raszków osiągnęła poziom w wysokości 57,14%.

Tab. 3. Stan gospodarki odpadami w Gminie i Mieście Raszków w latach 2016-2021

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		10 514	10 750	10 816	10 786	10 990	10 929
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		3 578,88	3 614,41	3 860,55	4 146,88	5 089,42	4 663,71
<i>zmieszane</i>		3 185,82	3 110,10	3 137,20	2 976,82	3 058,96	2 002,12
<i>segregowane</i>		393,06	504,31	723,35	1 170,06	2 030,46	2 661,59
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		11%	14%	19%	28%	40%	57%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,34	0,34	0,36	0,38	0,46	0,43
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	24,89	22,22	31,5	31,39	41,24	34,93
	wymagany	18	20	30	40	50	b.d.
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	0	100	126,41	132	136	116,82
	wymagany	42	45	50	60	70	b.d.
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	79,96	34,1	35,22	27,48	37,01	24,13
	wymagany	<45	<45	<40	<40	<35	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Do najważniejszych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych na obszarze Gminy i Miasta Raszków w latach 2015-2020 należą:

- Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 3MW na działkach nr 206, 209/2, 311, obręb Rąbczyn, gmina Raszków;
- Budowa kurników wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr ewid. 238/1, obręb Moszczanka, gmina Raszków.

W granicach Gminy i Miasta Raszków zlokalizowane są obiekty, których elementami są azbestowe pokrycia dachowe (głównie na budynkach mieszkalnych i gospodarczych wybudowanych przed lub zaraz po II Wojnie Światowej). Azbest stanowi poważne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, jego najmniejsze cząstki mogą być przyczyną występowania chorób nowotworowych. Ze względów bezpieczeństwa mieszkańcy nie powinni własnoręcznie usuwać elementów azbestowych. W związku z powyższym, Uchwałą nr XX/169/2008 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 29 sierpnia 2008 roku przyjęto Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy i Miasta Raszków w ramach Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Do jego podstawowych założeń należą:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru Gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest;
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań;
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- pomoc mieszkańcom Gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo-azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Według krajowej Bazy Azbestowej na obszarze Gminy i Miasta Raszków zinwentaryzowano 8 427 213 kg wyrobów zawierających azbest. Na chwilę obecną (wrzesień 2022 roku) unieszkodliwiono 798 473 kg wyrobów z terenu Gminy.

Na terenie Gminy prowadzony jest monitoring jakości powietrza, na chwilę obecną wyniki badań pochodzą z jednego analizatora jakości powietrza. Zainstalowany jest na budynku Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera i Armii Krajowej w Raszkowie z siedzibą w Pogrzybowie. Pomiar czujnika PM_{2.5} oraz PM₁₀ określa jakość powietrza jako zadowalającą.

Obszar Gminy i Miasta Raszków objęty jest rządowym programem „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą. W ramach programu można uzyskać dofinansowanie na wymianę źródeł ciepła oraz prace związane z termomodernizacją budynków. Udzielane jest w formie dotacji lub dotacji z przeznaczeniem na częściową spłatę kredytu. Na potrzeby realizacji programu w siedzibie Urzędu Gminy i Miasta Raszków został uruchomiony Gminny Punkt Konsultacyjno-informacyjny. W punkcie można uzyskać informacje o Programie oraz wsparcie w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie i pomoc przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania.

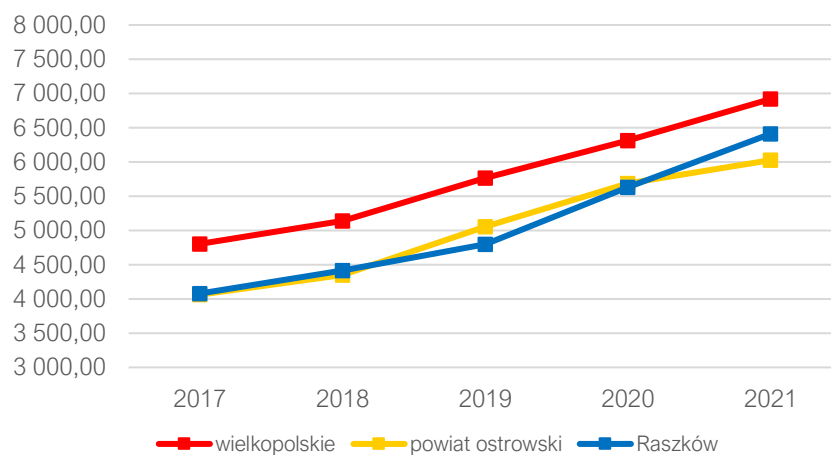
Gmina i Miasto Raszków planuje rozwój instalacji OZE. Określone w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Nr XIX/142/2012 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 30 października 2012 roku lokalizacje elektrowni wiatrowych to obszary miejscowości: Grudzielec, Moszczanka, Skrzebowa, Szczurawice, Bieganin, Przybysławice, Rąbczyn i Jaskółki.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Od roku 2016 dochody budżetu Gminy i Miasta Raszków regularnie rosły. Największy wzrost dochodów gminnych ogółem w analizowanym okresie nastąpił w latach 2019-2020 i wynosił ponad 9,8 mln zł.

Na poniższym wykresie przedstawiono dynamikę zmian średniej ilości dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Raszków na tle województwa wielkopolskiego i powiatu ostrowskiego w latach 2017-2021. Zauważyć można, że we wszystkich analizowanych jednostkach średnie dochody mieszkańców systematycznie rosły. Średnia wojewódzka na przestrzeni analizowanego wykresu przewyższała dane z powiatu ostrowskiego oraz Gminy Miasta Raszków. Dochody gminne w latach 2017-2018 oraz w 2021 roku przewyższały średni poziom dochodów powiatowych.

Ryc. 11. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

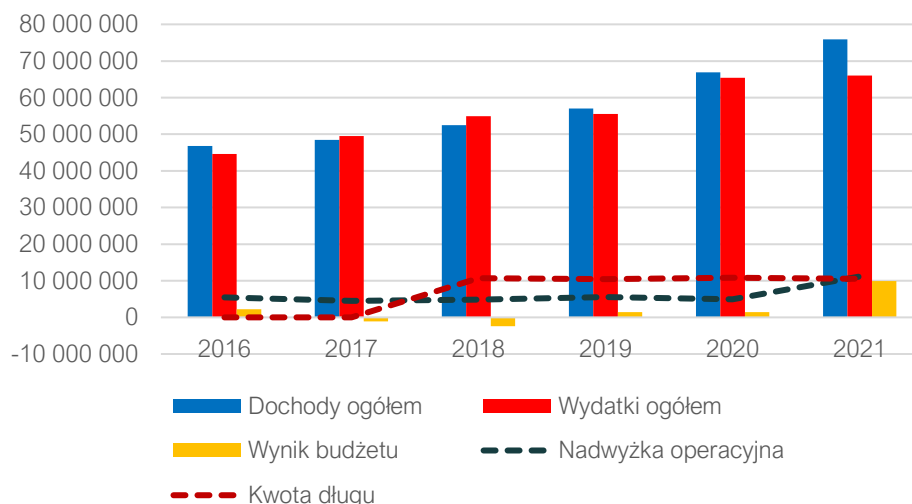
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największy udział wśród dochodów ogółem Gminy stanowią dochody bieżące. W latach 2016-2021 stanowiły one średnio 95% dochodów budżetowych. Znaczną rolę w formowaniu regularnego wzrostu dochodów ogółem odgrywają zwiększające się dochody bieżące z zakresu udziału w PIT oraz CIT, związane jest to ze zwiększeniem liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w ostatnich latach na terenie Gminy i Miasta Raszków.

Jednocześnie w okresie 2016-2021 wzrastały wydatki bieżące Gminy i Miasta Raszków. Na przestrzeni analizowanych lat różnica wydatków bieżących wyniosła ponad 19 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących.

W latach 2016-2021 nadwyżka operacyjna wynosiła średnio 5 054 333,91 zł, natomiast w roku 2021 nastąpił ponad dwukrotny wzrost nadwyżki operacyjnej, jej wysokość wyniosła 11 152 366,23 zł. Od 2018 roku zaczęto odnotowywać zadłużenie Gminy – na poziomie 10 683 250,00 zł.

W latach 2018-2021 kwota długu wynosiła średnio 10 615 750,00 zł. Ujemny wynik budżetu następował w latach 2017-2018, co spowodowane było wzmoczeniem wydatków majątkowych w tym okresie. W roku 2021 wynik budżetu był wyższy o ponad 8,4 mln zł w porównaniu do roku poprzedzającego. Jest to pozytywnie rokujący bilans finansowy, którego utrzymanie w latach obowiązywania Strategii pozwoli na realizację przedsięwzięć związanych z rozwojem gospodarczym Gminy.

Ryc. 12. Wykonanie budżetu Gminy i Miasta Raszków w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

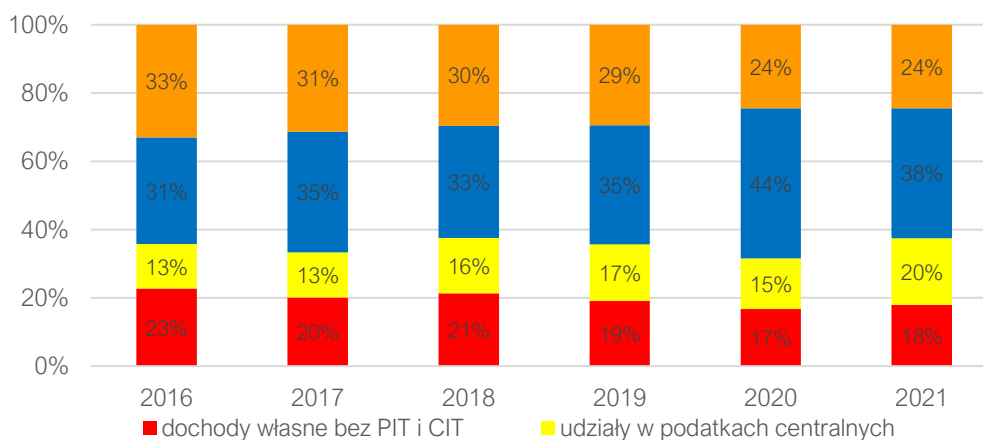
Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego wyróżnia się:

- dochody własne;
- subwencję ogólną;
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość – m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres prezentuje strukturę dochodów Gminy i Miasta Raszków w latach 2016-2021. Zauważyć można, że największy udział wśród dochodów stanowią wpływy z dotacji (w analizowanym okresie wzrost z 31% do 38%). Najniższy udział procentowy w dochodach stanowią dochody własne bez PIT i CIT, jednak zauważalny jest ich systematyczny wzrost – od 13% w 2016 r. do 20% w 2021 r.

Ryc. 13. Struktura dochodów Gminy i Miasta Raszków w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Na dochody podatkowe samorządu gminnego składają się podatki lokalne i udziały w podatkach centralnych należnych tym podmiotom. W Gminie i Mieście Raszków w latach 2016-2021 największy udział wśród dochodów podatkowych stanowiły udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), podatek od nieruchomości, oraz podatek rolny. Pozycja ostatniego z wymienionych podatków jest mocno uwarunkowana dominującą funkcją rolniczą na obszarze Gminy. W związku z niską lesistością na terenie Gminy, dochody z podatku leśnego były na niskim poziomie. Gmina nie uzyskuje dochodów z tytułu opłaty eksploatacyjnej.

Tab. 4. Dochody podatkowe Gminy i Miasta Raszków w latach 2016-2021

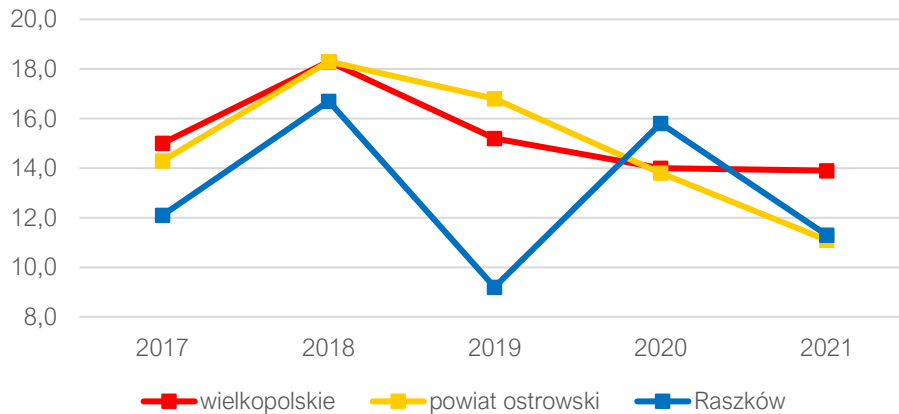
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	5 631 726,00	6 055 880,00	7 766 000,00	9 080 299,00	9 252 127,00	13 912 908,00
CIT	470 827,72	335 445,75	734 419,81	363 662,82	678 467,40	903 063,79
podatek rolny	1 041 220,12	1 024 429,79	1 015 453,96	1 086 692,94	1 159 954,23	1 151 882,59
podatek od nieruchomości	4 882 566,65	5 336 411,89	5 132 741,51	5 495 367,10	5 759 754,74	6 185 170,46
podatek leśny	28 446,00	28 263,00	28 250,00	27 269,00	27 800,00	28 116,80
podatek od środków transportowych	257 619,15	256 952,00	281 507,94	227 757,62	351 629,84	476 260,12
karta podatkowa	9 943,57	14 094,62	16 612,83	13 623,10	17 514,89	18 010,06
podatek od czynności cywilnoprawnych	343 950,69	300 280,98	328 100,34	345 799,86	397 165,95	473 552,41
wpływy z opłaty skarbowej	42 177,26	43 982,11	40 539,78	37 751,07	34 873,00	38 966,01
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki, największy udział w 2021 roku przypadła w działach:

- oświata – 31%;
- wychowanie oraz rodzina – 31%;
- administracja publiczna – 10%;
- pomoc społeczna oraz gospodarka komunalna – 8%;
- ochrona środowiska – 8%;
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 7%.

Poniższe przedstawienie graficzne ukazuje udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Mieście Raszków na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Można z niego odczytać, że wysoki udział tego rodzaju wydatku występował w latach 2018 (inwestycje drogowe - również te prowadzone we współpracy ze starostwem, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej) i 2020 (przebudowa zabytkowego pałacu w Przybysławicach, budowa sal wiejskich). W drugim z wymienionych lat gminny poziom wydatków inwestycyjnych przewyższył średnią dla powiatu i województwa.

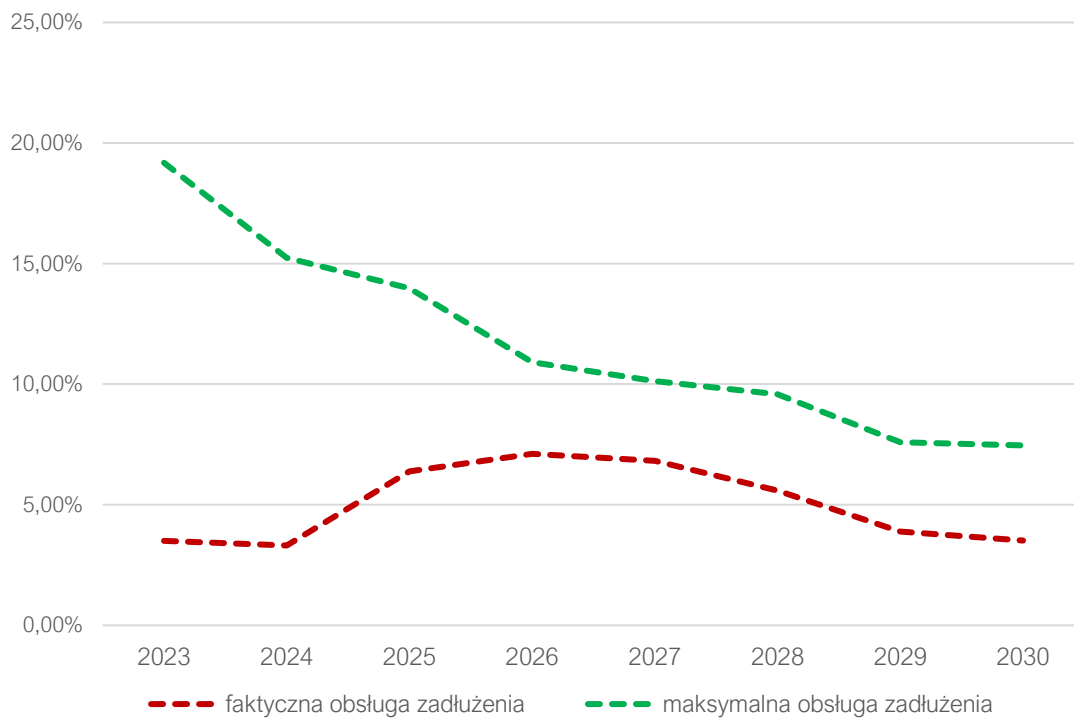

Ryc. 14. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 zgodnie z Uchwałą nr LX/416/2023 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2032. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Zaprezentowane na poniższym wykresie dane liczbowe wskazują, że Gmina i Miasto Raszków w perspektywie do 2030 roku wykazuje zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 15. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LX/416/2023 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2032.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2023-2030 na podstawie Uchwały nr LX/416/2023 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2032. Z analizy danych zauważyć można korzystną tendencję wzrostową dochodów budżetu. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą prawie 347 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – niemal 101,2 mln zł i podatku od nieruchomości – ponad 62,4 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast ponad 482 mln zł.

Tab. 5. Prognozowane środki budżetowe w latach 2023-2030 (zł)

Rok	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem	Przychody	Rozchody
		PIT	podatek od nieruchomości			
2023	77 233 283,79	10 814 750,00	6 673 600,00	88 978 044,06	12 888 010,27	1 143 250,00
2024	61 494 887,98	11 593 412,00	7 154 099,00	61 009 887,98	0	485 000,00
2025	53 683 657,00	12 132 506,00	7 486 765,00	51 588 657,00	0	2 095 000,00
2026	55 374 437,00	12 587 475,00	7 767 519,00	52 639 437,00	0	2 735 000,00
2027	56 980 296,00	12 952 512,00	7 992 777,00	54 005 296,00	0	2 975 000,00
2028	58 632 724,00	13 328 135,00	8 224 568,00	56 077 724,00	0	2 555 000,00
2029	60 274 441,00	13 701 323,00	8 454 856,00	58 469 441,00	0	1 805 000,00
2030	61 901 851,00	14 071 259,00	8 683 137,00	60 161 851,00	0	1 740 000,00
Ogółem	346 847 406,00	101 181 372,00	62 437 321,00	482 930 338,04	12 888 010,27	15 533 250,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LX/416/2023 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2032.

Biorąc pod uwagę lata historyczne, w których środki przeznaczane na inwestycje w Gminie kształtowały się na poziomie 7-10 mln zł, można wnioskować, że w latach kolejnych będą one utrzymane co najmniej na podobnym poziomie. Ze względu na dynamiczne zmiany wieloletnich prognoz finansowych należy jednak zakładać, że środki, które będą mogły zostać wykorzystane na inwestycje będą wyższe.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2021 roku Gminę i Miasto Raszków zamieszkiwało 11 797 osób, co stanowiło 7% ludności powiatu ostrowskiego. Przekładając powyższe dane na powierzchnię, gęstość zaludnienia w 2021 roku wynosiła 89 os./km².

Poniższa tabela ukazuje zmiany liczby ludności powiatu ostrowskiego w latach 2017-2021. Wśród gmin analizowanego powiatu, największą liczbą ludności charakteryzowało się Miasto Ostrów Wielkopolski stanowiące 44% ludności powiatu. Analizując dynamikę zmian liczby ludności wśród analizowanych jednostek w latach 2017-2021 można zauważyć, że największą dynamiką odznaczały się Nowe Skalmierzyce (100,5%), z kolei najniższą Miasto Ostrów Wielkopolski (99,5%). Wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności dla Gminy i Miasta Raszków osiągnął w analizowanym okresie 99,8%, co jest wartością zbliżoną do średniej i oznacza, że liczba ludności w Gminie zmniejszała się, jednak nieznacznie.

Tab. 5. Zmiany liczby ludności w powiecie ostrowskim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
powiat ostrowski	161 763	161 519	161 581	161 357	160 771	100%	99,8%
Raszków	11 893	11 901	11 849	11 881	11 797	7%	99,8%
Ostrów Wielkopolski (Miasto)	72 364	72 050	71 931	71 560	70 982	44%	99,5%
Nowe Skalmierzyce	15 430	15 478	15 563	15 625	15 759	10%	100,5%
Odolanów	14 605	14 628	14 655	14 674	14 631	9%	100,0%
Ostrów Wielkopolski (Gmina)	19 113	19 097	19 147	19 162	19 226	12%	100,1%
Przygodzice	12 096	12 123	12 179	12 232	12 292	8%	100,4%
Sieroszewice	9 680	9 663	9 684	9 660	9 579	6%	99,7%
Sośnie	6 582	6 579	6 573	6 563	6 505	4%	99,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiana liczby ludności zależy od dwóch czynników – przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Przyrost naturalny to różnica między urodzeniami żywymi, a zgonami, natomiast saldo migracji jest różnicą między zameldowaniami, a wymeldowaniami.

W danych w poniższej tabeli przedstawiono przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Raszków w roku 2021 na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Podobnie, jak we wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych, Gmina i Miasto Raszków posiada ujemny przyrost naturalny, kształtujący się w 2021 roku na poziomie 2,28 na 1 tys. mieszkańców. Wskaźnik ten był korzystniejszy niż dane wojewódzkie (-2,75) oraz powiatowe (-3,71) z tego roku. W każdym analizowanym roku średnia zmiana wskaźnika dla Gminy wynosiła -0,87. Z kolei wskaźnik salda migracji w 2021 r. dla Gminy i Miasta Raszków wyniósł -4,80, co było jedną z niższych wartości na tle powiatu ostrowskiego.

Tab. 6. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Raszków w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
wielkopolskie	-2,75	-1,20	0,60	0,08
powiat ostrowski	-3,71	-1,30	-0,10	0,10
Raszków	-2,28	-0,87	-4,80	-1,13
Ostrów Wielkopolski (Miasto)	-5,96	-1,39	-2,20	-0,08
Nowe Skalmierzyce	0,26	-0,47	7,80	1,28
Odolanów	-1,30	-2,27	-1,20	-0,20
Ostrów Wielkopolski (Gmina)	-0,47	-0,69	4,00	0,53
Przygodzice	-2,28	-1,11	5,10	0,45
Sieroszewice	-5,62	-2,00	-3,30	-0,58
Sośnie	-6,14	-2,22	-2,80	1,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

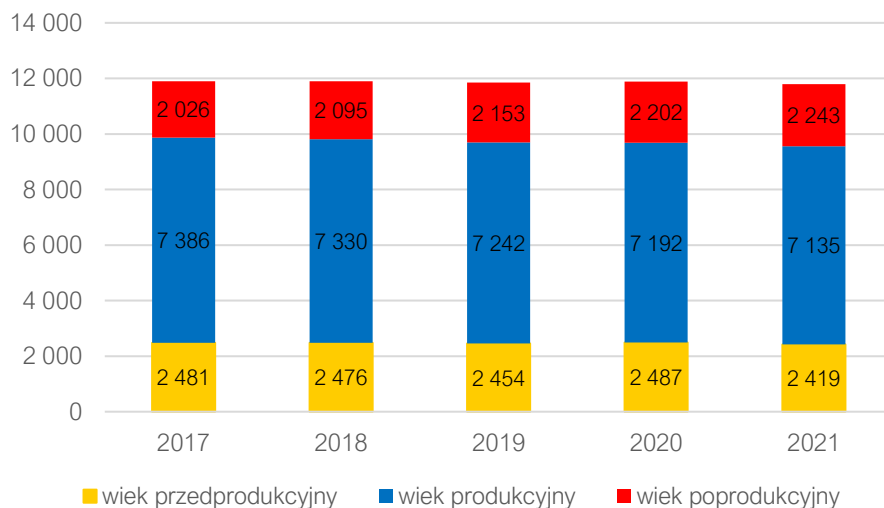
Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy i Miasta Raszków, zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika tego wskaźnika dla Gminy i Miasta Raszków w latach 2017-2021 wyniosła 120%, jest to wartość wyższa, aniżeli średnia wojewódzka i powiatowa (116%). Podobna sytuacja dotyczy dynamiki dla udziału w ogólnej liczbie ludności mieszkańców w wieku kreatywnym (25-34 lata). Dynamika tego zjawiska dla Gminy i Miasta Raszków (91%) w latach 2017-2021 ponownie była wyższa niż średnia wojewódzka (85%) i powiatowa (90%).

Tab. 7. Wskaźniki demograficzne dla Gminy i Miasta Raszków w 2017 i 2021 roku

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%)			senioralne obciążenie demograficzne (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
wielkopolskie	15,16	12,91	85%	23,20	26,90	116%
powiat ostrowski	15,08	13,58	90%	23,60	27,40	116%
Raszków	15,03	13,70	91%	19,70	23,70	120%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę ludności w Mieście i Gminie Raszków w latach 2017-2021. Zauważalny jest systematyczny spadek ludności w wieku produkcyjnym, na rzecz wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że zmniejsza się liczba osób aktywnych zawodowo, a zwiększa się liczba osób starszych, co potwierdza starzenie się społeczeństwa – jest to jednak zjawisko charakterystyczne dla całego kraju.

Ryc. 16. Struktura ludności w Gminie i Mieście Raszków w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ponadto, prognoza demograficzna opracowana przez Główny Urząd Statystyczny zakłada, że w ciągu czternastu lat (2016-2030), w Gminie i Mieście Raszków:

- udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem obniży się z 20,84% do 18,63%;
- udział liczby osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności ogółem obniży się z 62,48% do 59,29%;
- udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem zwiększy się z 16,67% do 22,09%.

Powyższa prognoza wskazuje na dalszą tendencję starzenia się społeczeństwa – spadek liczby ludzi aktywnych zawodowo na obszarze Gminy i Miasta Raszków w perspektywie do roku 2030.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy i Miasta Raszków nie funkcjonują żłobki, dla których organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Raszków. Podmiotem oferującym opiekę nad najmłodszymi dziećmi jest prywatny klub dziecięcy „Baśniowa Kraina”, działający przy ul. Kościelnej 3 w Raszkowie. Placówka oferuje 16 miejsc, a miesięczny koszt pobytu dziecka w tej placówce wynosi 800 zł (Gmina dopłaca do pobytu dziecka miesięcznie 200 zł).

W zakresie opieki przedszkolnej aktywnie działają 2 publiczne przedszkola i 11 grup wychowania przedszkolnego w publicznych szkołach podstawowych, do których uczęszczało w 2021 roku łącznie 422 dzieci. Największą placówką jest Publiczne Przedszkole im. Smerfy w Raszkowie, do którego uczęszczało 161 dzieci w 7 grupach przedszkolnych. Jest otwarte w stałych godzinach 6:30-16:00. Najmniejszym przedszkolem na obszarze Gminy jest Oddział Przedszkolny w Szkole Filialnej w Grudzielcu, do którego w 2021 roku uczęszczało 15 dzieci w jednej grupie. Otwarte było w zmiennych godzinach: 1 dzień 8:00-13:00, 4 dni 8:00-13:30. Pełne zestawienie obiektów przedszkolnych Gminy i Miasta Raszków prezentuje poniższa tabela.

Tab. 8. Przedszkola publiczne na terenie Gminy i Miasta Raszków

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
1.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. ARKADEGO FIEDLERA I ARMII KRAJOWEJ W RASZKOWIE Z SIEDZIBĄ W POGRZYBOWIE	46	2	23	8.00-16.00
2.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO W JANKOWIE ZALEŚNYM	24	1	24	1 dzień 8.00-13.00; 4 dni 8.00-13.30 (logopedia religia)
3.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ W LIGOCIE	25	1	25	1 dzień 8.00-13.00; 4 dni 8.00-13.30 (logopedia religia)
4.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ W BIEGANINIE IM. DANUTY SIEDZIKÓWNY PS. „INKA”	16	1	16	1 dzień 8.00-13.00; 4 dni 8.00-13.30 (logopedia religia)
5.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. ŚW. JANA PAWŁA II W RADŁOWIE	94	4	23,5	6.30-16.15
6.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ W KORYTACH ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. ORŁA BIAŁEGO W KORYTACH	24	1	24	1 dzień 8.00-13.00; 4 dni 8.00-13.30 (logopedia religia)
7.	PUBLICZNE PRZEDSZKOLE W KORYTNICY ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. ORŁA BIAŁEGO W KORYTACH	17	1	17	1 dzień 8.00-13.00; 4 dni 8.00-13.30 (logopedia religia)
8.	PUBLICZNE PRZEDSZKOLE IM. SMERFY W RASZKOWIE	161	7	23	6.30-16.00
9.	ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY W SZKOLE FILIALNEJ W GRUDZIELCU	15	1	15	1 dzień 8.00-13.00; 4 dni 8.00-13.30 (logopedia religia)

	SZKOŁA PODSTAWOWA W BIEGANINIE				
--	--------------------------------	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta.

Dane zamieszczone w poniższej tabeli dotyczą analizy statystycznej funkcjonowania opieki przedszkolnej na obszarze Gminy i Miasta Raszków w latach 2016-2021. Udział dzieci objętych opieką przedszkolną był wyższy na końcu (rok 2021 – 84,95%), niż na początku analizowanego okresu (rok 2016 – 81,02%). Liczba dzieci zameldowanych na terenie Gminy i Miasta Raszków, a uczęszczających do przedszkoli położonych w innych gminach od roku 2017 stopniowo rosła. Jednocześnie od 2018 roku (w latach 2019-2020 na tym samym poziomie) rosła liczba dzieci z terenu innych gmin uczęszczających do przedszkoli na terenie Gminy i Miasta Raszków. Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym w analizowanym okresie zmieniał się dynamicznie osiągając najniższy poziom w 2018 roku (489 zł), a najwyższy w 2020 roku (841 zł). Ten sam koszt utrzymania w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej był na przestrzeni analizowanych lat średnio dwa razy niższy, jednak od 2017 roku stopniowo wzrastał, osiągając w 2021 roku poziom 378,45 zł.

Tab. 9. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie i Mieście Raszków

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	81,02	84,16	87,62	85,18	85,6	84,95
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	56	43	45	49	67	68
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	30	18	8	10	10	16
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	538,98	441,66	489,13	667,10	841,14	828,67
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej (zł)	376,34	236,02	267,05	284,05	357,51	378,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta.

Edukacja

Na terenie Gminy i Miasta Raszków funkcjonuje 6 szkół podstawowych. Największą placówką szkolną jest Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera i Armii Krajowej w Raszkowie z siedzibą w Pogrzebowie. W roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do niej 481 uczniów (47,9% uczniów szkół całej Gminy). Posiadała liczbę 22 oddziałów, ze średnią wielkością 21,9. Liczba etatów nauczycieli wyniosła 46,1. Najmniejszą placówką szkolną w Gminie jest Szkoła Podstawowa im. Powstania Wielkopolskiego w Jankowie Zalesnym z liczbą uczniów w roku szkolnym 2019/2020 – 56. Placówka posiadała 8 oddziałów ze średnią wielkością 7, liczba etatów nauczycieli wyniosła 12,3. W żadnej ze szkół zlokalizowanych w granicach Gminy i Miasta Raszków nie funkcjonował zmianowy system pracy.

Tab. 10. Szkoły podstawowe na terenie Gminy i Miasta Raszków

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
1.	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ARKADEGO FIEDLERA I ARMII KRAJOWEJ W RASZKOWIE Z SIEDZIBĄ W POGRZYBOWIE	481	22	21,9	46,1	nie
2.	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO W JANKOWIE ZALEŚNYM	56	8	7	12,3	nie
3.	SZKOŁA PODSTAWOWA W LIGOCIE	71	8	8,9	12,7	nie
4.	SZKOŁA PODSTAWOWA W BIEGANINIE IM. DANUTY SIEDZIKÓWNY PS. „INKA”	92	9	10,2	14,3	nie
5.	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ŚW. JANA PAWŁA II W RADŁOWIE	170	8	21,3	23,2	nie
6.	ZESPÓŁ SZKÓŁ W KORYTACH SZKOŁA PODSTAWOWA W KORYTACH	134	11	12,21	19,1	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta.

Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy i Miasta Raszków od 2018 roku stopniowo spadała, w 2021 roku osiągając poziom 1056 uczniów. Od 2019 roku odnotowano tendencję wzrostową wśród uczniów zameldowanych w granicach Gminy i Miasta Raszków, a uczęszczających do szkół na terenie innych gmin, w 2021 roku liczba takich uczniów wyniosła 329.

Tab. 11. Liczba uczniów w szkołach na terenie Gminy i Miasta Raszków i na terenie innych gmin

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	1212	1195	1263	1084	1091	1056
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	284	278	312	291	315	329

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta.

W poniższym zestawieniu zaprezentowano stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy i Miasta Raszków w roku szkolnym 2019/2020. Porównując ten stan z danymi z tabeli nr 10 można zauważyć, że największa liczba sal lekcyjnych na oddział szkolny znajduje się w Szkole Podstawowej w Korytach (1,45 sali na oddział), w najmniejszym stopniu w tym względzie odpowiada na zapotrzebowanie uczniów Szkoła Podstawowa im. Powstania Wielkopolskiego w Jankowie Zaleśnym (0,75 sali na oddział). W zakresie wyposażenia sal w projektory multimedialne najlepiej wyposażoną placówką jest Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Radłowie (1,6 projektora na salę lekcyjną), a najgorzej wyposażoną jest w tym aspekcie Szkoła Podstawowa w Korytach (0,63 projektora na salę lekcyjną). W największym stopniu skomputeryzowana jest Szkoła Podstawowa im. Powstania Wielkopolskiego w Jankowie Zaleśnym

(1 komputer na 3,11 uczniów), a w najmniejszym stopniu Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Radłowie (1 komputer na 8,95 uczniów).

Tab. 12. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy i Miasta Raszków w roku szkolnym 2019/2020

Nazwa szkoły:	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ARKADEGO FIEDLERA I ARMII KRAJOWEJ W RASZKOWIE Z SIEDZIBĄ W POGRZYBOWIE	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO W JANKOWIE ZALEŚNYM	SZKOŁA PODSTAWOWA W LIGOCIE	SZKOŁA PODSTAWOWA W BIEGANINIE IM. DANUTY SIEDZIKÓWNY PS. „INKA”	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ŚW. JANA PAWŁA II W RADŁOWIE	ZESPÓŁ SZKÓŁ W KORYTACH SZKOŁA PODSTAWOWA W KORYTACH
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	30	6	8	11	10	16
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	hala sportowa – bardzo dobry, 2 sale gimnastyczne – dobry	sala gimnastyczna – dobry	zastępcza sala gimnastyczna –dobry	boisko szkolne – do remontu	boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią; sala ćwiczeń 142 m ² – podłoga i ściany do remontu	sala gimnastyczna – dobry
Pracownie językowe	nie	nie	nie	nie	tak	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	Sportowe - tak	nie	nie	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	56	18	10	15	19	34
Projektory multimedialne (szt.)	31	6	7	7	16	10
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak	nie	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak	tak	nie	tak	tak
Świetlice (godziny otwarcia)	6:30-8:00, 11:30-16:00	7:00-8:00, 13:00-16:00	13:00-15:00	5 godzin tygodniowo opieka nad uczniami dojeżdżającymi	06:30-8:00; 12:00-16:15	14 godzin tygodniowo opieka nad uczniami dojeżdżającymi
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	tak	tak	Tak, ale niewystarczający	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak	nie	nie	nie	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	21	1	1	3	8	4

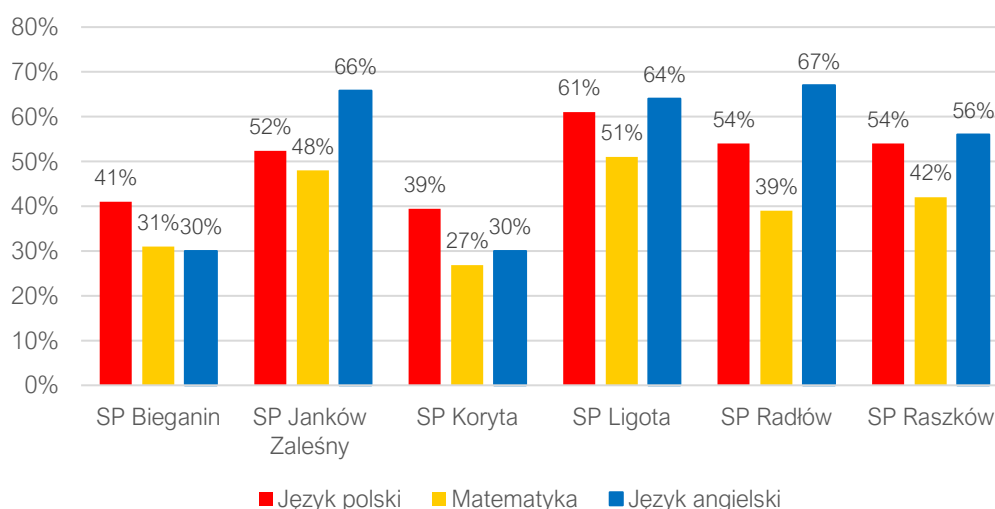
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta.

Przywozy i odwozy dzieci do szkół i przedszkoli na terenie Gminy i Miasta Raszków w 2021 roku realizowane były przez Usługi Autokarowe „CELTUR TOURIST” Leszek Przekwas, zgodnie z wynikiem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie podstawowym bez negocjacji na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych pn. Dowozy i odwozy dzieci do szkół i przedszkoli na terenie Gminy i Miasta Raszków w 2021 roku. Przywozy były realizowane za pomocą 3 autobusów szkolnych a odwozy za pomocą 4 autobusów szkolnych.

Głównym kierunkiem dojazdu uczniów szkół ponadpodstawowych jest miasto Ostrów Wielkopolski, w którym znajdują się następujące placówki:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Ks. J. Kompały i W. Lipskiego (odległość 11,8 km z miasta Raszków);
- II Liceum Ogólnokształcące im. Wł. Reymonta (odległość 12 km z miasta Raszków);
- III Liceum Ogólnokształcące (odległość 11,9 km z miasta Raszków);
- IV Liceum Ogólnokształcące (odległość 11,9 km z miasta Raszków);
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. J. Gniazdowskiego (odległość 11,2 km z miasta Raszków);
- Zespół Szkół Usługowych (odległość 10,7 km z miasta Raszków);
- Zespół Szkół Budowlano-Energetycznych (odległość 10,8 km z miasta Raszków);
- Zespół Szkół Technicznych (odległość 9,4 z miasta Raszków);
- Zespół Szkół Transportowo-Elektrycznych Centrum Kształcenia Ustawicznego (odległość 12,3 km z miasta Raszków);
- Liceum Ogólnokształcące Sióstr Salezjanek (odległość 11,7 km z miasta Raszków).

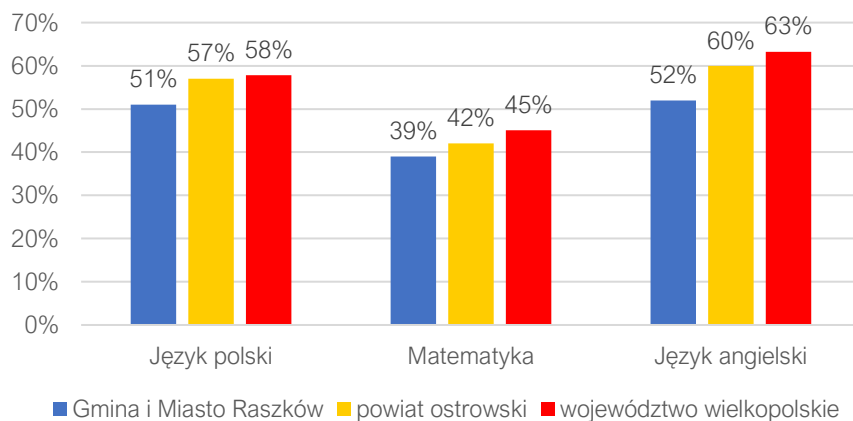
Do najbardziej wymiernych wyznaczników postępu edukacji w danej jednostce terytorialnej są wyniki egzaminów przeprowadzanych w szkołach funkcjonujących na danym terenie. Poniższy wykres przedstawia rezultaty egzaminu ósmoklasisty dla wszystkich sześciu szkół podstawowych zlokalizowanych w granicach Gminy i Miasta Raszków w 2021 roku. Najwyższe wyniki z języka polskiego (średnia 61%) oraz matematyki (średnia 51%) uzyskali uczniowie SP Ligota – należy jednak zaznaczyć, że była to szkoła z drugą najmniejszą liczbą uczniów przystępujących do egzaminu w Gminie (10 uczniów). Egzamin z języka angielskiego został najlepiej napisany w SP Radłów (średnia 67%). Najniższe rezultaty ze wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych odnotowano w SP Koryta (j. polski – średnia 39,40%, matematyka – średnia 26,86%, j. angielski – średnia 29,96%).

Ryc. 3. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie i Mieście Raszków w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy i Miasta Raszków 2021.

Poniższe przedstawienie graficzne prezentuje porównanie średniej wyników egzaminu ósmoklasisty w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Można z niego odczytać, że średnie gminne rezultaty egzaminacyjne były na niższym poziomie od średnich powiatowych i wojewódzkich. Największa różnica dotyczyła rezultatów w egzaminie z języka angielskiego (11,26% różnicy województwo-Gmina), a najmniejsza z matematyki (6,07% różnicy województwo-Gmina). Analizując wyniki egzaminu należy wziąć pod uwagę fakt, że w roku szkolnym 2020/2021 nauka uczniów w dużym stopniu była przeprowadzana zdalnie (pandemia koronawirusa SARS-Cov-2), co miało znaczący wpływ na rezultaty dydaktyczne.

Ryc. 18. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie i Mieście Raszków w roku 2021 na tle powiatu i województwa
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy i Miasta Raszków 2021.

Najbardziej uzdolnieni uczniowie pobierający naukę w szkołach podstawowych na terenie Gminy i Miasta Raszków mogą ubiegać się o przyznanie Stypendium Burmistrza Gminy i Miasta Raszków. Stypendium Burmistrza Gminy i Miasta Raszków jest przyznawane w formie świadczenia pieniężnego i wypłacane raz w roku szkolnym.

Poniższe zestawienie przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w Gminie i Mieście Raszków w latach 2016-2021. W analizowanym okresie odnotowano stały wzrost wydatków w tym dziale (różnica na przestrzeni sześciu lat wyniosła ponad 5,9 mln zł). Największy udział w wydatkach stanowiły wynagrodzenia i pochodne. Wydatki majątkowe stanowiły średnio ok. 2% wydatków ogółem. Na przestrzeni analizowanego okresu zauważyć można spadek wpływów pozyskanych z subwencji oświatowej (obniżenie stopnia pokrycia wydatków z 75% do 56%). W związku z tym, zadania oświatowe w coraz większym stopniu realizowane są ze środków własnych Gminy.

Tab. 13. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie i Mieście Raszków w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	14 567 842,98	14 956 166,98	16 233 794,88	16 995 302,43	18 329 991,95	20 508 896,41
Wydatki bieżące, w tym:	14 405 686,69	14 687 965,69	15 659 400,94	16 917 804,67	18 235 236,95	19 616 308,39
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>11 245 689,71</i>	<i>11 333 540,28</i>	<i>12 034 695,15</i>	<i>13 005 918,55</i>	<i>14 079 060,57</i>	<i>14 932 862,35</i>
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	<i>3 159 996,98</i>	<i>3 354 425,41</i>	<i>3 624 705,79</i>	<i>3 911 886,12</i>	<i>4 156 176,38</i>	<i>4 683 446,04</i>
Wydatki majątkowe	162 156,29	268 201,29	574 393,94	77 497,76	94 755,00	892 588,02
SUBWENCJA OŚWIATOWA	10 898 772,00	10 935 552,00	11 084 409,00	11 696 161,00	11 399 442,00	11 490 295,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	3 669 070,98	4 020 614,98	5 149 385,88	5 299 141,43	6 930 549,95	9 018 601,41
Stopień pokrycia	75%	73%	68%	69%	62%	56%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W roku szkolnym 2021/2022 uczniowie i nauczyciele wyjechali na wycieczki szkolne dofinansowane z programu „Poznaj Polskę”. Uczniowie odwiedzali miejsca związane z historią i kulturą oraz największymi osiągnięciami nauki. Zorganizowano 12 wycieczek szkolnych, w których udział wzięło łącznie 438 uczniów.

Uchwałą nr VI/33/2019 z dnia 27 lutego 2019 roku Rada Gminy i Miasta Raszków przyjęła Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów z terenu Gminy i Miasta Raszków. Realizacja Programu ma na celu przyniesienie korzyści zarówno dla uczniów jak i szkół. Zakłada wzrost motywacji uczniów i nauczycieli oraz rozwój kreatywności i umiejętności uczniów, a także wzrost liczby laureatów konkursów przedmiotowych i olimpiad. Przyjęcie przez Gminę i Miasto Raszków Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów upoważnia do podjęcia uchwały w sprawie zasad udzielania pomocy uzdolnionym uczniom z terenu Gminy i Miasta Raszków.

Gmina i Miasto Raszków przystąpiła do programu „Laboratoria Przyszłości” i pozyskała środki finansowe dla szkół podstawowych na zakup nowoczesnego sprzętu, w tym drukarek 3D, mikrokontrolerów, robotów czy sprzętu do nagrań. W ramach Programu uczniowie w każdej szkole Gminy będą mogli prowadzić ciekawe eksperymenty, uczyć się pracy w grupie, rozwijać własne talenty, a także zdobywać nowe kompetencje i umiejętności ważne na kolejnych etapach edukacji oraz pomocne w wyborze przyszłej ścieżki

rozwoju zawodowego. W ramach Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”, który realizowany jest przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, w 2021 r. Gmina i Miasto Raszków pozyskała środki finansowe na uczestnictwo w programie „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”. Udział w Programie pozwala na tworzenie warunków dla rozwoju czytelnictwa poprzez zapewnienie środków na realizację określonych przedsięwzięć i inicjatyw poprzez zakup książek będących nowościami wydawniczymi, realizację działań promujących czytelnictwo, zakup sprzętu komputerowego do wykorzystania przez nauczyciela bibliotekarza, zakup oprogramowania dla bibliotek, zakup elementów wyposażenia wnętrza biblioteki, w szczególności regałów, półek, biurek, szaf, foteli i elementów oświetlenia.

Kultura i sport

Głównym ośrodkiem życia kulturalno-oświatowego i rekreacyjnego Gminy i Miasta Raszków jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Raszkowie. Misją instytucji jest tworzenie szerokiej oferty kulturalnej z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych i środowisk. Upowszechnianie kultury oraz integracja społeczności lokalnej stanowią nadrzędne cele instytucji, które realizowane są przez następujące działania:

- organizowanie czasu wolnego mieszkańców (zabawy, festyny, koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy, zajęcia aerobiku);
- rozwijanie zainteresowań poprzez prowadzenie kółek zainteresowań takich jak: wokalne, teatralne, taneczne, plastyczne, kulinarne, szachowe, śpiew chóralski, gra na instrumentach muzycznych;
- organizowanie uroczystości związanych ze świętami narodowymi, rocznicami oraz imprez kultywujących tradycje regionalne;
- zapewnienie miejsca do zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży;
- zorganizowane zajęcia animacyjno-rekreacyjne dla dzieci w okresie wakacji letnich i ferii zimowych;
- pomoc w działalności Klubu Seniora, Biura Kombatantów oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Raszkowskiej;
- współpraca z placówkami oświatowymi, instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami z terenu Gminy i Miasta Raszków, instytucjami kultury powiatu ostrowskiego.

Do zajęć stałych realizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Raszkowie w 2022 roku należały:

- próby zespołu muzyki dawnej „Effascinato”;
- próby grup wokalnych zespołu „Trema”;
- próby Raszkowskiego Chóru;
- próby zespołów tańca ludowego „Głogowanie” i „Swojacy”;
- próby zespołu folklorystycznego „Jankowanie Zaleśni i Łąkocanie”;
- Mix taneczny dla dzieci i młodzieży;
- Akademia Sztuki Cyrkowej;
- zajęcia rytmiczne;
- próby dziecięcego teatru „Igraszka”;
- próby teatru amatorskiego „Trzy po trzy”;
- zajęcia plastyczne pracowni Hand Made;
- zajęcia szachowe;
- zajęcia zespołu tańca współczesnego „Balans”.

Od 2007 roku Urząd Gminy i Miasta Raszków publikuje biuletyn informacyjny „Goniec Raszkowski”. Na jego łamach zamieszczane są informacje dotyczące funkcjonowania Urzędu, wiadomości o istotnych zmianach w prawie lokalnym oraz relacje z wydarzeń kulturalnych na obszarze Gminy.

MGOK w Raszkowie jest organizatorem wielu cyklicznych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. Do nich zaliczyć można dwie duże imprezy plenerowe: Powitanie Lata oraz Dożynki Gminne, Raszkowskie Spotkania Muzyczne realizowane z Towarzystwem Śpiewu w Raszkowie, Gminne Prezentacje Kół Gospodyń Wiejskich oraz Wielkopolski Konkurs Piosenki Mikrofonik. Wachlarz kulturalnych propozycji uzupełniony jest ofertą organizowanych wystaw, koncertów, spektakli, turniejów oraz zajęć kulturalno-integracyjnych dla dzieci w okresie ferii i wakacji letnich. W ramach popularyzacji aktywności fizycznej połączonej z poznawaniem lokalnych tradycji w Gminie i Mieście Raszków realizowany jest tzw. Questing, którego głównym założeniem jest odkrywanie dziedzictwa miejsca poprzez przemierzanie nieoznakowanych szlaków. Celem przejścia danej trasy jest rozwiązanie zagadek logicznych, historycznych i terenowych, po to by na końcu podróży

odkryć ukryty skarb. Na terenie Gminy wytyczone są 3 trasy questowe: Raszków, Moszczanka, Bugaj, Pogrzybów.

Na terenie Gminy i Miasta Raszków funkcjonują dwa obiekty biblioteczne: Raszkowska Biblioteka Publiczna w Raszkowie oraz jej filia w Ligocie. Do podstawowych zadań instytucji należy gromadzenie, opracowanie i udostępnianie księgozbioru oraz czasopism. W ramach biblioteki funkcjonują: wypożyczalnia dla dorosłych, wypożyczalnia dla dzieci i młodzieży oraz czytelnia z kąciem czytelniczym. W ramach współpracy dydaktycznej pracownicy odwiedzają przedszkola i szkoły Gminy i Miasta Raszków w związku z ogólnopolskimi akcjami „Cała Polska Czyta Dzieciom” oraz „Mała książka wielki człowiek – Z Książką na Start” czy organizowanymi warsztatami literacko-plastycznymi. Od wielu lat Biblioteka prowadzi akcję pt. „Koszyk książek dla Przedszkola”, która polega na systematycznej wymianie książek w punktach przedszkolnych. W roku 2021 zarejestrowano 1225 użytkowników biblioteki, którzy wypożyczyli na zewnątrz 37 042 książek. Stan księgozbioru jakim dysponuje biblioteka to 62 195 woluminów. Ponadto biblioteka umożliwia dostęp do codziennej prasy.

W granicach Gminy i Miasta Raszków funkcjonuje 11 podmiotów realizujących zadania w zakresie działalności sportowej, których Gmina jest organem prowadzącym. Organizacje oferują rozmaite zajęcia dotyczące zarówno dyscyplin indywidualnych (tenis stołowy, bieg na orientację, aerobik, kick boxing, wędkarstwo oraz strzelectwo), jak i sportów zespołowych (kolarstwo, piłka nożna, siatkówka). Podmioty mają swoje siedziby zlokalizowane w Raszkowie, Pogrzybowie, Radłowie, Przybysławicach oraz w Ligocie.

Tab. 14. Podmioty realizujące zadania w zakresie sportu, których gmina jest organem prowadzącym

Nazwa podmiotu	Lokalizacja	Podstawowa oferta dla mieszkańców
Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy	Raszków, ul. Jarocińska 19b	kolarstwo
Raszkowski Ludowy Klub Tenisa Stołowego Ochman	Raszków, ul. Pleszewska 28	tenis stołowy
Uczniowski Klub Sportowy Arkady w Raszkowie	Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej i Arkadego Fiedlera w Raszkowie, Pogrzybów 1A	bieg na orientację, aerobik
Ludowy Klub Sportowy Raszkowianka w Raszkowie	Raszków, ul. Jarocińska 19b	piłka nożna
Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy w Raszkowie	Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera i Armii Krajowej w Raszkowie z siedzibą w Pogrzybowie	zawody sportowe
Klub Sportowy Volley Raszków	Raszków, ul. Jarocińska 26a	siatkówka
Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Sokół w Radłowie	Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Radłowie, Radłów, ul. Wiejska 52	Ogólne zajęcia rozwojowe i rekreacyjne
Kick-Boxing Club Raszków	Przybysławice 9	kick-boxing
Raszkowskie Towarzystwo Wędkarskie	Raszków, ul. Koźmińska 8	wędkarstwo
Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Kazimierza Jagielskiego w Raszkowie	Raszków, ul. Koźmińska 8	strzelectwo
Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Władysława Frąszczaka Ligota-Korytnica-Koryta	Ligota, ul. Krotoszyńska 2	strzelectwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta.

Wyżej wymienione podmioty w ramach swej działalności mogą korzystać z następujących obiektów sportowych zlokalizowanych w granicach Gminy:

- Boisko sportowe w Raszkowie (piłka nożna);
- Boisko sportowe w Szczurawicach (piłka nożna);
- Strzelnica w Ligocie (strzelectwo);
- Strzelnica w Raszkowie (strzelectwo);
- Kąpielisko „Kąpielka” Pogrzybów (wypoczynek letni).

Bazę sportową dopełniają 4 przyszkolne boiska w miejscowościach Janków Zaleśny, Jaskółki, Ligota oraz Grudzielec, wybudowane przez Gminę w 2022 roku a także fit-parki – siłownie plenerowe w Raszkowie, Skrzebowej i Niemojewcu. Wielofunkcyjne place zabaw zlokalizowane są w Raszkowie, Radłowie, Skrzebowej, Jankowie Zaleśnym, Bieganinie oraz Grudzielcu Nowym. Ponadto, do dyspozycji mieszkańców Gminy są sale wiejskie położone w miejscowościach: Bugaj, Rąbczyn, Janków Zaleśny, Bieganin, Koryta, Korytnica, Drogosław, Jaskółki, Jelitów, Ligota, Niemojewiec, Głogowa, Grudzielec, Grudzielec Nowy, Przybysławice-Pogrzybów, Moszczanka-Skrzebowa, Sulisław, Szczurawice oraz Walentynów.

W Gminie i Mieście Raszków swą działalność realizują Koła Gospodyń Wiejskich we wszystkich miejscowościach Gminy poza miejscowością Bugaj.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

W miejscowości Raszków zlokalizowany jest komisariat Policji, należący do struktur Komendy Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim. W ramach funkcjonowania jednostki policyjnej obszar Gminy i Miasta Raszków został podzielony na trzy dzielnice o znaczeniu interwencyjnym:

- Dzielnica nr 1, obejmująca miejscowości: Bugaj, Drogosław, Głogowa, Józefów, Korytnica, Koryta, Ligota. Do działań priorytetowych należą: zapobieganie zakłócaniu porządku publicznego zaśmiecania i spożywania alkoholu na terenie sklepu spożywczego Lewiatan i przystanku autobusowego w miejscowości Korytnica;
- Dzielnica nr 2, obejmująca miejscowości: Bieganin, Grudzielec, Grudzielec Nowy, Jelitów, Moszczanka, Rąbczyn, Skrzebowa, Szczurawice, Jaskółki, Radłów. Do działań priorytetowych należą: przeciwdziałanie wałęsającym się bezpańskim psom, które zagryzają zwierzęta domowe w obszarze Osiedla Robotniczego i ul. Wiejskiej w Radłowie;
- Dzielnica nr 3, obejmująca miejscowości: Janków Zaleśny, Niemojewiec, Pogrzybów, Przybysławice, Sulisław, Walentynów. Raszków. Do zadań priorytetowych należą: zapobieganie spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych, zaśmiecania oraz niestosowania się do zakazu obowiązującego w godzinach 23:00-5:00 na obszarze Zalewu „Kąpielka” w miejscowości Pogrzybów.

W granicach Gminy i Miasta Raszków funkcjonuje 18 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Zlokalizowane są w miejscowościach: Bieganin, Bugaj, Drogosław, Głogowa, Grudzielec Nowy, Janków Zaleśny, Jaskółki, Korytnica, Ligota, Moszczanka, Niemojewiec, Przybysławice, Radłów, Raszków, Rąbczyn, Sulisław, Szczurawice i Walentynów. Gminne jednostki OSP zrzeszają 977 członków, w tym 71 kobiet. Siedem z osiemnastu jednostek wyposażonych jest w średnie samochody ratowniczo-gaśnicze ze zbiornikiem wodnym 2500 litrów. Kolejnych pięć jednostek zaopatrzonych jest w samochody lekkie. Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego włączona jest jednostka OSP Raszków. Prócz standardowych działań pożarniczo-ratowniczych, jednostki OSP zajmują się organizacją zawodów sportowo-pożarniczych dla grup

bojowych i Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, konkursów plastycznych dla dzieci i młodzieży, turniejów sportowych i wiedzy pożarniczej oraz ćwiczeń na obiektach OSP.

Tab. 15. Wykaz jednostek OSP w Gminie i Mieście Raszków

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Raszków	Raszków, ul. Koźmińska 8	TAK
OSP Bieganin	Bieganin 27 A	NIE
OSP Bugaj	Bugaj	NIE
OSP Drogosław	Drogosław 13	NIE
OSP Głogowa	Głogowa 18 A	NIE
OSP Grudzielec Nowy	Grudzielec Nowy 30	NIE
OSP Janków Zalesny	Janków Zalesny 8a	NIE
OSP Jaskółki	Jaskółki 29	NIE
OSP Korytnica	Korytnica 25a	NIE
OSP Ligota	ul. Krotoszyńska 2	NIE
OSP Moszczanka	Moszczanka 68	NIE
OSP Niemojewiec	Niemojewiec 18	NIE
OSP Przybysławice	Przybysławice	NIE
OSP Radłów	Radłów, ul. Wiejska 53	NIE
OSP Rąbczyn	Rąbczyn 30	NIE
OSP Sulisław	Sulisław 24	NIE
OSP Szczurawice	Szczerawice 16	NIE
OSP Walentynów	Walentynów	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta.

W Gminie i Mieście Raszków funkcjonuje Zespół Zarządzania Kryzysowego. Dysponuje magazynem przeciwpowodziowym i zarządzania kryzysowego.

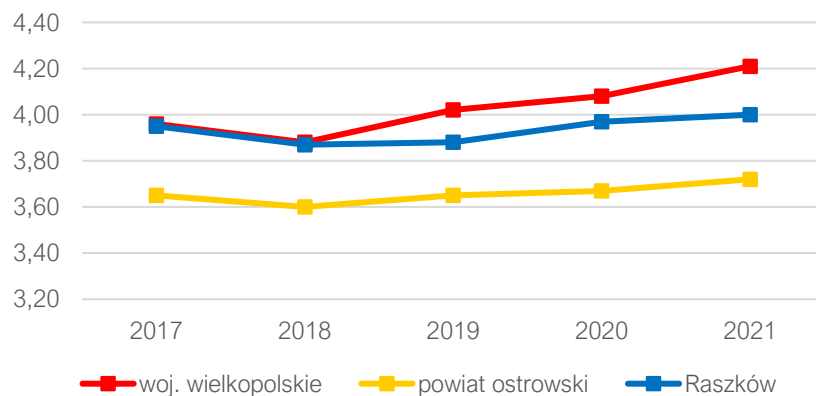

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Na obszarze Gminy i Miasta Raszków funkcjonują organizacje i stowarzyszenia, których działalność dotyczy m.in. zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie rozwoju ich zainteresowań, promowania zdrowego trybu życia i pielęgnowania wartości lokalno-kulturowych Gminy. Są to:

- Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy;
- Raszkowski Ludowy Klub Tenisa Stołowego Ochman;
- Uczniowski Klub Sportowy Arkady w Raszkowie;
- Ludowy Klub Sportowy Raszkowianka w Raszkowie;
- Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy w Raszkowie;
- Klub Sportowy Volley Raszków;
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Sokół w Radłowie;
- Kick-Boxing Club Raszków;
- Raszkowskie Towarzystwo Wędkarskie;
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Kazimierza Jagielskiego w Raszkowie;
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Władysława Frąszczaka Ligota-Korytnica-Koryta;
- Stowarzyszenie Razem Łatwiej;
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Raszkowskiej;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Wsi Moszczanka i Skrzebowa;
- Towarzystwo Przyjaciół Kościoła Parafialnego w Pogrzebowie;
- Stowarzyszenie Kulturalne Towarzystwo Śpiewu w Raszkowie.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Analizując dane z poniższego wykresu dla lat 2017-2021, zauważyć można, że liczba tego rodzaju podmiotów w Gminie i Mieście Raszków od 2018 roku stale wzrasta. Jednocześnie w całym analizowanym okresie liczba podmiotów w Gminie przewyższała średnią z powiatu ostrowskiego.

Ryc. 19. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina i Miasto Raszków ma podpisane umowy o współpracy partnerskiej z gminami Dourges (Francja) i Palata (Włochy). Wspólne działania dotyczą realizacji przedsięwzięć kulturalnych rozwijających i wzbogacających lokalne społeczności. Ponadto w 2022 roku jako jeden z dwóch Obszarów Funkcjonalnych Unii Europejskiej w Polsce, Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, w której skład wchodzi Gmina i Miasto Raszków, rozpoczęła współpracę z Bankiem Światowym i Komisją Europejską. Wspólne działania opierać się będą na opracowaniu projektu, którego założenia będą skoncentrowane na wspieraniu Obszarów

Funkcjonalnych w Unii Europejskiej, planowania, realizacji projektów oraz bardziej efektywnego i zrównoważonego rozwoju.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańcy Gminy i Miasta Raszków mogą korzystać z usług Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Lekarzy Rodzinnych i Pediatrów „ZDRÓWKO” s.c. w Raszkowie, Raszków, ul. Koźmińska 20.

W leki i pozostałe produkty medyczne mieszkańcy mogą zaopatrywać się w trzech punktach aptecznych zlokalizowanych w miejscowości Raszków:

- Apteka „PARACELSUS”, Raszków, ul. Rynek 11;
- Apteka „RETIRO”, Raszków, ul. Jarocińska 3;
- Apteka „Rodzinna”, Raszków, ul. Koźmińska 20;
- DOZ Punkt Apteczny Dbam o Zdrowie, Ligota, ul. Ostrowska 15.

W Raszkowie funkcjonuje baza ratownictwa medycznego, która służy mieszkańcom Gminy oraz północnej części powiatu Ostrowskiego. Bazę stanowi siedziba zespołu ratowniczego, ambulans oraz obiekt garażowy.

W ramach polityki prorodzinnej samorząd gminny realizuje program „Raszkowska Karta Rodziny 3+”. Karta przyznawana rodzinom posiadającym troje i więcej dzieci, umożliwia korzystanie z oferty kulturalnej, sportowej i edukacyjnej.

Ponadto Gmina rokrocznie przyznaje jednorazowe świadczenia pieniężne dla nowo narodzonych mieszkańców w ramach akcji „Raszkowska Wyprawka Niemowlaka”.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., ustawowe zadania własne i zlecone Samorząd Gminy i Miasta Raszkowa realizuje przy pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszkowie, w którego strukturze działa dodatkowo klub „SENIOR+”.

MGOPS Raszków wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz zapobiega trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. MGOPS Raszków realizuje zadania wynikające z następujących przepisów prawa:

1. Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. w zakresie:
 - zadań własnych gminy, w tym o charakterze obowiązkowym i fakultatywnym;
 - zadań zleconych – tj. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki oraz realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej.
2. Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.;
3. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.;
4. Ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy i Miasta Raszków (stypendia i zasiłki szkolne);
5. Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i domu” na lata 2019-2023;
6. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa FEAD – na lata 2014-2020.

Ponadto

realizuje miejsko-gminne programy osłonowe.

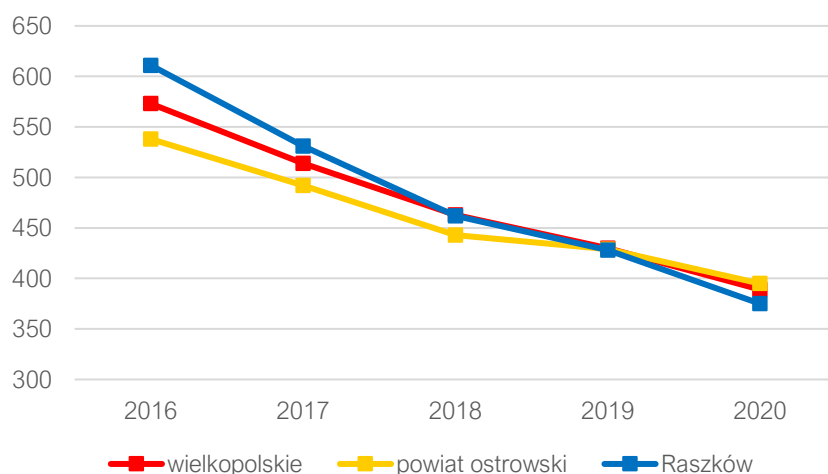

W ramach struktur MGOPS funkcjonuje Klub „SENIOR+”. Dysponuje 40 miejscami dla osób w wieku 60+. Głównym celem działalności Klubu „SENIOR+” jest zapewnienie wsparcia seniorom oraz umożliwienie im wspólnego spędzania czasu wolnego, większego udziału w życiu kulturalnym, edukacyjnym, społecznym i turystycznym. Ponadto do zadań Klubu należą działania związane z organizacją czasu wolnego osobom starszym w sposób będący swoistą profilaktyką przeciw marginalizacji i wykluczeniu społecznemu a także zwiększenie aktywności ruchowej.

Na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej na obszarze Gminy i Miasta Raszków za 2021 rok, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wyznaczył rekomendowane działania samorządowe, służące zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów społecznych:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na zadania pomocy społecznej, szczególnie zadania o charakterze obligatoryjnym;
2. Dalszy rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym realizacja Programu „Opieka 75+”;
3. Kontynuowanie działalności Klubu Senior+ dla osób starszych;
4. Systematyczne szkolenia kadry pomocy społecznej (pracowników socjalnych, asystenta rodziny) oraz członków Miejsko-Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
5. Prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową i społeczną osób borykających się z nieporadnością życiową (kontrakty socjalne);
6. Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmującymi działania na rzecz społeczności lokalnej;
7. Dalsza aktywność projektowo-konkursowa pozwalająca na pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania działań skierowanych na klientów Ośrodka.

Poniższy wykres przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie i Mieście Raszków w latach 2016-2020 na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Analizując wykres można zauważyć tendencję spadkową w badanym okresie. Od 2019 roku średnia gminna jest niższa od średniej wojewódzkiej i powiatowej, co jest pozytywnym zjawiskiem, ponieważ wskazuje na wzrost samodzielności i niezależności w utrzymaniu mieszkańców Gminy i Miasta Raszków.

Ryc. 20. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie i Mieście Raszków na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ramach systemu świadczeń gminnych, Urząd Gminy i Miasta Raszków oferuje przyznanie dodatku mieszkaniowego. Jest on wypłacany mieszkańcom, którzy mają trudności z wnoszeniem bieżących opłat mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy przeznaczoną dla osób spełniających łącznie trzy warunki:

1. Posiadają tytuł prawny do lokalu;
2. Zamieszkują lokale mieszkalne spełniające kryterium metrażowe;
3. Spełniają kryterium dochodowe.

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okres 6 miesięcy, po przeprowadzonym wcześniej przez pracownika Urzędu Gminy i Miasta wywiadzie środowiskowym.

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030 – konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Raszków na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						

Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II

Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury sportowej
- ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ promocja gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój kultury
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inne (jakie?)

Część III

Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką Gminy?

.....

Metryczka

Płeć: ☐ kobieta ☐ mężczyzna

Wiek: ☐ poniżej 18 lat ☐ 18-25 lat ☐ 26-35 lat ☐ 36-45 lat ☐ 46-55 lat ☐
56-65 lat ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

☐ uczeń/student ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ osoba pracująca ☐ osoba bezrobotna
☐ emeryt / rencista ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

☐ jestem mieszkańcem gminy ☐ nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

☐ jestem mieszkańcem miasta ☐ jestem mieszkańcem wsi ☐ nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3:

Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: STWORZENIE ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI DLA MIESZKAŃCÓW W OPARCIU O WALORY ŚRODOWISKOWE GMINY					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1 Gmina i Miasto Raszków: dobrze skomunikowana i dostępna	1) Modernizacja i rozbudowa dróg gminnych				
	2) Modernizacja i rozbudowa gminnej infrastruktury drogowej (chodniki, oświetlenie uliczne)				
	3) Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych i dróg dla pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	4) Montaż urządzeń podnoszących poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym (bezpieczne przejścia dla pieszych, lustra, monitoring, sygnalizacja świetlna);				
	5) Organizowanie bezpiecznych i dostępnych miejsc parkingowych na terenie Gminy				
	6) Zwiększenie dostępności transportu zbiorowego (wewnętrznego i w ramach AKO);				
	7) Współpraca z zarządcami dróg ponadlokalnych w ramach powstania i modernizacji infrastruktury drogowej (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne).				
1.2 Gmina i Miasto Raszków: atrakcyjnym miejscem wypoczynku dla mieszkańców, wykorzystującym walory przyrodnicze i rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną	1) Zwiększenie liczby elementów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej				
	2) Zwiększenie stopnia wykorzystania zbiorników wodnych jako miejsca spędzania wolnego czasu mieszkańców (m.in. dalszy rozwój Zalewu Kąpielka);				
	3) Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej (boiska wielofunkcyjne, strzelnice, obiekty pływackie);				
	4) Zwiększenie stopnia wykorzystania istniejącej infrastruktury rekreacyjnej i zabytków do szerokiej działalności rekreacyjno-kulturalnej (m.in. w zespole pałacowo-parkowym w Przybysławicach, w Zoo Gminnym w Parku, na obszarze Zalewu Kąpielka)				
	5) Promocja terenów rekreacyjnych (np. organizacja rajdów rowerowych, wodnych wydarzeń rekreacyjnych dla mieszkańców).				

1.3 Gmina i Miasto Raszków: czyste środowisko stanowi jej wizytówkę	1) Kontynuacja działań związanych z montażem instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej;				
	2) Dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii (m.in. instalacji fotowoltaicznych);				
	3) Dalsza aktualizacja MPZP względem lokalizacji instalacji OZE				
	4) Podjęcie działań związanych z zachowaniem bioróżnorodności i dbaniem o tereny objęte formami ochrony przyrody				
	5) Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców – władze samorządowe pośredniczą w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych na realizację przedsięwzięć ekologicznych				
	6) Zwiększenie odporności środowiska na zmiany klimatu m.in. poprzez zwiększenie terenów czynnych biologicznie, wprowadzanie zadrzewień (skwery - redukcja efektu "wyspy ciepła")				
	7) Działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej społeczności lokalnej, w szczególności w zakresie zmian klimatu (wydarzenia promujące ochronę środowiska, prowadzenie warsztatów i konkursów dla najmłodszych)				
	8) Podjęcie działań związanych z rozwojem elektromobilności				
1.4 Gmina i Miasto Raszków: bezpiecznym i komfortowym miejscem zamieszkania	1) Znoszenie barier architektonicznych w przestrzeni publicznej				
	2) Zwiększenie dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz poprawa jej jakości				
	3) Zwiększenie dostępu do sieci wodociągowej oraz poprawa jej jakości				
	4) Wsparcie działań w zwiększeniu dostępu do sieci gazowej oraz poprawa jej jakości mieszkańców				
	5) Wsparcie działań związanych ze zwiększeniem dostępu do Internetu szerokopasmowego				
	6) Rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy (śródmieście, tereny rekreacyjne, sportowe)				
	7) Podjęcie działań na rzecz poszerzenia oferty mieszkaniowej dla nowych mieszkańców (uzbrojenie wyznaczonych w dokumentach planistycznych terenów mieszkaniowych, promocja terenów mieszkaniowych)				
	8) Popularyzacja i zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w usługach publicznych, gospodarstwach domowych i sektorze przedsiębiorstw				

	9) Dbłość o wysoką jakość estetyki przestrzeni publicznej				
--	---	--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY II: WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO I KULTURALNEGO W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, DOSTOSOWANIE USŁUG DO MIEJSCOWYCH POTRZEB					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania systemu oświaty	1) Restrukturyzacja gminnego systemu opieki przedszkolnej – powstanie nowego przedszkola				
	2) Wsparcie rozwoju kompetencji językowych uczniów poprzez działania związane z unowocześnieniem istniejących pracowni językowych w szkołach				
	3) Doposażenie istniejących gabinetów pielęgniarskich w szkołach				
	4) Wsparcie rozwoju profilaktyki medycznej w szkołach				
	5) Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli i opiekunów przedszkolnych poprzez organizację szkoleń i projektów rozwijających i wspierających edukację				
	6) Doposażenie szkół w brakujący sprzęt dydaktyczno-multimedialny (komputery, projektory, tablice interaktywne)				
	7) Modernizacja szkolnych obiektów sportowych				
	8) Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym w szczególności zajęć sportowych, zajęć językowych i innych rozwijających umiejętności kluczowe uczniów				
	9) Rozwój działań wspierających uczniów z problemami (organizacja zajęć pozalekcyjnych wyrównujących szanse)				
2.2 Gmina i Miasto Raszków: posiadająca wysoką jakość funkcjonowania usług zdrowotnych i społecznych	1) Powstanie żłobka (placówki opieki nad dziećmi do lat 3) na terenie Gminy				
	2) Tworzenie i wspieranie programów profilaktyki zdrowotnej				
	3) Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia				
	4) Poszerzenie zakresu działań gminnej polityki senioralnej we współpracy z funkcjonującym Klubem Seniora (zapewnienie seniorom miejsc rekreacji ruchowej dla umożliwienia regularnej aktywności ruchowej, promowanie oferty aktywności edukacyjno-kulturalnej dla seniorów);				

	5) Podejmowanie inicjatyw służących integracji międzypokoleniowej				
	6) Modernizacja i rozwój istniejącego zasobu komunalnego				
2.3 Gmina i Miasto Raszków: odznaczająca się szeroką ofertą kulturalną dopasowaną do potrzeb mieszkańców	1) Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury kulturalnej poprzez modernizację i wyposażenie obiektów (m.in. świetlice wiejskie) w różnych miejscowościach Gminy				
	2) Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych odpowiadających potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców				
	3) Tworzenie i rozwój miejsc spotkań i integracji dla mieszkańców				
	4) Kształtowanie tożsamości lokalnej (promocja i wspieranie lokalnych tradycji/folkloru) we współpracy m.in. z Kołami Gospodyń Wiejskich				
2.4 Gmina i Miasto Raszków: współpracująca z podmiotami zewnętrznymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców	1) Rozwój współpracy gminnych jednostek organizacyjnych z organizacjami pozarządowymi (współorganizacja inicjatyw i wydarzeń kulturalnych, społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, rekreacyjno-sportowych)				
	2) Realizacja projektów społecznych w ramach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej				
	3) Realizacja projektów społeczno-kulturalnych w ramach LGD (Okno Południowej Wielkopolski)				
	4) Wspieranie działań LGD Okno Południowej Wielkopolski w celu stworzenia możliwości pozyskania środków zewnętrznych dla podmiotów gospodarczych z terenu Gminy i Miasta Raszków				
	5) Kontynuacja i rozwój współpracy z miastami partnerskimi				

